

รายงานการประเมินความเสี่ยง

ด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ร่วมกับ

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สิงหาคม 2565

รายงานการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุน
ทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ
ทำลายล้างสูงของประเทศไทย

โดย

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ร่วมกับ

สำนักศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำนำ

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกของกลุ่มต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิก (Asia/Pacific Group on Money Laundering: APG) มีภารกิจในการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism and Proliferation of Weapons of Mass Destruction Financing: AML/CTF/CPF) ให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากลของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) โดยจะต้องเข้ารับการประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลเป็นระยะ และมีกรอบกฎหมาย กลไก และการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้าน AML/CTF อย่างสอดคล้องกับบริบทและความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Money Laundering, Terrorism Financing and Proliferation of Weapons of Mass Destruction Financing: ML/TF/PF)

การประเมินความเสี่ยงระดับชาติด้าน ML/TF/PF เป็นข้อแนะนำที่ 1 ตามมาตรฐานสากลที่แต่ละประเทศจะต้องปฏิบัติ เพื่อให้ทราบความเสี่ยงด้าน ML/TF/PF และใช้กระบวนการบริหารจัดการตามความเสี่ยง (Risk-Based Approach) ในการจัดทำนโยบายและจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งดำเนินมาตรการป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่เหมาะสม และเพื่อให้ประเทศไทยมีการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating Terrorism Financing : AML/CTF) ที่เหมาะสมกับความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น ที่ผ่านมประเทศไทยได้มีการประเมินความเสี่ยงระดับชาติมาแล้ว 2 ครั้ง เมื่อปี พ.ศ.2555 และ พ.ศ.2559 และในปี พ.ศ.2565 เป็นการดำเนินการครั้งที่ 3 และเป็นครั้งแรกที่มีการประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามที่มาตรฐานสากลกำหนด

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สิงหาคม 2565

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 ภาพรวมและสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทยที่มีผลต่อความเสี่ยงด้าน ML/TF/PF.....	1
ส่วนที่ 2 ระเบียบวิธีและกระบวนการประเมินความเสี่ยง ด้าน ML/TF/PF ของประเทศไทย.....	13
ส่วนที่ 3 การประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน.....	18
ส่วนที่ 4 การประเมินความเสี่ยงด้านช่องทางการฟอกเงิน.....	43
ส่วนที่ 5 การประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย.....	58
ส่วนที่ 6 การประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง..	69
ส่วนที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบAML/CTF/CPF.....	77

ส่วนที่ 1

ภาพรวมและสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย ที่มีผลต่อความเสี่ยงด้าน ML/TF/PF

ที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการประเมินความเสี่ยงด้าน ML/TF มาแล้ว 2 ครั้ง ในปี พ.ศ.2555 และ 2559 และในการประเมินความเสี่ยงฯ ครั้งที่ 3 นี้ ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปหลายประการซึ่งอาจส่งผลให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก อาทิ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการก่ออาชญากรรมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก นโยบายการของรัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อภาคบริการธุรกิจการเงินและมีการพัฒนารูปแบบการให้บริการผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายและอาจเอื้อต่อการฟอกเงินมากขึ้น การขยายตัวของธุรกิจการส่งซื้อสินค้าออนไลน์และการรับส่งพัสดุภัณฑ์ซึ่งมีอาชญากรจำนวนมากแอบแฝงตัวเข้ามาใช้บริการเหล่านี้ การทำข้อตกลงหยุดยิงของรัฐบาลเมียนมากับชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลในพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดและการขยายตัวของตลาดภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเป็นปัจจัยจูงใจให้กลุ่มทุนจากต่างประเทศเข้ามาเป็นเครือข่ายอาชญากรรม การก่อการรัฐประหารยึดอำนาจในสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาซึ่งอาจทำให้สถานการณ์การค้าอาวุธรุนแรงขึ้น การปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (Islamic State: IS) ในอิรักและซีเรียอันส่งผลต่อสถานการณ์การก่อการร้ายโลกที่กลุ่มแนวร่วมผู้ฝึกฝอาวุธและการเดินทางกลับสู่ประเทศตนเองและเริ่มเคลื่อนไหวก่อการสนับสนุนการก่อการร้ายแทรกซึมไปในประเทศต่าง ๆ ฯลฯ

การประเมินความเสี่ยงของประเทศไทยในครั้งนี้จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อความเสี่ยงด้าน ML/TF/PF ของประเทศไทย รายงานประเมินความเสี่ยงในส่วนนี้ได้เริ่มจากการสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยเพื่อให้ผู้อ่านรายงานเข้าใจถึงภูมิหลังของประเทศไทย โดยได้แสดงข้อมูลทั่วไปของประเทศไทยเกี่ยวกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ประชากร ภาษา โครงสร้างการเมืองการปกครอง และระบบรัฐบาล นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการมาตรการ AML/CTF/CPF ได้แก่ ระบบกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายด้าน AML/CTF/CPF ซึ่งเนื้อหาในส่วนของระบบกฎหมายนั้นถือว่ามีความสำคัญในการทำความเข้าใจถึงบริบทด้านกฎหมายของประเทศไทยซึ่งมีความซับซ้อนและมีความคาบเกี่ยวกันของกฎหมายหลายบท กอปรกับมีหน่วยงานเกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายจำนวนมากซึ่งถือกฎหมายคนละฉบับ นอกจากนี้ ยังได้ทำการวิเคราะห์ถึงบริบทของประเทศไทยที่อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงด้าน ML/TF/PF ทั้งในแง่ของระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาทางเทคโนโลยี ตลอดจนสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่สำคัญซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้าน ML/TF/PF ของประเทศไทย

สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia: SEA) มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 50 ของโลก โดยมีเนื้อที่ประมาณ 513,120 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทางทิศเหนือและตะวันตก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทางทิศเหนือและตะวันออก ราชอาณาจักรกัมพูชาทางทิศตะวันออก และสหพันธรัฐมาเลเซียทางทิศใต้ โดยเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีความยาวประมาณ 5,656 กิโลเมตร มีแนวชายฝั่งทะเลรวมยาว 3,151 กิโลเมตร จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีชายแดนเป็นช่องทางธรรมชาติและแนวชายฝั่งทะเลที่มีระยะทางยาวที่เอื้อต่อการเคลื่อนย้ายประชากร สินค้าและเงินทุนผ่านเข้า-ออกประเทศไทย การค้าข้ามแดน อันอาจก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามแนวชายแดน อันได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบหนีศุลกากร การค้าอาวุธ การค้าสัตว์ป่า การค้ามนุษย์และลักลอบค้าประเวณี และคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ในพื้นที่ชายแดนยังเป็นแหล่งท่องเที่ยว การค้าชายแดน ศูนย์กลางการค้าและยังเป็นแหล่งกบดานหรือที่พักพิงของอาชญากร รวมไปถึงยังมีความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้เห็นต่างในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการก่อความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง แต่การก่อความไม่สงบยังไม่ถึงกับมีการยึดพื้นที่หรือมีการใช้กำลังเข้าครอบครองจนมีอิทธิพลเหนือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นศูนย์กลางการเดินทางข้ามประเทศด้วยการเป็นศูนย์กลางการค้าและแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำในภูมิภาค จากข้อมูลการเดินทางเข้า-ออกประเทศพบว่าประเทศไทยมีคนต่างชาติเดินทางเข้า-ออกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องก่อนช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีชาวต่างชาติเดินทางเข้า-ออกประเทศมากที่สุดในปี พ.ศ.2562 มีชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศจำนวน 45,090,253 คน เดินทางออกนอกประเทศ จำนวน 44,693,688 คน แม้จะเป็นในช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และมีการจำกัดการเดินทางเข้า-ออกประเทศในปี พ.ศ.2563 ก็ยังมีชาวต่างชาติเดินทางเข้าออกประเทศจำนวนมากโดยมีชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศ 8,160,043 คน และเดินทางออกนอกประเทศ 9,356,901¹ จึงไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าอาจมีอาชญากรแฝงตัวเดินทางเข้าประเทศเพื่อเข้ามาก่ออาชญากรรมหรือใช้ประเทศไทยเป็นฐานการกระทำความผิด ใช้เป็นทางผ่านเพื่อไปก่อการยังประเทศเป้าหมายอื่น หรือใช้เป็นสถานที่สะสมทรัพย์สินเพื่อการฟอกเงิน

สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

5,656 ตร.กม. (ความยาวเขตแดน)
ระหว่างเมียนมา ลาว กัมพูชา มาเลเซีย

3,151 ตร.กม. (ความยาวแนวชายฝั่ง)
ครอบคลุมพื้นที่ 23 จังหวัด

จำนวนชาวต่างชาติที่เดินทางเข้า-ออกประเทศไทย

45,090,253 เดินทางเข้า
44,693,688 เดินทางออก
(ก่อนโควิด-19 : 2562)

8,160,043 เดินทางเข้า
9,356,901 เดินทางออก
(ระหว่างโควิด-19 : 2563)

¹ สถิติการเดินทางเข้า-ออกประเทศ, สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ประชากร

ประเทศไทยมีประชากร 66,174,731 ล้านคน จำแนกเป็นหญิง 33,828,179 ล้านคน (ร้อยละ 51.1) และชาย 32,345,524 คน (ร้อยละ 48.9) ในจำนวนนี้มีประชากรผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 11,293,387 คน (ร้อยละ 17.0)² ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยโดยเริ่มมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าประชากรวัยเด็ก จากรายงานของ World Migration Report ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการไหลเข้าของแรงงานข้ามชาติสูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน และสูงเป็นลำดับที่ 17 ของโลก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) และการเคลื่อนย้ายแรงงานของหนุ่มสาวไทยไปยังประเทศที่มีระดับค่าจ้างสูงกว่า เช่น สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) กลุ่มประเทศทางตะวันออกกลางและกลุ่มประเทศทางแถบยุโรป³ แม้ส่วนใหญ่จะเป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยถูกกฎหมายแต่ก็มักจะตรวจพบการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยผิดกฎหมายอยู่เสมอ

ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีเชื้อชาติไทย แต่มีประชากรที่มีเชื้อชาติอื่นที่สำคัญประกอบด้วย ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มักอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงในภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศ กลุ่มชาวเลในภาคใต้ ได้แก่ มอแกน มอแกน และอูรักลาไย และกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในประเทศไทยมานานอีก 2 กลุ่ม คือ ชาวกูย และมลายู ซึ่งกลุ่มประชากรไทยกลุ่มต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนี้ส่วนหนึ่งอยู่ในประเทศไทยโดยไม่มีสถานะใด ๆ ตามกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ การศึกษา การสมัครงาน การถือครองที่ดินทำกิน จึงเป็นผู้ด้อยโอกาสที่เสี่ยงต่อการถูกฉ้อโกงละเมิดสิทธิและกลายเป็นเป้าหมายของขบวนการอาชญากรรมในการแสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการหลอกลวงแรงงาน การค้าประเวณี และการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวกับการแก้ไขสถานะทางกฎหมายของบุคคล

ประชากรในประเทศไทยร้อยละ 93.5 เป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 5.4 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 1.1 ที่เหลือเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่ไม่มีศาสนาน้อยกว่าร้อยละ 0.1⁴ จากการที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและมีความเชื่อความศรัทธาต่อการบริจาคทาน จึงทำให้มีมูลค่าเงินบริจาคเพื่อบำรุงศาสนาบูรณเวียงในวัด และองค์กรศาสนาต่าง ๆ ค่อนข้างสูง โดยจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ.2560 ครีวเรือนไทยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการสนับสนุนและทำนุบำรุงศาสนามากกว่า 1.3 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากประมาณ 9.4 หมื่นล้านบาทในปี พ.ศ.2552⁵ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยไม่ได้มีประเด็นความขัดแย้งทางศาสนาที่ถึงขนาดเป็นความแตกแยกอย่างรุนแรงหรือภาวะสงครามกลางเมือง แต่ยังคงพบเหตุรุนแรงโดยกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีประชาชนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม

² สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

³ IOM, World Migration Report 2020., International Organization for Migration, 2019

⁴ จำนวนศาสนิกชน จำแนกตามศาสนา พ.ศ.2551 2554 2557 และ 2561, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

⁵ สถิติทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประชากร (2563)

66 ล้านคน
ประชากรรวม

48.9%

ชาย

51.1%

หญิง

2 ล้านคน
แรงงานต่างด้าว

แรงงานข้ามชาติ

ประเทศไทยมีอัตราการไหลเข้าของ
แรงงานข้ามชาติสูงเป็นอันดับที่ 17 ของโลก
โดยส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน

- ลาว
- เมียนมาร์
- กัมพูชา

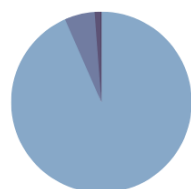
ขณะที่แรงงานไทยเคลื่อนย้ายไปยังกลุ่มประเทศที่
ค่าแรงสูงกว่า เช่น เกาหลีใต้ ตะวันออกกลาง ยุโรป

เชื้อชาติ

- ไทย
- ชาวเขา
- มอแกน มอแกน
และอุรักลาโว้ย
- ชาไท และมลายู

ประชากรส่วนหนึ่งไม่มีสถานะใด ๆ ตามกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถ
เข้าถึงสวัสดิการ การศึกษา การสมัครงาน การถือครองที่ดิน
จึงเป็นผู้อยู่อาศัยที่เสี่ยงต่อการถูกไล่ล่าและเกิดปัญหา
เป้าหมายในการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบต่าง ๆ

ศาสนา (2561)

- ศาสนาพุทธ 93.4%
- ศาสนาอิสลาม 5.4%
- ศาสนาคริสต์ 1.1%
- ศาสนาอื่น ๆ 0.1%

ครัวเรือนไทยใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและทำนุบำรุงศาสนา รวมกว่า

1.3 แสนล้านบาท (2560)

ภาษา

ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาทางการและเป็นภาษาหลักที่ใช้ติดต่อสื่อสาร รวมถึงเป็นภาษาพูด
ที่ใช้กันทั่วประเทศโดยใช้อักษรไทยเป็นรูปแบบมาตรฐานในการเขียน นอกเหนือจากภาษาไทยแล้วในประเทศไทย
ยังมีการใช้ภาษาของชนกลุ่มน้อย เช่น ภาษาจีนโดยเฉพาะสำเนียงแต้จิ๋ว ภาษามลายู และภาษาถิ่นของชาวไทย
ภูเขา

โครงสร้าง

การเมืองการปกครองของประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา
โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ มีอำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดของปวงชนชาวไทย โดยมีการ
แบ่งแยกอำนาจ ออกเป็น 3 ฝ่ายคือ อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจในการออกกฎหมาย คือ “รัฐสภา”
อำนาจบริหารราชการแผ่นดินหรืออำนาจในการนำกฎหมายไปบังคับใช้และบำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาชน
คือ “รัฐบาล” และอำนาจตุลาการหรืออำนาจในการตัดสินคดีให้เป็นไปตามบังคับกฎหมายหรือชี้ขาดเมื่อมี
ข้อขัดแย้งเกิดขึ้น คือ “ศาล”

ระบบรัฐบาล

การจัดโครงสร้างการปกครองมีการจัดระเบียบราชการออกเป็นสามระดับ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง
ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น⁶

การจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางมีรัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจบังคับบัญชาและวินิจฉัย
สั่งการอยู่ในส่วนกลางคือกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดินทั่วประเทศ
การบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานนายกรัฐมนตรีและกระทรวงต่าง ๆ อีก
19 กระทรวง โดยมีหน่วยงานของรัฐในลักษณะของส่วนราชการในระดับกรมหรือเทียบเท่าในสังกัดกระทรวง

⁶ การจัดโครงสร้างการปกครองตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534

หรือเป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีจำนวน 165 หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจจำนวน 55 แห่ง องค์การมหาชนจำนวน 60 แห่ง มหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 88 แห่ง หน่วยบริการรูปแบบพิเศษจำนวน 2 แห่ง และหน่วยงานของรัฐที่มีการบริหารงานที่เป็นอิสระจำนวน 7 แห่ง

ในขณะที่การบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นระบบบริหารที่ส่วนราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจแบ่งอำนาจไปให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาคดำเนินการตามเขตการปกครอง การจัดการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของประเทศไทยมี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหาร และระดับอำเภอมีนายอำเภอเป็นผู้บริหาร ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอมาจากการแต่งตั้งของส่วนกลาง โดยกระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันมีการแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคเป็น 76 จังหวัด 878 อำเภอ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจทางการเมืองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและอำนาจหน้าที่ ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 76 แห่ง และองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบล เมืองและนครรวม 7,852 แห่ง และกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอีก 2 แห่ง

หน่วยงานระดับกระทรวง

สำนักนายกรัฐมนตรี	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงกลาโหม	กระทรวงคมนาคม	กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงการคลัง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กระทรวงวัฒนธรรม
กระทรวงการต่างประเทศ	กระทรวงพลังงาน	กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงพาณิชย์	กระทรวงแรงงาน	กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กระทรวงอุตสาหกรรม
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	

หน่วยงานภายใต้นายกรัฐมนตรี

หน่วยงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- ราชบัณฑิตยสภา
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสาธารณสุข
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หน่วยงานบริหารรูปแบบพิเศษ

- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ราชการส่วนภูมิภาค

- 76 จังหวัด
ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหาร
- 878 อำเภอ
นายอำเภอเป็นผู้บริหาร

ราชการส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 76 แห่ง
- องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลเมืองและนคร
รวม 7,852 แห่ง
- กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ระบบกฎหมายและการบังคับใช้

โครงสร้างกระบวนการยุติธรรมของประเทศเป็นไปตามหลักสากลคือมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และหน่วยงานด้านการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยสำหรับลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแบ่งเป็น 3 กรม อันได้แก่ กรมราชทัณฑ์และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำ กรมคุมประพฤติและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ดูแลผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดโดยทั่วไปมีตำรวจเป็นหน่วยงานหลักโดยมีตำรวจท้องที่ทำหน้าที่ดูแลอาชญากรรมพื้นฐานทั่วไป และมีหน่วยงานตำรวจที่รับผิดชอบงานอาชญากรรมเฉพาะด้านทำหน้าที่ดูแลอาชญากรรมบางกลุ่มความผิดเป็นการเฉพาะตามความเชี่ยวชาญหรือคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนแยกออกจากตำรวจท้องที่ เช่น ยาเสพติด การทุจริตและประพฤติมิชอบ คำนินุษย์ อาชญากรรม

ข้ามชาติ คดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมที่เกิดขึ้นตามแนวลำน้ำและท้องทะเล งานตรวจคนเข้าเมืองและคดีการกระทำผิดตามกฎหมายคนเข้าเมือง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ฯลฯ⁷

นอกจากหน่วยงานตำรวจยังมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเฉพาะซึ่งไม่ใช่ตำรวจ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักงาน กกต.)⁸ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.)⁹ และส่วนราชการอื่นที่มีอำนาจการจับกุมการกระทำผิด (เช่น กรมศุลกากร กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นต้น)

ประเทศไทยมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษรับผิดชอบคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน คดีที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อความมั่นคง สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจการคลัง อาชญากรรมข้ามชาติหรือมีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรม หรือผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเป็นผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง โดยพนักงานสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษจะมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนคดีและเป็นพนักงานสอบสวนคดีอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นคดีพิเศษ¹⁰ เช่น การกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า ความผิดตามกฎหมายธนาคาร เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทมหาชน ตลาดหลักทรัพย์ การเล่นแชร์ การแลกเปลี่ยนเงิน การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ การคุ้มครองผู้บริโภค เครื่องหมายการค้า เงินตรา การฉ้อโกงภาษี ความผิดศุลกากร การปลอมแปลงเงินตรา เงินกู้ยืมระบบ การฟอกเงิน มาตรฐานอุตสาหกรรม ลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ และความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระบบงานยุติธรรมของประเทศไทยจะแบ่งขั้นตอนการร้องทุกข์ สืบสวน จับกุมหรือแจ้งกล่าวข้อหาสอบสวน ส่งฟ้อง พิจารณาคดี และพิพากษาคดี ในการดำเนินคดีจะมีตำรวจเป็นหน่วยงานหลักในการบังคับใช้กฎหมายและมีพนักงานสอบสวน ตำรวจ ทำหน้าที่สอบสวนคดีทุกประเภททั่วราชอาณาจักร หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั่วไปไม่มีอำนาจการจับกุมหรือเปรียบเทียบปรับไม่มีอำนาจการสอบสวนคดี เว้นแต่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งมีอำนาจการสอบสวนเฉพาะในคดีที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ หรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิเศษ อันได้แก่ คณะกรรมการ

⁷ ตัวอย่างหน่วยงานตำรวจเฉพาะด้านที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฟอกเงิน ได้แก่ กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบังคับการปราบปราม กองบังคับการปราบปรามการค้าย กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กองบังคับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการตำรวจน้ำ

⁸ กกต. มีอำนาจในการจัดการเลือกตั้งและดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายเลือกตั้งซึ่งรวมถึงการใช้อำนาจตามกฎหมายฟอกเงินกรณีตรวจพบความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม

⁹ ก.ล.ต. ไม่ได้มีอำนาจปราบปรามจับกุมความผิดเกี่ยวกับกฎหมายหลักทรัพย์โดยตรง แต่มีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำผิดแล้วร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวนตำรวจหรือพนักงานสอบสวนกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมถึงมีอำนาจในการตรวจสอบกำกับดูแลธุรกิจหลักทรัพย์และใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 มาตรา 317/1 และ พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 มาตรา 96

¹⁰ กำหนดเป็นคดีพิเศษตาม พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 และตามที่กำหนดไว้ตามบัญชีแนบท้าย พ.ร.บ. และตามที่คณะกรรมการคดีพิเศษประกาศให้เป็นคดีพิเศษตาม มาตรา 21 (2)

การเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ที่มีอำนาจการสอบสวนคดีเฉพาะตามอำนาจหน้าที่

หน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
หน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน

หน่วยงานการข่าวและหน่วยงานความมั่นคง

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
หน่วยงานการข่าว

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
หน่วยงานความมั่นคง

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักร
หน่วยงานความมั่นคง

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานภาษี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อาชญากรรมทั่วไป

กรมสอบสวนคดีพิเศษ
อาชญากรรมพิเศษ

สำนักงานอัยการสูงสุด
สั่งฟ้อง

ศาลยุติธรรม
พิจารณาคดี / พินิจคดี

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด
ยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

กรมทรัพย์สินทางปัญญา
ปลอมหรือละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
ทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม

กรมป่าไม้
ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ / สิ่งแวดล้อม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

กรมสรรพสามิต
ความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต

กรมศุลกากร
ความผิดเกี่ยวกับภาษีศุลกากร
การฟอกเงินผ่านการนำเข้าส่งออกสินค้า
การควบคุมสินค้าที่มิได้สองทาง

กรมสรรพสามิต
ความผิดเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต

กรมสรรพากร
ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร

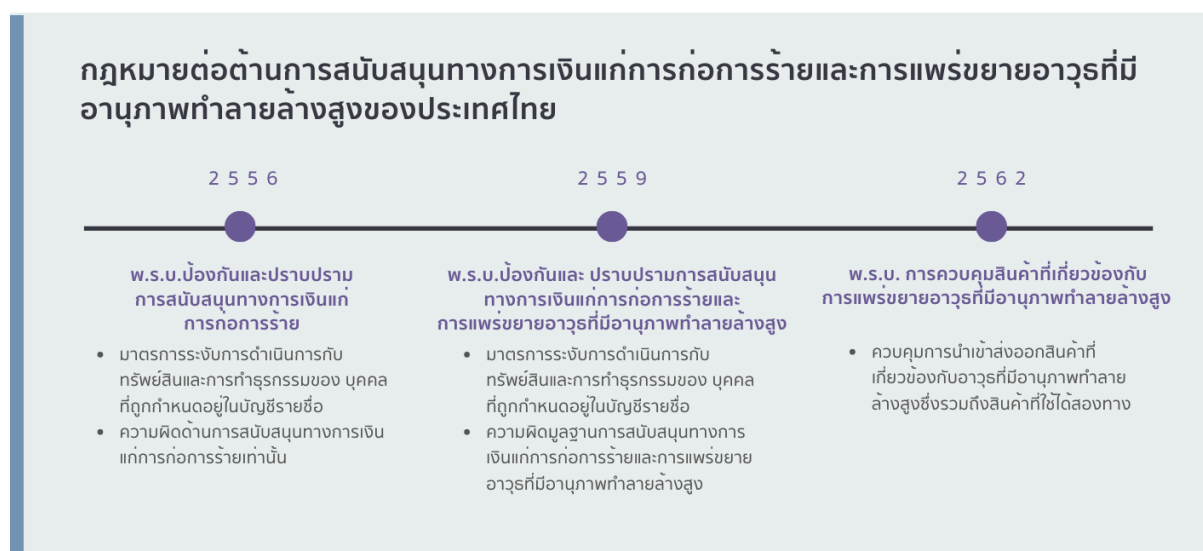
* การทุจริตของข้าราชการระดับสูง นักการเมือง และผู้บริหารท้องถิ่น

** ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ในส่วนของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประเทศไทยได้พัฒนากฎหมายด้าน AML/CFT/CPF ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมาโดยตลอด นอกจากการยึดทรัพย์ผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาประเทศไทยมี พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายต่อต้านการฟอกเงินโดยเฉพาะ โดยในช่วงที่ผ่านมาระหว่างปี พ.ศ. 2559 – 2564 ได้มีการพัฒนากฎหมายเพิ่มเติม อันได้แก่ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 เป็นกฎหมายต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงโดยเฉพาะ นอกจากนี้มีการออก พ.ร.บ.การควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2562 สำหรับการควบคุมการนำเข้าส่งออก และจำหน่ายสินค้าที่อาจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงหรือการใช้อาวุธดังกล่าว โดยในส่วนของการดำเนินการตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 มีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหน่วยงาน

รับผิดชอบหลัก และในส่วนของ พ.ร.บ.การควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2562 มีหน่วยงานกรมการศุลกากรต่างประเทศ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ระบบการยึด/อายัดทรัพย์สินและรับทรัพย์สินตามกฎหมายไทยเป็นแบบเจาะจงทรัพย์สิน (Property-based Confiscation) แต่เริ่มมีการนำระบบการรับทรัพย์สินตามมูลค่า (Value-based- Confiscation) มาใช้กับบางความผิดมูลฐานที่เป็นนโยบายสำคัญ ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชัน ยาเสพติด และการนำมาตรการลงโทษทางแพ่งที่มีแนวปฏิบัติใกล้เคียงกับการยึดทรัพย์สินตามมูลค่ามาใช้ในการกระทำผิดเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์

พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและทำหน้าที่เป็นหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit) ของประเทศไทย นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังให้อำนาจ สำนักงาน ปปง. ในการกำหนดมาตรการในเชิงป้องกัน เช่น ให้มีการรายงาน

การทำธุรกรรมทางการเงิน การกำกับดูแลตรวจสอบสถาบันการเงินและภาคธุรกิจ การจัดให้ลูกค้าแสดงตน การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และการเก็บรักษาข้อมูลเพื่อตรวจสอบการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันความสงสัย โดยร่วมดำเนินการในการกำกับดูแลภาคธุรกิจที่อาจเป็นช่องทางในการฟอกเงินร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานกำกับดูแล หน่วยงานกำกับดูแลนิติบุคคลอื่น และหน่วยงานรับจดทะเบียน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

หน่วยกำกับดูแลสถาบันการเงิน (FIs) และธุรกิจหรือผู้ประกอบการวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงิน (DNFBPs)

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารและภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล และผู้ให้บริการทางการเงินและชำระเงิน

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สถาบันการเงินเฉพาะกิจและสินเชื่อส่วนบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และคริปโต

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

ธุรกิจประกันภัย

กรมส่งเสริมสหกรณ์

สหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กำกับดูแลการตรวจบัญชีสหกรณ์

กรมการปกครอง

องค์กรไม่แสวงหากำไรในประเทศไทย ไรรับจ่านำ และกลุ่มธุรกิจค้าของเก่า

กรมการจัดหางาน

องค์กรไม่แสวงหากำไรในต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

โรงเรียนเอกชน

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

การจดทะเบียนธุรกิจและการตรวจบัญชี

กรมการค้าต่างประเทศ

การนำเข้าส่งออกอาวูที่มีอาวูภาพ ทำลายล้างสูงหรือภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้ได้สองทาง

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

การกำกับควบคุมนิวเคลียร์

หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีอำนาจตามกฎหมาย

กรมที่ดิน

รายงานข้อมูลการซื้อขายที่ดิน

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

คุ้มครองผู้บริโภค

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

องค์กรไม่แสวงหากำไรด้านพระพุทธศาสนา

กรมการศาสนา

องค์กรไม่แสวงหากำไรด้านศาสนาอื่น

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

การควบคุมมลภาวะและสินค้าที่ใช้ได้สองทาง

* กริสต์เพื่อการลงทุนในตลาดทุน

ระบบเศรษฐกิจ

ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบผสมค่อนข้างไปทางระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยเปิดให้เอกชนมีสิทธิในการถือครองทรัพย์สินและปัจจัยการผลิต มีเสรีภาพในการประกอบกิจการ และมีการแข่งขันภายใต้กลไกตลาด โดยมีการกำกับดูแลหรือการแทรกแซงจากรัฐเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการเอารัดเอาเปรียบภายใต้กรอบกฎหมาย หรือรัฐอาจเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางอย่างเท่าที่จำเป็น เช่น การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน การส่งเสริมธุรกิจบางสาขา ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมามี (พ.ศ.2554-พ.ศ.2563) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP ขยายตัวเพิ่มขึ้น จากมูลค่า 10.81 ล้านล้านบาทในปี พ.ศ.2553 เป็น 15.70 ล้านล้านบาท

บาท¹¹ ในปี พ.ศ.2563 การเติบโตทางเศรษฐกิจนี้ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจที่ค่อนข้างใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค โดยประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับที่สองของอาเซียน¹²

ระหว่างปี 2559 ถึง 2563 ธนบัตรออกใช้มีมูลค่าประมาณ 1.5 ถึง 2 ล้านล้านบาท¹³ ซึ่งปริมาณเงินที่มีในระบบเศรษฐกิจไทยนั้นหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจโดยอาศัยตัวกลางที่สำคัญคือสถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สหกรณ์ เป็นต้น¹⁴

จากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ พบว่าในปี พ.ศ.2563 ประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้ามูลค่ารวมกว่า 6.5 ล้านล้านบาท (206 พันล้านเหรียญสหรัฐ) และมีมูลค่าการส่งออก 7.1 ล้านล้านบาท (231 พันล้านเหรียญสหรัฐ) นอกจากนี้ ยังมีการค้าชายแดนขนาดใหญ่จากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ พ.ศ.2563 ประเทศไทยมีการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ อันได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสหพันธรัฐมาเลเซีย มีมูลค่ารวมถึง 760 พันล้านบาท โดยยังมีการค้าผ่านแดนที่ขนส่งสินค้าผ่านประเทศเพื่อนบ้านต่อไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและประเทศอื่น ๆ มีมูลค่ารวมถึง 559 พันล้านบาทด้วย¹⁵

การที่ประเทศไทยมีปริมาณการค้าระหว่างประเทศค่อนข้างสูงทำให้ธุรกรรมเงินตราต่างประเทศที่ผ่านเข้าและออกในประเทศไทยมีมากขึ้นตามไปด้วย โดยช่องทางการไหลเข้าและออกของเงินอาจมีทั้งผ่านช่องทางสถาบันการเงิน และการขนเงินข้ามแดน ซึ่งความหลากหลายของรูปแบบการค้า ช่องทางการขนส่งสินค้าเข้าและออกจากประเทศ ช่องทางการเคลื่อนย้ายเงินตราต่างประเทศ และกิจกรรมการค้าบริเวณพื้นที่ชายแดนที่มีจำนวนผู้ค้ารายย่อยจำนวนมาก ช่องทางต่าง ๆ เหล่านี้อาจกลายเป็นช่องทางให้อาชญากรใช้เป็นช่องทางในการประกอบธุรกิจผิดกฎหมายข้ามไปมาระหว่างประเทศ และเคลื่อนย้ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อใช้ในการก่ออาชญากรรม รวมถึงการที่ประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่กว่าประเทศเพื่อนบ้านจึงกลายเป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการเคลื่อนย้ายของสิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ หลังไหลเข้าในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด โสเภณี สินค้าลักลอบหนีศุลกากร ฯลฯ ในฐานะที่เป็นแหล่งจำหน่ายสิ่งผิดกฎหมายเหล่านี้และเป็นทางผ่านในการขนส่งเชื่อมโยงเครือข่ายอาชญากรรมกระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ

ประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจนอกกระบบค่อนข้างใหญ่ซึ่งรวมถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจรายย่อยในระดับครัวเรือน แรงงานรับจ้างรายย่อยที่มีได้อยู่ในระบบการจ้างงาน แรงงานนอกกระบบ และที่สำคัญคือธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น บริการทางเพศ การซื้อขายของเถื่อน รายได้จากอาชญากรรม เป็นต้น ในงานศึกษาของธานี ชัยวัฒน์ ประเมินการจากการสำรวจองค์ความรู้งานวิจัยเศรษฐกิจนอกกระบบในประเทศไทยว่าเศรษฐกิจนอกกระบบของประเทศไทยว่ามีขนาดถึงร้อยละ 60-70 ของ GDP¹⁶ หรือในงานศึกษาเศรษฐกิจนอกกระบบ

¹¹ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ.2554-2563, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

¹² ASEAN Secretariat. ASEAN Key Figures 2020. Jakarta: The ASEAN Secretariat, 2020

¹³ ธนบัตรออกใช้ประกอบด้วย ธนบัตรออกใช้หมุนเวียน และธนบัตรที่อยู่ธนาคารแห่งประเทศไทย

¹⁴ รายงานฐานะการเงินรายสัปดาห์, ธนาคารแห่งประเทศไทย

¹⁵ สถิติการค้าชายแดน, กรมการค้าต่างประเทศ

¹⁶ ธานี ชัยวัฒน์. เศรษฐกิจนอกกระบบ : บทสำรวจสถานะความรู้ (Informal Economy: A State of Knowledge). เอกสารประกอบการนำเสนอ งานสัมมนาวิชาการทางเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559

ไทยมีขนาดร้อยละ 50 ของ GDP¹⁷

ประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับที่ **2nd** ของภูมิภาค **อาเซียน**

10.81 ล้านล้านบาท
ในปี พ.ศ. 2553

15.70 ล้านล้านบาท
ในปี พ.ศ. 2563

เศรษฐกิจนอกกระบบของประเทศไทยว่ามีขนาดถึงร้อยละ 60-70 ของ GDP

เศรษฐกิจในระบบ

เศรษฐกิจนอกกระบบ

7,584,560 ล้านบาท

รายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2563

1.5-2 ล้านล้านบาท

แปลคำบรรยายออกใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2563

6,502,407

ລ່າມກາ

มูลค่าการนำเข้าสินค้า

7,178,494

ล้านบาท

มูลค่าการส่งออกสินค้า

760,241

ລາມບາກ

มูลค่าการค้าชายแดน (ทางตรง)

559,083

ລາຍການ

มูลค่าการค้าชายแดน (ทางอ้อม)

ประเทศไทยมีระบบและโครงสร้างทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในครัวเรือนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากรายงานการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.2562 สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประชาชนไทย 25.3 มีการใช้งานคอมพิวเตอร์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในเรื่องการทำงาน และเรื่องการศึกษา ฯลฯ และส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 66.7 สามารถเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตได้¹⁸

ระบบเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างมากจากนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ชัดเจน และมีการกระตุ้นให้เกิดความนิยมในการใช้งานเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดด มีการพัฒนารูปแบบ การให้บริการทางเทคโนโลยี (Platform) ซึ่งอาจใช้เป็นสื่อกลางของการก่ออาชญากรรม เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ หรือ Dark Web ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ใช้กันเฉพาะกลุ่มไม่เปิดเผยให้บุคคลภายนอก มีการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบใหม่ไม่ว่าจะเป็น สินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Assets) การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ทางการเงินในรูปแบบใหม่ที่มีความสะดวกในการใช้งาน และอาจใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินของ อาชญากรได้ง่ายขึ้น

¹⁷ Medina, Leandro and Schneider, Friedrich G., Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years?, IMF Working Paper No. 18/17, 2018

¹⁸ รายงานการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.2562, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ส่วนที่ 2

ระเบียบวิธีและกระบวนการประเมินความเสี่ยงด้าน

ML/TF/PF ของประเทศไทย

ในการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินความเสี่ยงในครั้งนี้ได้ทำการศึกษานวัตกรรมเกี่ยวกับวิธีการในการประเมินความเสี่ยงด้าน ML/TF/PF ของ FATF โดยทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับภัยคุกคาม (Threats) จุดเปราะบาง (Vulnerabilities) เพื่อทราบถึงสถานการณ์และการก่ออาชญากรรมที่เป็นความเสี่ยง ช่องทางที่ใช้ในการกระทำความผิด และกลไกภาครัฐหรือการกำกับดูแลภาคธุรกิจใดที่เป็นจุดอ่อนที่อาจใช้เป็นช่องโอกาสในการฟอกเงิน แล้วมาทำการวิเคราะห์ (Analysis) ให้เห็นภาพของลักษณะการกระทำผิด (Nature) แหล่งที่มาของเงินทุน (Sources) โอกาสความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ (Likelihood) และผลกระทบ (Consequences) ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ใช้เป็นข้อมูลในการจัดลำดับความเสี่ยงเพื่อนำมากำหนดนโยบายและจัดลำดับความสำคัญในการป้องกันและปราบปราม หรือลดระดับความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสภาพความเสี่ยงที่กำลังเผชิญอยู่

การประเมินความเสี่ยงในครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ในการเก็บข้อมูล โดยทำการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างครอบคลุมเพื่อทำการระบุชี้ชัดถึงปัจจัยความเสี่ยงทั้งการวิเคราะห์จากข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Research) (จากรายงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงรายภาคธุรกิจ และรายงานวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง) การวิเคราะห์สถิติทางการของหน่วยงาน (Official Data Statistics) การศึกษากรณีตัวอย่าง (Case Studies) การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะการกระทำผิด (Typologies) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยกับนักวิชาการ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานด้านการข่าว หน่วยงานกำกับดูแลภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานกำกับดูแลตนเอง องค์กรภาคเอกชน และองค์กรต่างประเทศ

นอกจากนี้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้พัฒนาการศึกษาการฟอกเงินในรูปแบบใหม่โดยใช้ต้นแบบการประเมินขนาดและมูลค่าของการฟอกเงินโดยใช้วิธีเทียบเคียงความสามารถในการตรวจยึดทรัพย์ (Detection Capacity Model) อันเป็นการนำข้อมูลประมาณการปริมาณการฟอกเงินที่ตรวจพบจากการสำรวจข้อมูลอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Survey) แล้วนำประมาณการวงเงินที่ได้จากสำรวจดังกล่าวมาเทียบเคียงกับทรัพย์ที่ตรวจยึดได้จริงมาประมาณมูลค่าอาชญากรรมทั้งในภาพรวมและคำนวณแยกรายความผิดมูลฐานจากค่าโอกาสในการเกิดเหตุ (Likelihood Rating) รวมถึงริเริ่มนำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเครือข่ายกรรมการในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในการศึกษาปัจจัยความเสี่ยงในด้านการฟอกเงินในกรณีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วย

กระบวนการประเมินความเสี่ยงจากแนวทางการประเมินความเสี่ยงระดับชาติด้านการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Guidance on National Money Laundering and Terrorism

Financing Risk Assessment) ของ FATF นั้นจะประกอบไปด้วยสามขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การระบุชี้ชัด ประเมินความเสี่ยง (Identification) การวิเคราะห์ (Analysis) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งกรอบการวิเคราะห์นี้ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน การประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง แต่ในส่วนของการประเมินจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะความผิด

ขั้นตอนที่ 1 การระบุชี้ชัดประเมินความเสี่ยง (Identification) การศึกษาส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์จากหลายแหล่งข้อมูลทั้งในส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อทราบและทำความเข้าใจถึงอาชญากรรมที่เป็นความเสี่ยง (Threat) และจุดอ่อนของมาตรการควบคุมภาครัฐที่อาจกลายเป็นช่องว่างให้เกิดการกระทำผิด (Vulnerability) ขอบเขตการวิเคราะห์ในส่วนนี้พิจารณาทั้งการประเมินความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงในความเสี่ยงที่มีอยู่ ระดับการควบคุมป้องกันความเสี่ยง (level of control) ความเสี่ยงแฝง (inherent risk) ความเสี่ยงคงเหลือ (residual risks) และพยายามพิสูจน์ทราบถึงความเสี่ยงในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์ภัยคุกคาม (Threats)

การฟอกเงิน

ทำการประเมินความเสี่ยงด้านอาชญากรรม โดยพิจารณาทั้งจากอาชญากรรมตามความผิดฐานฟอกเงินและความผิดที่ก่อให้เกิดรายได้อื่นทั้งในและต่างประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย รวมถึงช่องทางและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ใช้ในการกระทำผิด

การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

การประเมินความเสี่ยงด้าน TF วิเคราะห์จากความเคลื่อนไหวของบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ที่อาจเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย และสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ข้อมูลการก่อเหตุ ประมาณการทรัพยากรในการก่อเหตุ ความเคลื่อนไหวของกิจกรรมสนับสนุนการก่อการร้ายในประเทศ ความเคลื่อนไหวของกิจกรรมสนับสนุนการก่อการร้ายสากล การระดมทุน การเคลื่อนย้ายเงินทุน และการนำเงินทุนไปใช้

การสนับสนุนทางการเงินแก่ การแพร่ขยายอาวุธอานุภาพ ทำลายล้างสูง

การประเมินความเสี่ยงในประเด็นการไม่ปฏิบัติตามหรือขาดความเคร่งครัดในการดำเนินการตามมาตรการ CPF และการหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินการมาตรการทางการเงินของบุคคล องค์กร หรือประเทศเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และการหลีกเลี่ยงมาตรการทางการเงินของบุคคลที่ถูกกำหนด

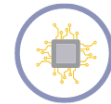
ความเคลื่อนไหว
สนับสนุน PF

การขนส่งเครื่องมืออุปกรณ์
สำหรับผลิต/พัฒนา WMD

การจัดหา/ลักลอบค้า
WMD

การสนับสนุนเทคโนโลยี
ในการผลิต WMD

การละเมิดมาตรการ
คว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ
(ประเทศเป้าหมาย WMD)

การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม
มาตรการทางการเงิน
ของผู้นำที่รายงาน

การหลีกเลี่ยง
มาตรการทางการเงิน
ของบุคคลที่ถูกกำหนด

WMD = อาวุธอานุภาพทำลายล้างสูง

การวิเคราะห์จุดเปราะบาง (Vulnerabilities)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis) หลังจากรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ในขั้นตอนที่ 1 แล้ว ทำการวิเคราะห์ (Analysis) ให้เห็นภาพของลักษณะการกระทำผิด (Nature) แหล่งที่มาของเงินทุน (Sources) ความเป็นไปได้ในการเกิดเหตุ (Likelihood) และผลกระทบ (Consequences) ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ใช้เป็นข้อมูลในการจัดลำดับความเสี่ยง

ในส่วนการประเมินความเป็นไปได้ในการเกิดเหตุ (Likelihood) ประกอบไปด้วยการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยง 4 ปัจจัย ได้แก่ สถิติคดี ปริมาณการยึดทรัพย์ ระดับการเกิดอาชญากรรม และระดับในการควบคุม และในส่วนของการประเมินผลกระทบ (Consequences) ประกอบไปด้วยการประเมินผลกระทบในมิติต่าง ๆ 7 มิติ ได้แก่ มิติด้านต่างประเทศ มิติด้านระบบการเงินและสถาบันการเงิน มิติด้านเศรษฐกิจจริง (Real Sector) มิติด้านสังคม มิติด้านความมั่นคงของประเทศ มิติด้านความสูญเสียของเหยื่อหรือการได้ประโยชน์ของผู้กระทำผิดด้านทรัพย์สิน และมิติด้านพื้นที่และจำนวนผู้ได้รับผลกระทบ

การวิเคราะห์ข้อมูลโอกาสความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ (Likelihood) และผลกระทบ (Consequences) ได้วิเคราะห์ข้อมูลจัดลำดับความสำคัญของภัยอาชญากรรมที่ทำให้เกิดรายได้และช่องทางในการฟอกเงิน ในลักษณะของการจัดทำค่าดัชนี (Index) โดยใช้ระเบียบวิธีกระบวนการตัดสินใจเชิงคุณภาพ (Qualitative Judgement) จากคณะผู้ประเมินความเสี่ยงซึ่งประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินธนาคาร ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ เพื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงจากการประเมินผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างรอบด้านมาหาค่าคะแนนปัจจัยความเสี่ยงและผลกระทบเพื่อการจัดลำดับความเสี่ยงแยกการพิจารณาโอกาสความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ (Likelihood) และผลกระทบ (Consequences) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานและหาข้อบกพร่องได้ความเห็นตรงกันแล้วให้ค่าระดับคะแนนเป็น 5 ระดับจาก 1 ถึง 5

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเกิดเหตุ (Likelihood)

ความเป็นไปได้	50%			50%
	จำนวนคดีที่เกิดขึ้น	มูลค่าการตรวจยึดทรัพย์สิน	การเกิดอาชญากรรม	ระดับการควบคุม
	12.5%	12.5%	25%	
มาก	ระดับ T-score สูงสุด	ระดับ T-score สูงสุด	มีการกระทำผิดบ่อยครั้ง	แทบไม่มีมาตรการป้องกัน
ค่อนข้างมาก	ระดับ T-score สูง	ระดับ T-score สูง	มีการกระทำผิดค่อนข้างบ่อย	มีช่องว่างเห็นได้ชัด
ปานกลาง	ระดับ T-score ปานกลาง	ระดับ T-score ปานกลาง	มีการกระทำผิดอยู่บ้าง	มีช่องว่างอยู่บ้าง
ค่อนข้างน้อย	ระดับ T-score ต่ำ	ระดับ T-score ต่ำ	ไม่ค่อยมีการกระทำผิด	มีช่องว่างแต่น้อยมาก
น้อย	ระดับ T-score ต่ำสุด	ระดับ T-score ต่ำสุด	แทบจะไม่มีการกระทำผิด	แทบไม่มีช่องว่าง

การวิเคราะห์ผลกระทบ (Consequences)

ผลกระทบ					
	ไม่มีสาระสำคัญ	น้อย	ปานกลาง	วิกฤต	หายนะ
ต่างประเทศ	มีผลกระทบต่อชื่อเสียงของประเทศเล็กน้อย	ต้องมีการจัดการเพื่อไม่ให้กระทบต่อการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ	มีผลต่อการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ และความน่าเชื่อถือของรัฐ	มีมาตรการแทรกแซงกดดัน หรือขู่ประณามสิทธิประโยชน์	มีมาตรการแทรกแซงกดดัน และระงับสิทธิประโยชน์อย่างเป็นทางการ
ระบบการเงิน/สถาบันการเงิน	ผลกระทบอยู่ในระดับบริหารจัดการได้	มีผลกระทบต่อต้นทุนของสถาบันการเงิน	อาจมีผลกระทบต่อระบบการเงิน	มีผลกระทบต่อระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจ	วิกฤตทางเศรษฐกิจ
ภาคเศรษฐกิจจริง	ระบบเศรษฐกิจสามารถปรับตัวสู่ระดับปกติได้เอง	มีผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจจริง แต่ไม่กระทบกลไกตลาด	มีผลกระทบจนอาจเกิดปัญหาดอกกลางตลาด	เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและกลไกตลาดในภาพรวม	ภาคเศรษฐกิจใดภาคหนึ่งเกิดวิกฤตหรือเสียหายรุนแรง
สังคม	มีผลกระทบต่อศีลธรรมและคุณภาพชีวิตเล็กน้อย	มีผลกระทบต่อศีลธรรมและคุณภาพชีวิตในระดับที่รับได้	เกิดเป็นปัญหาสังคม เริ่มก่อให้อาชญากรรมเพิ่มขึ้น	เกิดเป็นปัญหาสังคมในวงกว้าง ก่อให้อาชญากรรมเพิ่มขึ้น	ส่งผลให้สังคมเสื่อมโทรม มีปัญหาในระดับโครงสร้าง
ความมั่นคงของประเทศ	มีผลต่อความมั่นคงในระดับที่บริหารจัดการได้	เป็นอุปสรรคต่อความเข้มแข็งของคนในชาติ และการรักษาผลประโยชน์ของประเทศ	เป็นบ่อนทำลายความมั่นคง หรือความยั่งยืนของชาติ	ก่อให้เกิดความแตกแยก การรุกรานจากภายนอก หรือการก่อการร้าย	ก่อให้เกิดอันตรายต่อออกราช อธิปไตย และความยั่งยืนของสถาบันหลัก

ผลกระทบ					
	ไม่สำคัญ	น้อย	ปานกลาง	วิกฤต	หายนะ
ความสูญเสียของ เหยื่อและประโยชน์ ของผู้กระทำผิด	เกิดการสูญเสียเล็กน้อย หรือก่อให้เกิดประโยชน์ กับผู้กระทำผิดเล็กน้อย	เกิดการสูญเสียค่อนข้าง น้อย หรือก่อให้เกิด ประโยชน์กับผู้กระทำผิด ไม่มากนัก	เกิดการสูญเสียมาก พอสมควร หรือ ก่อให้เกิดประโยชน์กับ ผู้กระทำผิดในระดับ ปานกลาง	เกิดการสูญเสีย ค่อนข้างมาก หรือ ก่อให้เกิดประโยชน์กับ ผู้กระทำผิดค่อนข้างมาก	เกิดการสูญเสียสูงมาก หรือก่อให้เกิดประโยชน์ กับผู้กระทำผิดใน ระดับสูงมาก
พื้นที่และจำนวน ผู้ได้รับผลกระทบ	กระทบต่อประชาชนเพียง เล็กน้อย	กระทบต่อประชาชน เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง	กระทบต่อประชาชนใน ภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง	กระทบต่อประชาชน ส่วนใหญ่ในทุกภูมิภาค	กระทบต่อประชาชน ทั้งประเทศ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล (Evaluation) นำค่าคะแนน Likelihood และ Consequence ที่ได้จากทั้งสองส่วนมาลงตำแหน่งตามระดับความเสี่ยงที่พบมากำหนดลงจุดในตารางความเสี่ยงแบบ 5x5 จากนั้นนำระดับความเสี่ยงที่แปลผลได้มาพิจารณากำหนดนโยบายและจัดลำดับความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามหรือลดระดับความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสภาพความเสี่ยงที่กำลังเผชิญอยู่ และพิจารณาในการกำหนดมาตรการต่อความเสี่ยงที่มีความเสี่ยงน้อยหรือมีผลกระทบน้อย จากนั้นนำข้อมูลมาเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการกำกับดูแลภาคธุรกิจ เพื่อให้ข้อคิดเห็นข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ อันประกอบด้วย สำนักงาน ปปง. หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานข่าวกรอง หน่วยงานความมั่นคง หน่วยข่าวกรองทางการเงิน หน่วยกำกับดูแลสถาบันการเงิน (FIs) และธุรกิจและผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (DNFBPs) หน่วยงานด้านภาษี และหน่วยรับจดทะเบียนนิติบุคคลและองค์กรไม่แสวงหากำไร ภาคธุรกิจและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพิจารณากลยุทธ์ในการแก้ปัญหา (Priorities/Strategies) และพิจารณาชี้ขาดในประเด็นการกำหนดมาตรการในการลดความเสี่ยง (Mitigation) ที่ควรจะเป็นให้สอดคล้องกับสภาพความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

การประเมินความเสี่ยง

ความเสี่ยง			ผลกระทบ					Level	Definition
			ไม่สำคัญ	น้อย	ปานกลาง	วิกฤต	หายนะ		
			1	2	3	4	5		
ความเป็นไปได้	มาก	5						สูงมาก	เป็นอันตรายร้ายแรงต่อประเทศ ไม่สามารถยอมรับให้เกิดขึ้นได้ ต้องการอย่างเร่งด่วน ต้องมีมาตรการลดระดับความเสี่ยงทันที
	ค่อนข้างมาก	4							เป็นอันตรายต่อประเทศ ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ต้องมีมาตรการเพื่อลดระดับความเสี่ยง อยู่ในระดับที่พอยอมรับให้เกิดขึ้นได้
	ปานกลาง	3						ปานกลาง	มีอันตรายอยู่บ้าง เป็นระดับที่สามารถจัดการได้ ต้องมีมาตรการควบคุมอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับที่พอยอมรับได้
	ค่อนข้างน้อย	2							มีอันตรายอยู่บ้าง ในระดับที่ยอมรับได้ มาตรการควบคุมที่มีอยู่ถือว่าเพียงพอ ยังจำเป็นต้องมีการพิจารณา
	น้อย	1						น้อย	

ส่วนที่ 3

การประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน

ประเทศไทยใช้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินโดยวิธีการกำหนดความผิดมูลฐานที่แน่ชัดสำหรับการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Legislative Definite Listing of Predicate Offences) ปัจจุบันมีการกำหนดความผิดมูลฐาน 29 มูลฐาน แต่เนื่องจากในปี พ.ศ.2564 ได้มียื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยกรณีการกำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการหลีกเลียงหรือฉ้อโกงภาษีตามประมวลกฎหมายรัษฎากรเป็นกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนเกินจำเป็น¹⁹ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าปัจจุบันมีประมวลรัษฎากรมีมาตรการทางภาษีทั้งทางแพ่งและทางอาญาในการดำเนินการกับผู้หลีกเลียงภาษีหรือผู้ค้างชำระภาษีที่เพียงพออยู่แล้วเห็นควรให้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรที่มีลักษณะร้ายแรงในนิยามความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นระบบไม่ซ้ำซ้อน²⁰ ส่งผลให้ปัจจุบันคงเหลือความผิดมูลฐานการฟอกเงินเพียง 28 มูลฐาน

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ยาเสพติด

91,675 คดี
1,156,506,583 บาท

การพนัน

9,638 คดี
42,370,481 บาท

อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์

5,839 คดี
3,441,611 บาท

ปลอม/ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

5,053 คดี
5,822,192 บาท

ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม

4,006 คดี
24,443,815 บาท

ลักลอบหนีศุลกากร

1,588 คดี
13,174,999 บาท

ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1,390 คดี
603,043,639 บาท

ฉ้อโกงประชาชน

1,074 คดี
101,929,015 บาท

รับของโจร

558 คดี

ค้าอาวุธปืน/อุปกรณ์อาวุธปืน

346 คดี

ค่านมนุษย์ (ผลประโยชน์ทางเพศ)

326 คดี
202,059,744 บาท *

ปลอมแปลงเอกสาร

318 คดี

ก่อการร้าย

108 คดี
3,609 บาท

ปลอมแปลงเงินตรา

45 คดี

กรรโชก/ริดเอาทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอั้งยี่

28 คดี

เป็นสมาชิกอั้งยี่

18 คดี
5,706,029 บาท

ประทุษร้ายต่อชีวิต/ร่างกาย

10 คดี

ยกยอกฉ้อโกงสถาบันการเงิน

8 คดี

หน่วงเหนี่ยว/กักขัง

6 คดี

ซื้อขายหลักทรัพย์ไม่เป็นธรรม

1 คดี
1,392,028 บาท

โจรสลัด

0 คดี

¹⁹ ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 77

²⁰ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 8/2564 ลงวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2564

กฎหมายการเลือกตั้ง

ความผิดในการได้มาซึ่ง ส.ส.
64 คดี

ความผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่น
39 คดี

ความผิดในการได้มาซึ่ง ส.ว.
N/A (ไม่มีการเลือกตั้ง)

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ
3 คดี

กฎหมายต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธ WMD

สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
8 คดี

การสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยาย WMD
0 คดี

WMD = อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง

ประมวลรัษฎากร

ความผิดเกี่ยวกับภาษี (ยกเลิกล)
9 คดี
1,692,205,790 บาท

บังคับใช้แรงงาน
46 คดี
202,059,744 บาท *

มูลค่าการยึดทรัพย์ของคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องหลายมูลฐาน 1,398,641,416 บาท

* กรณีการยึดทรัพย์ความผิดบังคับใช้แรงงานสถิติของ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รวมไปในความผิดค้ำมนุษย์ ในรายงานการยึดทรัพย์ซึ่งได้รวมความผิดค้ำมนุษย์ ที่เกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศและการบังคับใช้แรงงานไว้เป็นกลุ่มเดียวกันในกลุ่มค้ำมนุษย์

การกำหนดความผิดมูลฐาน 21 มูลฐานได้กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และมีความผิดมูลฐานอื่นอีก 8 มูลฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอื่น เช่น กฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายต่อต้านการมีส่วนร่วมของอาชญากรรมข้ามชาติ กฎหมายต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง และกฎหมายป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์

ระหว่างปี พ.ศ.2561-2563 มีการดำเนินคดีการกระทำผิดอาชญากรรมตามความผิดมูลฐานในภาพรวมเฉลี่ยแล้ว 122,204 คดีต่อปี มีการตรวจยึดอายัดทรัพย์ที่ได้จากการกระทำผิดเฉลี่ย 5,250,740,950 บาท ต่อปี จากการประเมินขนาดและมูลค่าของการฟอกเงินพบว่าประเทศไทยมีค่าประมาณการมูลค่าการฟอกเงินมากกว่าทรัพย์สินที่ตรวจยึดได้ 647.85 เท่า หรือคิดเป็นมูลค่า 3,401,708,606,982 บาท เทียบได้กับร้อยละ 21.67 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP ของระบบเศรษฐกิจปกติ²¹ โดยกลุ่มความผิดที่มี

²¹ การประมาณมูลค่าการฟอกเงินใช้ต้นแบบการประเมินขนาดและมูลค่าของการฟอกเงินโดยใช้วิธีเทียบเคียงความสามารถในการตรวจยึดทรัพย์ (Detection Capacity Model) อันเป็นการนำข้อมูลประมาณการปริมาณการฟอกเงินที่ตรวจพบจากการสำรวจข้อมูลอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Survey) ในบางฐานความผิดที่สามารถสำรวจได้แล้วนำประมาณการวงเงินที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวมาเทียบเคียงเป็นความเสียหายของอาชญากรรมทั่วประเทศ จากนั้นนำมามูลค่าทรัพย์สินที่ตรวจยึด

ค่าประมาณการมูลค่าของอาชญากรรมสูงสุดห้าอันดับแรก คือการพนันโดยมีวงเงิน 5 ล้านบาทขึ้นไปหรือการพนันออนไลน์ ประมาณ 81.3 พันล้านบาท ยาเสพติดประมาณ 78.1 พันล้านบาท ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการประมาณ 68.3 พันล้านบาท จ้างโกงประชาชน ประมาณ 65.1 พันล้านบาท การลักทรัพย์ กระชก รั้วอาคารทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ จ้างโกง ยักยอกที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมวิชาชีพ ประมาณ 61.9 พันล้านบาท โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 2 ของ GDP ปี พ.ศ.2563 หรือประมาณ 351,360 ล้านบาท

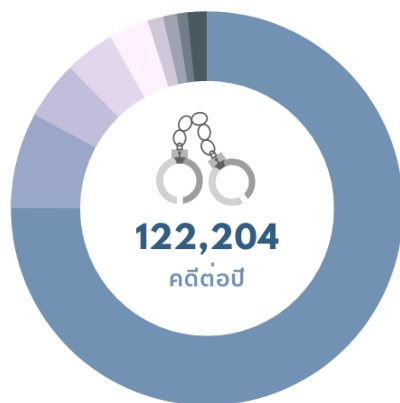
ภาพรวมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย

คดีความผิดมูลฐานที่ตรวจพบส่วนใหญ่แล้วเป็นคดีความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการลักลอบค้า ยาเสพติด จากข้อมูลการรับแจ้งคดีระหว่างปี พ.ศ.2561-2563 พบว่าคดีตามความผิดมูลฐานกลุ่มที่มี การดำเนินคดีสูงสุด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด (91,675 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 75.02) บ่อนการพนันหรือการพนันออนไลน์ (9,638 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 7.89) ความผิดพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพย์ (ลักทรัพย์ กระชก รั้วอาคารทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ จ้างโกง ยักยอก จำนวน 5,839 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 4.78) การปลอมหรือละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (5,053 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 4.78) และทำลายหรือถือ ครองทรัพย์สินสาธารณะหรือสิ่งแวดลอม ค่าพันธุ์พืชสัตว์ป่าผิดกฎหมาย (4,006 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.28) การลักลอบหลบหนีภาษีศุลกากรและหนีภาษี (1,588 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.30) การทุจริตต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ (1,390 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.14) การจ้างโกงประชาชน (1,074 คดีต่อปี คิดเป็น ร้อยละ 0.88) โดยกลุ่มความผิดที่เหลือมีจำนวน 1,941 คดีต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.59

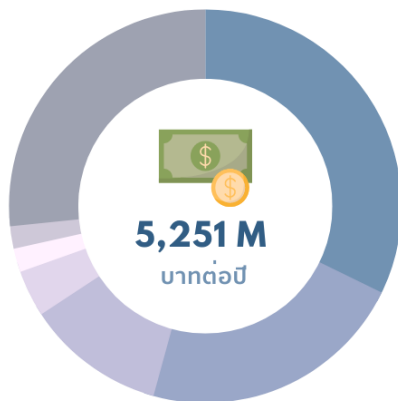
ในส่วนของการตรวจยึดอายัดทรัพย์สินระหว่างปี พ.ศ.2561-2563 ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร แม้จะได้มีการยกเลิกจากความผิดมูลฐานในปี พ.ศ.2564 มีวงเงินยึดอายัดทรัพย์สินสูงสุด (เฉลี่ยรายปี 1,692,205,790 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 32.23) รองลงมาด้วยความผิดยาเสพติด (เฉลี่ยรายปี 1,156,506,583 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 22.03) ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (เฉลี่ยรายปี 603,043,639 บาท ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 11.48) คำนมุษย์ (เฉลี่ยรายปี 202,059,744 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.85) และจ้างโกง ประชาชน (เฉลี่ยรายปี 101,929,015 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.94) นอกจากนี้ เป็นการยึดทรัพย์สินในความผิด อื่น ๆ (เฉลี่ยรายปี 96,354,764 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.84) และเป็นความผิดคาบเกี่ยวหลายมูลฐานประมาณ 1 ใน 4 (เฉลี่ยรายปี 1,398,641,416 คิดเป็นร้อยละ 26.64)²²

ได้จึงมาประมาณมูลค่าอาชญากรรมกับฐานความผิดที่ตรวจพบได้เพื่อทราบประมาณการขีดความสามารถในการตรวจยึดทรัพย์ (Detection Capacity) แล้วนำมูลค่ามาคำนวณเป็นมูลค่าการฟอกเงินทั้งหมด

²² การยึดอายัดทรัพย์สินมีคดีคาบเกี่ยวหลายมูลฐานเฉลี่ย 4,195,924,248 บาทต่อปี หรือ 1 ใน 4 ของมูลค่าทรัพย์สินที่ยึดอายัดได้ ทั้งหมด ส่วนมากเป็นกรณีองค์กรอาชญากรรมแล้วกระทำผิดคาบเกี่ยวหลายความผิดมูลฐาน เช่น กรณีองค์กรอาชญากรรมหรือ อังยักกระทำผิดทั้งยาเสพติดและการพนัน หรือผู้กระทำผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะมีการกระทำผิดความผิดมูลฐานทุจริตด้วย (เช่น กรณีการค่านมุษย์แล้วมีความผิดคาบเกี่ยวระหว่างการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งคาบเกี่ยวทั้งเรื่องทุจริตและค่านมุษย์) หรือกรณีความผิด ลักลอบหลบหนีศุลกากรแล้วปรากฏว่าเป็นการลักลอบนำของผิดกฎหมาย (เช่น ซากพืช ซากสัตว์ ยาเสพติด อาวุธปืน) ก็จะมี ความผิดหลายมูลฐานคาบเกี่ยวด้วย

- 75.02% ยาเสพติด
- 7.89% การพนัน
- 4.78% อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- 4.13% ปลอม/ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
- 3.28% ทำลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรม/สิ่งแวดล้อม
- 1.30% ลักลอบหนีศุลกากร
- 1.14% ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- 0.88% จ้องโกงประชาชน
- 2.47% อื่น ๆ

- 32.23% ความผิดเกี่ยวกับภาษี
- 22.03% ยาเสพติด
- 11.48% ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- 3.85% คำนินยอม
- 1.94% จ้องโกงประชาชน
- 1.84% อื่น ๆ
- 26.64% คดีอาชญากรรมหลายฐาน

ประเทศไทยมีการดำเนินคดีในคดีอาชญากรรมตามความผิดมูลฐานในเกือบทุกฐานความผิด ยกเว้นความผิดฐานโจรสลัดที่ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาพบเพียงการจับกุมคดีปล้นเรือขนเงินสดของบริษัทรับแลกเปลี่ยนเงินตราที่พบว่าลูกจ้างของบริษัทเข้าไปมีส่วนร่วมไม่พบว่ามีความผิดโจรสลัดในลักษณะที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติถูกตรวจพบในน่านน้ำไทยแต่อย่างใด รวมถึงไม่มีการดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงเนื่องจากยังไม่พบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับ PF ที่ชัดเจน และไม่มีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ว. เนื่องจากตั้งแต่มีการรัฐประหารเมื่อมี พ.ศ.2557 และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในปี พ.ศ.2562 ยังไม่เคยมีการจัดให้มีการเลือกตั้ง ส.ว. แต่อย่างใด ในส่วนของการยึดทรัพย์สินมีการตรวจยึดทรัพย์สินในความผิดมูลฐานเพียง 13 ฐานความผิดจาก 29 ฐานความผิด โดยความผิดที่ไม่มีการตรวจยึดทรัพย์สินเลยในระหว่างปี พ.ศ.2561-2563 ส่วนใหญ่แล้วเป็นคดีที่มีการดำเนินคดีหรือตรวจพบการกระทำผิดน้อย ได้แก่ การยึดออกจ้องโกง (สถาบันการเงิน) การกระทำความผิดหรือผิดอาชญากรรมโดยอ้างอำนาจอันชอบใจ รับของโจรลักษณะเป็นการค้า การปลอมแปลงเงินตรา การปลอมแปลงเอกสาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทาง การประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัส หน่วงเหนี่ยวหรือกักขัง การกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน หรืออุปกรณ์อาวุธปืน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

สถานการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตลาดการเงินของประเทศไทย

ในช่วงที่ผ่านมาจากการประเมินความเสี่ยงครั้งก่อนหน้า (ระหว่าง พ.ศ. 2559-2564) ได้มีสถานการณ์สำคัญซึ่งส่งต่อความเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมและการฟอกเงินในประเทศไทยหลายประการ โดยมีประเด็นความผิดที่น่าสนใจ ดังนี้

ภัยยาเสพติด

ภัยยาเสพติดยังเป็นอาชญากรรมที่แพร่หลายมากที่สุด ข้อมูลสถิติคดีอาญาของประเทศ ปี พ.ศ. 2563 มีการรับแจ้งคดียาเสพติดจำนวน 408,852 คดี²³ จากคดีในสารบบคดีทั้งหมด 707,965 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 57.8 ของคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยทั้งหมด การค้ายาเสพติดในประเทศไทยและภูมิภาคมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และการขยายตัวของตลาดค้ายาเสพติดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำให้ความต้องการยาเสพติดขยายตัวขึ้นมาก มีกลุ่มเครือข่ายอาชญากรจากหลายประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติและการฟอกเงิน สถานการณ์สำคัญคือก่อนหน้านี้จะมีรัฐประหารในเมียนมารัฐบาลเมียนมาได้ทำการตกลงหยุดยิงชั่วคราวกับชนกลุ่มน้อยในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดสำคัญจึงเป็นโอกาสให้กลุ่มนายทุนจากภายนอกเข้าไปลงทุนค้าและผลิตยาเสพติดในพื้นที่ ประกอบกับนโยบายการพัฒนาเส้นทางคมนาคมจากนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางได้ทำให้การลำเลียงสารตั้งต้นและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเข้าไปในพื้นที่ง่ายขึ้น ปัจจัยดังกล่าวได้ทำให้พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำมีขีดความสามารถทางการผลิตยาเสพติดสูงขึ้นและมีขีดความสามารถสังเคราะห์ยาเสพติดใหม่ ๆ ที่ต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงได้ ปัจจัยดังกล่าวน่าจะทำให้สถานการณ์ด้านยาเสพติดอาจจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

การรัฐประหารในเมียนมาเมื่อปี พ.ศ. 2564 ได้ทำให้ความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลทหารทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นและเริ่มมีการใช้กำลังทหารเข้าสู้รบกัน สถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลให้การค้ายาเสพติดซึ่งเป็นฐานรายได้ของชนกลุ่มน้อยในการต่อต้านรัฐบาลทหารเมียนมามีความรุนแรงมากขึ้น การเข้าไปจัดการกับปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยยังเป็นข้อจำกัดเนื่องจากเป็นประเด็นละเอียดอ่อนที่เชื่อมโยงกับเสถียรภาพความมั่นคงของรัฐบาลเมียนมา ที่สำคัญไม่สามารถใช้มาตรการทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการได้เนื่องจากเป็นพื้นที่ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจรัฐ ที่สำคัญ

ภัยอาชญากรรมออนไลน์

ภัยอาชญากรรมออนไลน์ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นมาก กลุ่มอาชญากรต่าง ๆ หันมาใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับการขนส่งสิ่งผิดกฎหมายผ่านบริการรับส่งพัสดุภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มีคำสั่งห้ามออกนอกเคสสถานในช่วงเวลากลางคืนในบางช่วงเวลา (Lockdown) ตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สถานการณ์ดังกล่าวเอื้อให้อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าของผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด อาวุธปืน ทรัพย์สินทางปัญญา หนังสือดินทางปลอม และทรัพย์สินที่ได้มาจากการก่อเหตุประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ทำให้ความผิดลักษณะดังกล่าวมีการขยายตัวและตรวจจับมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันมีมาตรการทางกฎหมายให้ผู้ส่งพัสดุแสดงตัวตนและให้มีการบันทึกข้อมูลลูกค้าแต่ก็จำกัดเฉพาะในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การควบคุมการรับส่งสิ่งผิดกฎหมายผ่านบริการรับส่งพัสดุภัณฑ์ทำได้โดยยากเนื่องจาก

²³ สถิติคดีอาญา 4 กลุ่ม, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ปัจจุบันธุรกิจเกี่ยวกับการขนส่งมีการแข่งขันสูงและมีผู้ประกอบการรายย่อยกระจายตัวอยู่จำนวนมากทำให้การตรวจสอบไม่ทั่วถึง รวมถึงบริษัทขนส่งเอกชนรายย่อยจำนวนมากไม่ได้เข้มงวดกับการบันทึกข้อมูลผู้นำส่งพัสดุภัณฑ์

การใช้ช่องทางออนไลน์ในการจำหน่ายสินค้าจะมีความเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสินค้าในช่องทางออนไลน์ ปัจจุบันมีการพัฒนาสื่อกลางในการจัดจำหน่ายสินค้าผิดกฎหมาย (Black Market) ในลักษณะต่าง ๆ อย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดดิจิทัลแพลตฟอร์มสำหรับเป็นสื่อการจำหน่ายสิ่งผิดกฎหมายในช่องทางออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ลับเฉพาะกลุ่มที่เรียกว่าเว็บมืด (Dark Web) แพลตฟอร์มในรูปแบบอื่น ในการซื้อขายสิ่งผิดกฎหมายทางช่องทางออนไลน์อาจมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เงินสกุลดิจิทัล (cryptocurrency) ทำให้การติดตามหาตัวบุคคลหรือเส้นทางการเงินทำได้ยาก ประกอบกับแหล่งรับซื้อสินค้าออนไลน์ที่เป็นแหล่งรับซื้อสิ่งผิดกฎหมาย (Black Market) ยังมีช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายเนื่องจากผู้ดูแลเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) หรือผู้ดูแลเว็บไซต์อาจอ้างว่าตนเป็นแค่ตัวกลางในการรวบรวมกลุ่มคนที่มีความชอบในเรื่องเดียวกันไม่ได้เป็นผู้จัดจำหน่ายสินค้าโดยตรงไม่สามารถใช้กฎหมายควบคุมร้านรับของเก่าหรือความผิดรับของโจรมาควบคุมได้

นอกจากนี้การค้าสิ่งผิดกฎหมายยังมีการใช้ช่องทางออนไลน์ในการกระทำผิดต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย เช่น เว็บพนันออนไลน์ การหลอกลวงฉ้อโกงโดยใช้ช่องทางออนไลน์ (เช่น การหลอกลวงขายสินค้าออนไลน์ หลอกให้หลงเชื่อให้โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของคนร้าย โรแมนซ์สแกม (Romance Scam) หลอกลวงให้ร่วมลงทุนทำธุรกิจ แชร์ลูกโซ่) และการจำหน่ายสื่อลามกอนาจารโดยเฉพาะสื่อลามกอนาจารเด็ก

ในปี พ.ศ.2560 ทางประเทศไทยได้มีการจับกุมการกระทำผิดเว็บไซต์ตลาดมืดออนไลน์อัลฟาเบย์ (AlphaBay Market) ซึ่งเป็นตลาดมืดอันเป็นแหล่งรับซื้อของที่ได้มาจากการกระทำผิดและเป็นแหล่งจำหน่ายสิ่งผิดกฎหมายทั้งยาเสพติด อาวุธปืน และสินค้าผิดกฎหมายอื่น ๆ ที่ตั้งฐานในไทย โดยเป็นปฏิบัติการร่วมระหว่างหลายประเทศ แม้การจำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นการค้าขายกับชาวต่างประเทศ แต่ก็แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงของประเทศไทยที่เป็นแหล่งพักพิงของอาชญากร

บัญชีการเงินตัวแทนอำพราง

การว่าจ้างเปิดบัญชีเป็นพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดที่มีความเสี่ยงสูงที่ก่อให้เกิดการฟอกเงินในประเทศไทยโดยมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความผิดฐานฟอกเงินในหลายลักษณะ เช่น การเปิดเว็บพนันออนไลน์ การหลอกลวงฉ้อโกง ธุรกิจการซื้อขายสิ่งผิดกฎหมาย ความผิดเหล่านี้คนร้ายมักจะใช้การว่าจ้างบุคคลเพื่อเปิดบัญชีแทนสำหรับการสะสมทรัพย์สินหรือรับโอนเงินที่ได้จากการกระทำผิดเข้าบัญชี โดยผู้รับจ้างเปิดบัญชีอาจถูกดำเนินคดีในข้อหาฟอกเงินหรือเป็นผู้สนับสนุนการกระทำผิดได้ แต่บ่อยครั้งมีปัญหาในการชันพิจารณาคดีของศาลที่ศาลอาจจะยกฟ้องโดยยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย ปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของบัญชี ธนาคารหรือบัญชีทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด การรับจ้างเปิดบัญชีหรือยินยอมให้ใช้ออกสารสำหรับเปิดบัญชีซึ่งเริ่มใช้ในประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้วแต่ยังไม่ครอบคลุมถึงความผิดฐานฟอกเงินอื่น แม้จะมีการแจ้งความให้เจ้าหน้าที่ทำการสืบสวนติดตามส่วนใหญ่แล้วก็จะไม่สามารถติดตามตรวจสอบอายัดบัญชีธนาคารได้ทันต่อทั้งที่มีการยกย้ายถ่ายเทเงินออกจากบัญชีไปก่อน ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีระบบการคุ้มครองผู้บริโภคที่จะมีขอบเขตอำนาจในการอายัดบัญชีของผู้หลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์และยัง無法ใช้มาตรการตามกฎหมาย

ฟอกเงินเข้าดำเนินการกับบัญชีต้องสงสัยก่อนที่จะพบมูลเหตุในความผิดปกติได้ ในระบบการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทยมีเพียงการให้ความช่วยเหลือในลักษณะของการใกล้เคียงข้อพิพาท และการฟ้องคดีแทนผู้เสียหายซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการป้องกันการโฆษณาหลอกลวงและการหลอกลวงฉ้อโกงผ่านการซื้อขายสินค้าออนไลน์

นอกจากนี้ในประเทศไทยยังใช้แนวทางการกำหนดความผิดปกติที่แน่ชัดสำหรับการปฏิบัติตามมาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ว่า การยึดทรัพย์หรืออายัดทรัพย์จะดำเนินการได้เฉพาะเมื่อมีพยานหลักฐานปรากฏว่ามีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับความผิดปกติของการฟอกเงินก่อน ดังนั้นส่วนใหญ่แล้วจะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อมีการแจ้งความร้องทุกข์ก่อนเท่านั้น แม้จะมีการพิสูจน์ทราบถึงบัญชีต้องสงสัยก็ยังไม่สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์ได้ด้วยมูลเหตุของบัญชีต้องสงสัยเท่านั้น

ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564

ตั้งแต่ พ.ศ.2562 เป็นต้นมา ประเทศไทยเริ่มหันมาใช้นโยบายลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) มาใช้โดยมีการแก้ไขกฎหมายให้การครอบครองยาเสพติดประเภทที่ 5 (ยาเสพติดไม่ร้ายแรง) บางประเภทไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย เช่น กัญชา กัญชง กระเทียม หากมีการใช้เพื่อการศึกษาวิจัย การรักษาทางการแพทย์ หรือการใช้ส่วนตัวในปริมาณที่กำหนด โดยวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวเพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดโทษร้ายแรงและสามารถควบคุมยาเสพติดได้ง่ายขึ้นผ่านระบบการขึ้นทะเบียน

ประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นกฎหมายใหม่บังคับใช้ พ.ศ.2564 มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการริบทรัพย์เชิงมูลค่า ปรับปรุงอัตราโทษตามลักษณะพฤติกรรมแทนปริมาณยาเสพติดที่ตรวจพบ รวมถึงการใช้มาตรการลดทอนความเป็นอาชญากรรมกับยาเสพติดไม่ร้ายแรง

ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดมาตรการที่ก้าวหน้าที่อาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อันได้แก่ การกำหนดให้ยืนยันตัวตนบุคคลและบันทึกข้อมูลผู้ส่งสินค้าในการขนส่งพัสดุภัณฑ์เพื่อป้องกันการขนส่งยาเสพติดผ่านบริการขนส่งพัสดุภัณฑ์ และการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของบัญชีธนาคารหรือบัญชีทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด การรับจ้างเปิดบัญชีหรือยินยอมให้ใช้ออกสารสำหรับเปิดบัญชีโดยจะอ้างเหตุแห่งความไม่รู้ไม่ได้

การพนัน

จากรายงานของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย²⁴ ซึ่งทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 43,207 คนทั่วประเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นพนันของคนไทยในปี พ.ศ.2562 คาดประมาณว่ามีผู้เล่นการพนันผิดกฎหมายจำนวน 29,903,597 คนทั่วประเทศและมีเงินหมุนเวียนจากการพนันผิดกฎหมายจำนวนมากถึงกว่าสี่แสนล้านบาทโดยการพนันที่นิยม

²⁴ ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB), การศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย ประจำปี 2562: สถานการณ์สำคัญรายจังหวัด ., รายงานวิจัย: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน, 2563

เล่นมากที่สุด คือ สลากกินแบ่งรัฐบาล²⁵ หว่ยใต้ดิน ไฟ พนันทายผลฟุตบอล ไฮโล/โปป๋น/น้ำเต้าปูปลา วัชน/ไ่ก่ช่น²⁶ และพนันมวย ในปี พ.ศ.2563 มีการจับกุมผู้เล่นหว่ยใต้ดิน 19,678 คดี และบ่อนการพนัน 81 คดี²⁷ แสดงให้เห็นถึงการแพร่กระจายการกระทำผิดอย่างกว้างขวาง

ปัจจุบันไม่มีการอนุญาตให้จัดตั้งกาสิโนหรือบ่อนการพนันตามกฎหมายในประเทศไทยแต่ในประเทศเพื่อนบ้านรอบประเทศไทยมีการเปิดกาสิโนถูกกฎหมาย จากการประเมินความเสี่ยงพบการเปิดบริษัทนำเที่ยว บังหน้าที่จะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินทั้งการนำเงินออกนอกประเทศโดยอ้างว่าใช้เพื่อการท่องเที่ยวและนำไปเล่นการพนันในประเทศเพื่อนบ้าน และการฟอกเงินโดยสวมรอยว่ามีรายได้จากการเล่นพนันในกาสิโนต่างประเทศแล้วนำกลับเข้าประเทศโดยอ้างว่าเป็นเงินที่ได้จากการพนัน การติดตามเส้นทางการเงินจากกาสิโนทำได้ยากเนื่องจากกาสิโนอยู่ในต่างประเทศ ประเทศไทยมีแนวคิดที่จะให้มีการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) โดยให้มีกาสิโนถูกกฎหมายรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสถานบันเทิงครบวงจรดังกล่าว ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาด้านการออกกฎหมายและการจัดเก็บรายได้ที่เหมาะสมโดยสภาผู้แทนราษฎร หากมีการเปิดให้มีกาสิโนและการพนันถูกกฎหมายแล้วธุรกิจการพนันดังกล่าวก็จะต้องถูกกำหนดเพิ่มเติมให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานเพื่อให้สามารถตรวจสอบเส้นทางการทางการเงินของผู้ที่นำเงินมาเล่นพนันและมีรายได้จากการพนันเพื่อป้องกันการนำเงินผิดกฎหมายมาฟอกเงินในธุรกิจการพนัน และสามารถตรวจสอบความผิดปกติในการนำเงินไปเล่นการพนันในต่างประเทศได้ง่ายขึ้น

การค้ำมนุษย์

ประเทศไทยถูกมองว่าเป็นทั้งต้นทาง ทางผ่าน และศูนย์กลางการค้ามนุษย์ทั้งในรูปแบบการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ และการบังคับแรงงานโดยเคยถูกจัดอันดับให้อยู่ในระดับ Tier 3 หรือระดับที่มีสถานการณ์การค้ามนุษย์รุนแรงที่สุดตามรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report: TIPs) จากการรายงานของกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2557-2558 ปัจจุบันมีความพยายามในการแก้ปัญหาหลายประการไม่ว่าจะเป็น การทำลายเครือข่ายขบวนการค้ามนุษย์ที่มีการกักขังหน่วยงานเฝ้าระวังการละเมิดและเรียกค่าไถ่ชาวโรฮิงจาในปี พ.ศ.2558 ที่มีความเชื่อมโยงอดีตนักการเมืองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐทั้งทหาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พลเรือน นายหน้าจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมทั้งสิ้น 103 คน และมีการตรวจยึดทรัพย์สินผู้กระทำผิดได้จำนวนมาก โดยหลังจากคดีดังกล่าวก็ยังไม่ปรากฏการตรวจพบขบวนการเครือข่ายลักลอบนำชาวโรฮิงจาขนาดใหญ่อีก

การออกกฎหมายประมงใหม่²⁸ การออกกฎหมายการบริหารแรงงานต่างด้าวใหม่²⁹ รวมถึงการจัดชุดปฏิบัติการพิเศษของกรมการปกครองร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษออกตรวจจับการค้ามนุษย์และการลักลอบค้าประเวณีเด็กร่วมกับองค์กรพัฒนาภาคเอกชน (NGOs) ที่เป็นเครือข่ายในการแจ้งเบาะแสอย่างต่อเนื่อง จากการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างจริงจังประเทศไทยได้เลื่อนสถานะมาเป็น Tier2 ในปี พ.ศ.2561 แต่ในปี พ.ศ.2564 ได้ถูกลดระดับเป็น Tier2 Watch List เนื่องจากถูกมองว่าเมื่อมีการตรวจสอบการละเมิด

²⁵ สลากกินแบ่งรัฐบาลดำเนินการโดยรัฐอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

²⁶ วัชน ไ่ก่ช่น สามารถขออนุญาตจัดให้มีการเล่นในพื้นที่ที่กำหนดเฉพาะโดยถูกต้องตามกฎหมาย

²⁷ สถิติคดีอาญา 4 กลุ่ม, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

²⁸ พ.ร.ก. การประมง พ.ศ.2558

²⁹ พ.ร.ก. การบริหารจัดการการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ.2560

แรงงานเจ้าหน้าที่ของรัฐของประเทศไทยมักจะดำเนินการใกล้เคียงมากกว่าการดำเนินคดีตามกฎหมายและตรวจสอบว่ามีการบังคับแรงงานหรือขูดรีดแรงงานหรือไม่ และปัญหาการกระทำผิดการล่วงละเมิดต่อเด็กและการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กในช่องทางออนไลน์

พ.ร.ก. การประมง พ.ศ.2558

กำหนดมาตรการให้มีการตรวจสอบการเข้า-ออกท่าของเรือและนับจำนวนลูกเรือ มีระบบการติดตามเรือ (Vessel Monitoring System: VMS) เพื่อบอกตำแหน่งเรือตลอดเส้นทางการออกเรือ และมาตรการต่าง ๆ ในการดูแลสวัสดิการลูกเรือประมงที่ดีขึ้นเพื่อป้องกันการบังคับแรงงานบนเรือประมง

พ.ร.ก. การบริหารจัดการการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ.2560

เปิดโอกาสให้มีการขึ้นทะเบียนและนำเข้าแรงงานต่างด้าวโดยถูกกฎหมาย โดยหากแรงงานต่างด้าวสามารถเข้าเมืองและทำงานได้โดยถูกกฎหมายก็จะมีสิทธิได้รับการคุ้มครองแรงงานตามมาตรฐาน และยังช่วยตัดช่องโอกาสของนายจ้างในการใช้สถานะแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายมาใช้เป็นข้อต่อรองในการกดขี่บังคับหรือขูดรีดแรงงานได้

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งมีมาตรการของรัฐบาลในการห้ามออกจากเคหสถานในเวลาที่กำหนด มีการจำกัดการเดินทางข้ามจังหวัด และมีการปิดสถานที่ให้บริการต่าง ๆ ชั่วคราว เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร ตลาดสด รวมถึงนโยบายการทำงานจากที่บ้าน (Work from Home) ได้ทำให้พฤติกรรมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปโดยหันไปใช้ระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และการสั่งซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น เมื่อการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดดจึงทำให้ภัยอาชญากรรมออนไลน์เพิ่มสูงขึ้นมาก รวมถึงมีความผิดบางอย่างที่คนร้ายได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการกระทำผิดจากผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เช่น การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในแหล่งค้าที่สำคัญตามท้องตลาดได้ลดน้อยลงไปมากเนื่องจากกลุ่มลูกค้าสำคัญคือนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดน้อยลงจากการจำกัดการเดินทาง และตลาดชบเซาจากภาวะเศรษฐกิจแต่อย่างไรก็ตามก็กลับมีการเสนอขายและโฆษณาสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญบบนพื้นที่ออนไลน์มากขึ้น นอกจากนี้การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ทำให้เกิดการทะลักของแรงงานต่างด้าวเข้าประเทศจากปัญหาเศรษฐกิจในประเทศเพื่อนบ้านและมาตรฐานทางสาธารณสุขของประเทศไทยที่ดีกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับสถานการณ์ความขัดแย้งในเมียนมาได้ส่งผลให้เกิดการทะลักของคนต่างด้าวจากเมียนมาเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยยังเป็นศูนย์กลางการลักลอบค้าพันธุ์ไม้หายากและสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่เชื่อว่าเป็นอาหารบำรุงร่างกายโดยมีกลุ่มผู้รับซื้อทั้งในและนอกประเทศที่ให้ราคาสูงทำให้เกิดเครือข่ายอาชญากรรมเป็น

ขบวนการตั้งแต่ขั้นตอนการจัด จัดเก็บ ขนส่ง และส่งออกนอกประเทศ แม้จะมีการจับกุมปราบปรามได้ โดยตลอดแต่มักจะตรวจพบได้เฉพาะผู้ลักลอบขนส่งรายเล็กโดยมากจะเป็นการรับจ้างขนส่งซึ่งไม่สามารถ ตรวจสอบเส้นทางการเงินเพื่อเชื่อมโยงขบวนการลักลอบค้าสัตว์ป่าได้

ประเทศไทยเคยถูกระบุว่าเป็นศูนย์กลางการลักลอบจำหน่ายงาช้างและการนำผ่านส่งต่อไปยังประเทศที่สาม ในช่วงที่ผ่านมามีการออก พ.ร.บ. งาช้าง พ.ศ.2558 ซึ่งควบคุมการลักลอบและให้มีการขึ้นทะเบียนแจ้งการครอบครองงาช้าง³⁰ และเพิ่มความเข้มในการปราบปรามจับกุมงาช้างอย่างจริงจัง ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าสถานการณ์การลักลอบจำหน่ายงาช้างในประเทศไทยลดน้อยลงมากและได้รับการยอมรับว่ามีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจังและได้รับการประกาศให้หลุดจากบัญชีกลุ่มประเทศที่มีความน่ากังวลในการค้างาช้างที่ผิดกฎหมายในปี พ.ศ.2562³¹

การปราบปรามเครือข่ายนำเข้ารถยนต์หรู

ประเทศไทยมีการทลายเครือข่ายนำเข้ารถยนต์หรูซึ่งขยายผลมาจากจากการตรวจพบรถยนต์หรู ไฟโหมระหว่างขนส่งไปราชอาณาจักรกัมพูชาในปี พ.ศ.2556 โดยมีการขยายผลดำเนินคดีกับผู้นำเข้าและยึดอายัดรถยนต์จากผู้ครอบครองรวม 342 คัน และตรวจสอบพบการหลีกเลี่ยงภาษี 5,669,511,963.77 บาท³² จากการทลายเครือข่ายนำเข้ารถยนต์หรูดังกล่าวพบพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดเกี่ยวกับการหลบเลี่ยงภาษีศุลกากรจากการที่ประเทศไทยจัดเก็บภาษีการนำเข้ารถที่สูงมากและห้ามการนำเข้ารถยนต์มือสอง³³ โดยพบลักษณะการกระทำผิดที่เป็นความเสี่ยงสำคัญ อันได้แก่ การลักลอบนำเข้ารถมาทั้งคันแล้วนำมาจดทะเบียนเป็นรถจดทะเบียน (ปัจจุบันได้ยกเลิกการจดทะเบียนรถจดทะเบียนแล้ว)³⁴ การลักลอบนำรถเข้ามาแล้วให้เจ้าหน้าที่ตรวจยึดโดยไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิดแล้วนำรถมาพอกผ่านการประมูลขายทอดตลาดของรัฐ โดยอาจเป็นการยกยอรถเข้าขับหรือโจรกรรมรถมาจากประเทศต้นทาง³⁵ และการลักลอบนำรถเข้ามาแล้วมีการสำแดงราคาต้นทุนให้ถูกเกินจริงเพื่อหลีกเลี่ยงภาษี

การลักลอบหรือหลบเลี่ยงศุลกากรในธุรกิจรถยนต์หรูถือเป็นความเสี่ยงที่สำคัญ โดยมีความเสี่ยงที่อาจไปเชื่อมโยงกับเครือข่ายอาชญากรการกระทำผิดในกลุ่มมูลฐานอื่น ๆ ด้วยเนื่องจากการนำเข้ารถในราคาต้นทุนที่ต่ำกว่าท้องตลาดก็อาจทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจบางรายใช้เป็นช่องให้อาชญากรมาทำธุรกรรมซื้อขายรถบังหน้าเพื่อพอกเงินจากการกระทำผิดหรือบางรายก็อาจมีกลุ่มผู้กระทำผิดนำเงินมาร่วมลงทุนในธุรกิจนำเข้ารถยนต์อิสระด้วย ที่ผ่านมาในการตรวจสอบยึดอายัดทรัพย์สินเครือข่ายอาชญากรรมก็มักพบว่าอาชญากรมีการสะสมทรัพย์สินผ่านรถยนต์หรูที่ซื้อผ่านตัวแทนนำเข้าอิสระ (Grey Market)³⁶

³⁰ พ.ร.บ. งาช้าง พ.ศ.2558

³¹ มติในการประชุมภาคีสมาชิกไซเตส (CITES COP) ครั้งที่ 18 ณ นครเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2562

³² ข้อมูลจากรายงานการขยายผลดำเนินคดีรถยนต์หรูของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

³³ รวมภาษีทุกประเภทอันได้แก่ ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร และภาษีมูลค่าเพิ่ม

³⁴ อุตสาหกรรมการนำเอาโทรศัพท์เก่ามาประกอบและจัดจำหน่ายเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์

³⁵ ส่วนใหญ่เป็นประเทศอังกฤษ ประเทศยุโรป และมาเลเซีย

³⁶ ในประเทศไทยจะเรียกกลุ่มผู้นำเข้ารถยนต์อิสระว่า ‘Grey Market’ เป็นอีกหนทางเลือกสำหรับผู้ที่มีงบหารถยนต์ที่ไม่ได้มีการนำเข้าและทำตลาดในประเทศไทยโดยตัวแทนจำหน่ายอย่างเป็นทางการ (Authorized Dealers) การใช้คำว่า Grey Market สะท้อนว่ามักจะมีการตั้งราคาขายสูงกว่าราคาที่ตั้งขึ้นโดยการตกลงกับผู้ผลิตและตัวแทนจำหน่ายอย่างเป็นทางการซึ่งฝ่ายผู้ประกอบการ Grey Market มักจะอ้างว่าเป็นเพราะมีการตัดค่าใช้จ่ายและค่าบริการที่ไม่จำเป็นออก แต่การใช้คำว่า Grey Market ก็อาจถูกตีความไปในอีกทางได้ว่ามีความพยายามในการหลบเลี่ยงภาษีหรืออาศัยช่องว่างของระเบียบกฎหมายภาครัฐทำให้ราคาถูกลง

จำนวนมาก จากการขยายผลพบตัวแทนนำเข้าอิสระ (Grey Market) บางรายมีการตัดตอนขบวนการนำเข้า ให้ดำเนินการผ่านนิติบุคคลเป็นผู้ดำเนินการในลักษณะบริษัทบังหน้า (Shell Company) ซึ่งไม่มีการดำเนินธุรกิจจริงโดยมีตัวแทนอำพราง (Nominee) ซึ่งอาจถูกว่าจ้างอีกทีมาเป็นกรรมการบริษัทเพื่อตัดตอนหากมีการตรวจพบและถูกดำเนินคดีการนำเข้ารถ

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์

การกำกับดูแลการกระทำอันไม่เป็นธรรมมีนโยบายใช้อำนาจออกกฎบังคับตามกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการลงทุนและเอื้อให้ภาคธุรกิจเกิดการแข่งขันในทางเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน โดยทั่วไปจะเลือกใช้มาตรการทางอาญาและมาตรการทางการฟอกเงินเฉพาะในความผิดสำคัญเมื่อไม่สามารถใช้มาตรการอื่นให้ได้ผลเท่าที่ควร โดยทั่วไป สำนักงาน ก.ล.ต. มักจะใช้วิธีการแจ้งเตือนหรือการกำหนดเงื่อนไขพิเศษในการซื้อขายหลักทรัพย์หากพบการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติกว่ากว่าจะใช้วิธีการดำเนินคดีอาญาและมาตรการยึดอายัดทรัพย์ตามกฎหมายฟอกเงินเนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ซึ่งเกิดความเสียหายกับประชาชนทั่วไปด้วยจึงต้องดำเนินการเท่าที่จำเป็นอย่างรอบคอบ

ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินคดีอาญากับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์เพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีข้อจำกัดที่กระบวนการทางอาญามีขั้นตอนและระยะเวลานาน และการดำเนินคดีอาญาจำเป็นต้องยึดหลักว่ามีหลักฐานพิสูจน์ความผิดอันปราศจากข้อสงสัยซึ่งเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ ในปี พ.ศ.2559 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 เพิ่มอำนาจให้ สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งในลักษณะของการเรียกค่าปรับและเรียกคืนค่าเสียหายทางแพ่งที่เกิดจากการกระทำผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2561-2563 มีการลงโทษทางแพ่งกรณีใช้ข้อมูลภายใน 15 คดี และกรณีสร้างราคา 10 คดี³⁷ ในขณะที่ช่วงเวลาเดียวกันมีการดำเนินคดีอาญาขอหาการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์เพียง 1 คดี³⁸เท่านั้น

อาชญากรรมข้ามชาติที่เชื่อมโยงกับประเทศไทย

รายงานฉบับนี้ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการข่าวจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในประเทศและต่างประเทศ ข้อมูลคำร้องขอความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาอาชญากรรมข้ามชาติที่ตรวจพบในประเทศไทย พบสถานการณ์อาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจากภูมิภาคต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง

ประเทศในกลุ่มลุ่มแม่น้ำโขงมีแนวเขตชายแดนใกล้เคียงกันและมีการเคลื่อนย้ายประชากร สินค้าเงินทุนผ่านการเข้า-ออก และการค้าขายแดนระหว่างกันจำนวนมากซึ่งเอื้อต่อกลุ่มอาชญากรในการก่อเหตุข้ามไปมาหรือมีเครือข่ายอาชญากรเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศ อาชญากรรมกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขงที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การค้ายาเสพติดที่มีแหล่งผลิตจากพื้นที่ชนกลุ่มน้อยบริเวณสามเหลี่ยมทองคำซึ่งมักใช้ประเทศไทยเป็นตลาดหลักและเป็นทางผ่านในการค้ายาเสพติดในภูมิภาคอื่น นอกจากปัญหายาเสพติดแล้วการลักลอบขนคนต่างด้าวข้ามแดนก็เป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความสำคัญ จากจำนวนคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ทะลักเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมากทำให้ประเทศไทย

³⁷ สถิติมาตรการลงโทษทางแพ่ง, สำนักงาน ก.ล.ต.

³⁸ สถิติข้อมูลการบังคับใช้กฎหมาย, สำนักงาน ก.ล.ต.

เลือกใช้การผลักดันแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองกลับประเทศแทนการดำเนินคดีซึ่งเป็นปัญหาว่าหากเป็นกรณีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยทั่วไปอาชญากรมักจะไมเกรงกลัวการถูกดำเนินคดีโดยจะใช้วิธีลักลอบเข้ามาตามช่องทางชายแดนซึ่งหากถูกจับได้ก็เพียงถูกผลักดันกลับประเทศแล้วรอการขนกลับเข้าไปใหม่ แต่หากเป็นการลักลอบนำคนไปค้าประเวณีมักจะใช้วิธีการเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายในลักษณะของนักท่องเที่ยว เนื่องจากขบวนการลักลอบขนคนไปค้าประเวณีจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดหาผู้ค้าประเวณีล่วงหน้า ขบวนการลักลอบขนคนจึงยินยอมเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการผ่านแดนและการตรวจลงตราเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ค้าประเวณีจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายที่ตกลงกันได้

นอกจากนี้ ยังมีการลักลอบขนของเถื่อนข้ามไปมาตามแนวชายแดนและการโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์เข้าไปขายในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและราชอาณาจักรกัมพูชาที่เปิดให้จดทะเบียนรถโดยไม่ต้องสำแดงที่มา รวมถึงเครือข่ายการลักลอบค้าสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ นอกจากนี้ ราชอาณาจักรกัมพูชายังเป็นแหล่งเปิดเว็บพนันออนไลน์และขบวนการหลอกลวงฉ้อโกงโดยชักจูงคนไทยไปทำงานตามบ่อนพนันหรือทำงานให้กับเว็บพนันออนไลน์และขบวนการหลอกลวงฉ้อโกงซึ่งเชื่อมโยงถึงแรงงานผิดกฎหมาย การบังคับแรงงาน และอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงมีข้อมูลว่ามีการนำเงินที่ได้จากทุจริตคอร์รัปชันจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชาเข้ามาฟอกเงินผ่านการค้าขายทรัพย์สินในประเทศไทย

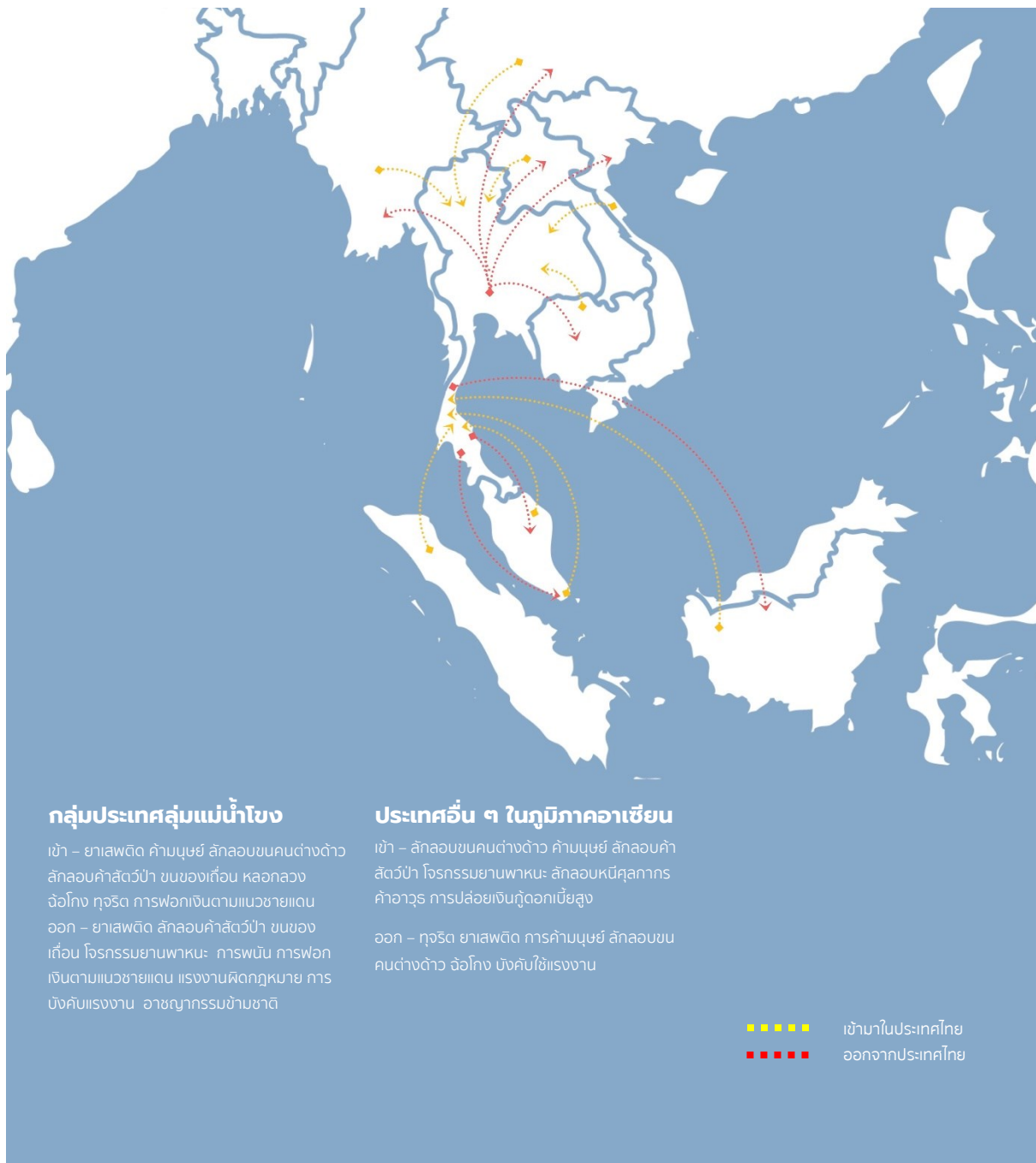
ในการฟอกเงินอาชญากรมักจะใช้การค้าขายเถื่อนเป็นช่องทางในการรับส่งเงินจากธุรกิจผิดกฎหมายโดยใช้วิธีอำพรางว่าเป็นการสั่งซื้อสินค้าที่ค้าขายกันตามแนวชายแดน หรือการเปิดธุรกิจบังหน้า (พบกรณีการจับกุมร้านค้าทอง ธุรกิจรถยนต์หรู ธุรกิจซื้อขายน้ำมัน และผลผลิตทางการเกษตรบังหน้าเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนโอนเงิน และกรณีใช้สโมสรฟุตบอลเป็นแหล่งฟอกเงิน)

ประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นอกเหนือจากกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขงแล้วมีสหพันธรัฐมาเลเซียที่มีสถานการณ์อาชญากรรมเกี่ยวข้องับประเทศไทยมากที่สุด จากข้อมูลหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศพบว่าปัจจุบันทางการประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย มีความกังวลมากที่สุดเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบขนยาเสพติดข้ามแดนจากแหล่งผลิตสามเหลี่ยมทองคำเข้าสู่สหพันธรัฐมาเลเซีย การขนคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ใช้ประเทศไทยเป็นจุดพักและถ่ายคนลงเรือจากเมียนมาแล้วขนผ่านทางถนนจากไทยไปยังสหพันธรัฐมาเลเซีย ขบวนการค้ามนุษย์แสวงหาผลประโยชน์ทางเพศที่มาจากการปล่อยเงินกู้ดอกเบี่ยสูง ขบวนการลักลอบค้าสัตว์ป่า เครือข่ายขโมยรถยนต์ข้ามแดน และการขนของหลบหนีศุลกากร

ในกลุ่มประเทศอื่นในอาเซียนพบสถานการณ์อาชญากรรมข้ามชาติเช่นเดียวกัน ในพื้นที่คาบเกี่ยวไทยฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย พบอาชญากรรมหลอกลวงและบังคับใช้แรงงานประมง แต่ในช่วงหลังลดน้อยลงมากจากความเข้มงวดในการใช้มาตรการตรวจสอบเรือประมงและความจริงจังในการแก้ไขปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมายจากปัญหาขาดการรายงาน และไร้การควบคุมของประเทศไทย (IUU Fishing: Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) ในสิงคโปร์พบการนำทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตไปฟอกเงินในสาธารณรัฐสิงคโปร์ การลักลอบค้ายาเสพติดผ่านจากแหล่งผลิตสามเหลี่ยมทองคำผ่านประเทศไทยเข้าไปในสาธารณรัฐสิงคโปร์ ขบวนการหลอกลวงฉ้อโกง (Scammer) คนสิงคโปร์โดยผู้กระทำความผิดมีฐานอยู่ประเทศ

ไทย และการขนคนเข้าไปทำงานผิดกฎหมายและลักลอบค้าประเวณีในสาธารณรัฐสิงคโปร์ นอกจากนี้ยังมีการตรวจพบเครือข่ายค้าอาวุธออนไลน์ที่มีกลุ่มอาวุธปืนซึ่งผลิตมาจากสาธารณรัฐอินโดนีเซียซึ่งเป็นอาวุธปืนด้วยคุณภาพแต่มีราคาถูกและสามารถใช้งานได้จริง และมีคนฟิลิปปินส์ลักลอบเข้ามาทำงานหรืออยู่ในประเทศไทยแบบผิดกฎหมายอยู่บ้าง สำหรับบรูไนดารุสซาลามยังไม่พบปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติระหว่างกันที่ชัดเจน

ภูมิภาคเอเชียตะวันออก

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกอันได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีนและเขตบริหารพิเศษของจีน (ฮ่องกงมาเก๊า) และไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น ถือได้ว่าเป็นเครือข่ายอาชญากรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย จากการประเมินความเสี่ยงพบว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเป็นแหล่งรับซื้อและตลาดรับซื้อ

สำคัญของสิ่งผิดกฎหมายโดยเฉพาะในส่วนของการยาเสพติด การลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช มีขบวนการหลอกลวงฉ้อโกง (Scammer) ที่ใช้ฐานในประเทศไทยเพื่อหลอกลวงคนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และใช้ฐานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อหลอกลวงคนไทย มีการตรวจพบสินค้าปลอมและสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งเสื้อผ้า เครื่องประดับ รองเท้า ยา โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพลงและภาพยนตร์ การปลอมแปลงหรือเลียนแบบตราสินค้าต่าง ๆ และตราสินค้าอาหารจากแหล่งผลิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยและผ่านทางกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง และการปลอมตราสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยในบางประเทศ รวมถึงมีข้อมูลว่ามีการฟอกเงินจากการทุจริตมายังประเทศไทยและออกจากประเทศไทยไปยังฮ่องกง มาเก๊า และจีน

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลการช่วยเหลือเหยื่อคำมุนขุยในประเทศไทยบ่งชี้ตรงกันว่ามักพบแรงงานต่างด้าวคนไทยลักลอบเข้าเมืองและหญิงไทยไปค้าประเวณีในหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพบว่ามีการลักลอบขนคนต่างด้าวจากจีนและฮ่องกงเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยด้วย

รวมถึงยังพบความเคลื่อนไหวของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรชาวจีนและญี่ปุ่นเข้ามาตั้งฐานและกบดานในประเทศไทย โดยกลุ่มอาชญากรมักจะนิยมส่งสมาชิกที่หลบหนีคดีมาที่ประเทศไทยและใช้ไทยเป็นฐานการฟอกเงินผ่านธุรกิจฟับ บาร์ สถานบริการ ซึ่งอาจมีการค้าประเวณีแอบแฝงด้วยโดยเกี่ยวข้องกับการให้บริการทางเพศ การลักลอบขนชาวต่างชาติเข้ามาทำงานการค้ายาเสพติด และพบว่ากลุ่มองค์กรอาชญากรรมบางกลุ่มมีการก่อเหตุค้าอาวุธในช่องทางออนไลน์ด้วย

ภูมิภาคตะวันออกกลางและเอเชียใต้

จากการศึกษาพบว่าขบวนการนำหญิงไทยไปค้าประเวณีในประเทศตะวันออกกลางเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งในภูมิภาคตะวันออกกลาง และยังพบว่ามักมีกลุ่มขบวนการอาชญากรรมจากกลุ่มประเทศทางตะวันออกกลางเข้ามาตั้งฐานในการปลอมแปลงหนังสือเดินทางในประเทศไทยและส่งขายไปต่างประเทศ

สำหรับกลุ่มเครือข่ายอาชญากรจากเอเชียใต้ที่ตรวจพบมักจะเป็นกลุ่มหลอกลวงฉ้อโกง (Scammer) ที่ใช้ฐานในประเทศไทยเป็นพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อไปหลอกลวงชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่แล้วมักหลอกลวงชาวต่างประเทศในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ประเทศในกลุ่มยุโรป สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และสิงคโปร์

ยุโรปตะวันออกและรัสเซีย

ประเทศไทยพบเคสมาเฟียจากยุโรปตะวันออกเข้ามาขยายฐานปฏิบัติการโดยกลุ่มมาเฟียดังกล่าวมักจะนำเงินรายได้จากอาชญากรรมในประเทศของตนเข้ามาฟอกเงินโดยนำเงินเข้ามาเปิดธุรกิจฟับ บาร์เบียร์ ร้านอาหาร และโรงแรมที่เปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยกัน โดยใช้เป็นแหล่งค้ายาเสพติด ค่าประเวณี และรับแทงพนันอีกต่อหนึ่ง ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการลักลอบนำหญิงชาวต่างชาติมาค้าประเวณีในประเทศไทยและการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศไทยด้วย จากการขอมูลทางการข่าวและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานของประเทศไทยและประเทศในกลุ่มยุโรปตะวันออกรวมถึงรัสเซียส่วนใหญ่มักจะเป็นกรณีการหลอกลวงฉ้อโกงและการตรวจสอบการดำเนินการของกลุ่มมาเฟียที่เกี่ยวข้อง

ภาคพื้นยุโรปและสหรัฐอเมริกา

จากข้อมูลการสืบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยมักจะพบกรณีขอความร่วมมือระหว่างประเทศในการติดตามตัวกลุ่มมาเฟียจากทางยุโรปและสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดทั้งการลักลอบนำเข้าประเทศไทยและส่งออกไปยังยุโรปหรืออเมริกา และการฉ้อโกงหลอกลวงโดยใช้

กลไกรูปแบบต่าง ๆ ในประเทศในกลุ่มยุโรปและสหรัฐอเมริกาแล้วทำการโยกย้ายเงินหลบหนีเข้ามาพักพิงเข้ามาในประเทศไทย ปัญหาที่พบบ่อยคือการหลอกลวงว่าจะช่วยเหลือในการซื้อสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยเนื่องจากประเทศไทยเป็นสถานที่ที่ชาวยุโรปและอเมริกันนิยมใช้เป็นที่พักพิงระยะยาวแต่ยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายไม่ให้นักลงทุนต่างชาติถือครองอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ยังพบกรณีขบวนการลักลอบนำหญิงไทยไปค้าประเวณีในทางยุโรปและสหรัฐอเมริกาผ่านการแต่งงานหรือการนำเที่ยวแต่ยังพบน้อยกว่าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตะวันออกกลาง นอกจากนี้พบว่ามีฟอกเงินที่ได้จากการทุจริตไปซุกซ่อนในประเทศแถบยุโรป บางประเทศที่เป็นแดนปลอดภาษี และสหรัฐอเมริกา ผ่านรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝากเงินในชื่อของบุคคลอื่น การเปิดบริษัทบังหน้า การลงทุนในตลาดทุน และการซื้อสังหาริมทรัพย์ ประเทศในกลุ่มยุโรปบางประเทศ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกามีกฎหมายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในต่างประเทศโดยมีข้อห้ามบุคคล หน่วยงาน หรือบริษัทห้างร้านในประเทศของตนติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐในรัฐต่างประเทศ ที่ผ่านมาพบว่ามีกรณีบริษัทข้ามชาติในประเทศเหล่านี้ต้องสงสัยหรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมายดังกล่าวจากการติดสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ระดับสูงในประเทศไทยในการเสนอขายสินค้าหรือรับงานจากหน่วยงานของรัฐ

ประเทศไทยถูกมองว่าเป็นแหล่งของการล่องละเมิดและจำหน่ายสื่อลามกอนาจารเด็กอันเป็นความผิดข้ามชาติที่ก่อเหตุโดยชาวต่างชาติซึ่งพบทั้งเด็กชายและเด็กหญิงเป็นเหยื่อโดยส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิดจะมาจากกลุ่มประเทศยุโรปและสหรัฐอเมริกา

โอเชียเนีย

ปัจจุบันพบว่าสาธารณรัฐออสเตรเลียได้กลายเป็นแหล่งรับซื้อยาเสพติดที่สำคัญจากแหล่งผลิตสามเหลี่ยมทองคำโดยใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน ส่วนใหญ่แล้วมักจะนำผ่านการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศรวมถึงพบว่าสาธารณรัฐออสเตรเลียเป็นแหล่งปลายทางลักลอบขนคนต่างด้าวข้ามแดนโดยผิดกฎหมายจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาผ่านเข้าประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย

ประเทศไทยมักจะได้รับคำร้องขอให้ตรวจสอบข้อมูลบุคคลที่อาจเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมชาวออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ที่เรียกว่า ‘Outlaw Motorcycle Club’ โดยกลุ่มสมาชิกของ ‘Outlaw Motorcycle Club’ มีการเดินทางเข้ามารวมกลุ่มกันในประเทศไทย และมีการเปิดธุรกิจในประเทศไทย เช่น ร้านมอเตอร์ไซด์ ร้านอะไหล่มอเตอร์ไซด์ ผับ บาร์ ร้านอาหาร ฯลฯ ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าธุรกิจเหล่านี้อาจมีความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

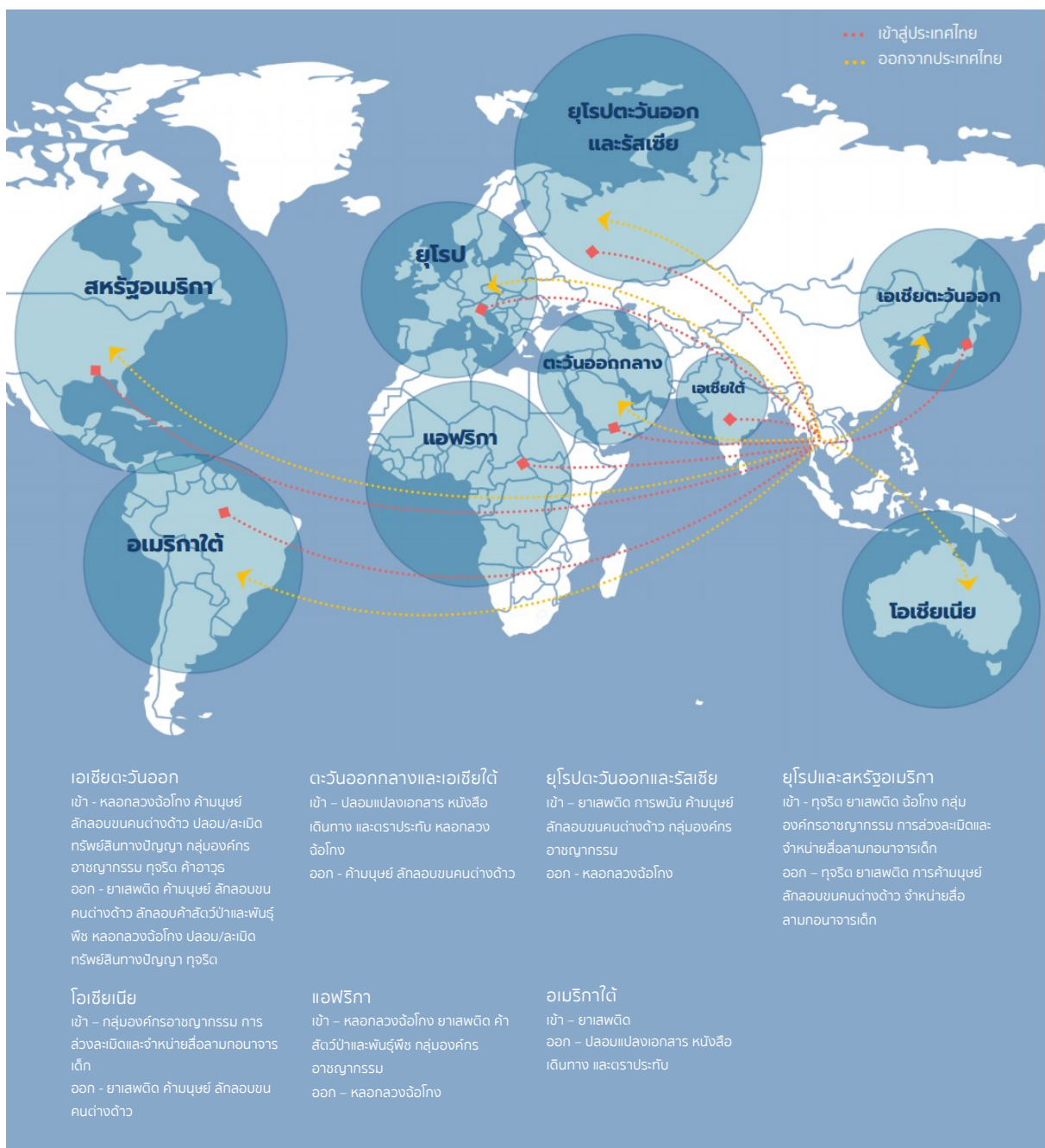
แอฟริกา

กลุ่มมาเฟียสัญชาติแอฟริกันในประเทศไทยมักเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดและการกระทำผิดหลอกลวงฉ้อโกง (Scammer) โดยผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้ประเทศไทยเป็นฐานแล้วทำการหลอกลวงชาวแอฟริกันและชาวต่างชาติในประเทศต่าง ๆ

กลุ่มชาวแอฟริกันมักจะใช้วิธีการแต่งงานกับหญิงชาวไทยและใช้การถือครองทรัพย์สินหรือเปิดบัญชีที่ใช้ในการกระทำผิดในลักษณะตัวแทนอำนาจที่เรียกในภาษาทางการว่า ‘บัญชีม้า’ โดยเมื่อมีการสืบสวนความผิดก็มักจะติดตามได้แค่หญิงไทยผู้เปิดบัญชี หรือบ่อยครั้งมักใช้หญิงไทยเป็นพวขนเงินหรือขนยาเสพติดข้ามประเทศโดยมักจะพบหญิงไทยถูกจับกุมแทนอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังพบว่าประเทศไทยถูกใช้เป็นทางผ่านในการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์ไม้หายากกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรมของแอฟริกา

อเมริกาใต้

พบขบวนการค้ายาเสพติดโดยลักลอบมาจากแหล่งผลิตทางอเมริกาใต้ผ่านเข้ามายังประเทศไทยโดยกลุ่มมาเฟียแอฟริกันและมาเฟียยุโรปเพื่อนำมาจำหน่ายในประเทศไทย และมีกลุ่มเครือข่ายอาชญากรรมจากตะวันออกกลาง เกี่ยวกับการปลอมแปลงหนังสือเดินทางและตราประทับหรือแผ่นปะในการเดินทางระหว่างประเทศโดยใช้ฐานประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตและจัดส่งสินค้า ส่วนใหญ่แล้วเป็นการปลอมเอกสารเดินทางเพื่อเข้าสู่สหรัฐอเมริกา โดยทั่วไปกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจากประเทศในกลุ่มอเมริกาใต้จะไม่ได้เดินทางเข้ามาใช้พื้นที่ปฏิบัติการในประเทศไทยหรือใช้พื้นที่ประเทศไทยเป็นแหล่งกบดานเนื่องจากการเดินทางไกลและไม่คุ้นเคยด้านภาษา ประกอบกับมีแหล่งปฏิบัติการที่ชัดเจนในภูมิภาคของตนอยู่แล้ว

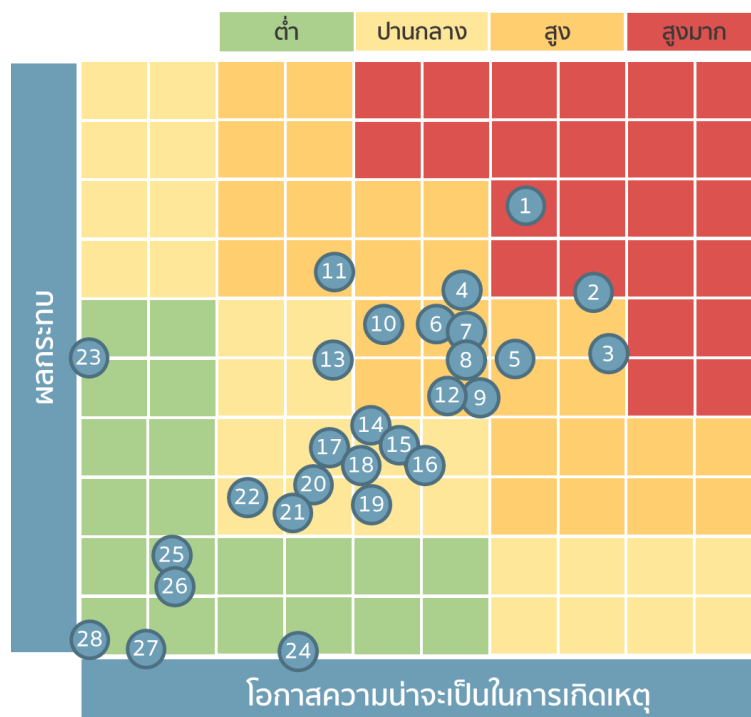

ความร่วมมือระหว่างประเทศและความร่วมมือในเรื่องทางอาญา

ประเทศไทยมีความร่วมมือในการประสานความร่วมมือต่างประเทศในการดำเนินการด้าน AML/CTF/CPF กับเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรที่หลบหนีเข้ามาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ระหว่างปี พ.ศ.2561-2563 มีการดำเนินการประสานความร่วมมือตามที่หน่วยงานต่างประเทศร้องขอมายังสำนักงาน ปปง. จำนวน 618 เรื่อง และเป็นกรณีที่สำนักงาน ปปง. ร้องขอไปยังหน่วยงานต่างประเทศ จำนวน 186 เรื่อง ประเทศไทยยังมีการสืบสวนและดำเนินคดีกับเครือข่ายอาชญากรในต่างประเทศค่อนข้างน้อยเมื่อพิจารณาจากคดีความผิดมูลฐานที่พบซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยที่ผู้ก่อเหตุมีฐานการกระทำผิดในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายค้ายาเสพติด นายหน้าจัดหาและรับขนหญิงค้าประเวณีหรือแรงงานต่างด้าวเข้าประเทศ แหล่งรับซื้อสินค้าผิดกฎหมายกรณีลักลอบค้าไม้ สัตว์ป่า และซากสัตว์ป่า แหล่งรับซื้ออาวุธผิดกฎหมาย แหล่งผลิตสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงการกระทำความผิดบางอย่างที่มีฐานการกระทำผิดอยู่ในต่างประเทศ เช่น คดีหลอกลวงฉ้อโกง และเว็บไซต์การพนันผิดกฎหมาย นอกจากนี้ในส่วนของกลไกประสานความร่วมมือระดับนานาชาติที่แม้จะมีการพัฒนารอบความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Units: FIUs) แต่การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศมีความยุ่งยาก ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา การตรวจสอบทรัพย์สินในต่างประเทศ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การยึดทรัพย์สินหรืออายัดทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการรับทรัพย์สินและให้ส่งคืนหรือแบ่งทรัพย์สินระหว่างประเทศซึ่งแต่ละประเทศต่างก็มีนโยบายและกฎหมายของตนเองที่แตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในเรื่องการแบ่งทรัพย์สินตามกรอบสนธิสัญญาซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ

ผลการประเมินความเสี่ยง

จากการประเมินความเสี่ยงด้าน ML ในรายงานฉบับนี้ได้มีการดำเนินการทั้งในส่วนของการประเมินภัยอาชญากรรม ขนาดและมูลค่า ความเชื่อมโยงอาชญากรรมกับการฟอกเงิน มูลค่าและรูปแบบการทำธุรกรรม อาชญากรรมข้ามชาติที่เชื่อมโยงกับประเทศไทย เงินผิดกฎหมายที่เข้า-ออกประเทศไทย และทำการประเมินว่าระดับการควบคุมในปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่มีอยู่มากน้อยเพียงใด รวมถึงยังมีความเสี่ยงคงเหลือ (Residual Risks) เพื่อนำไปจัดลำดับในประเด็นใดที่ควรนำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการแก้ปัญหา หรือลดระดับความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสภาพความเสี่ยงที่กำลังเผชิญอยู่ โดยจากผลการประเมินปรากฏดังนี้

1. กุญแจต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ 2. ยาเสพติด 3. การพนัน 4. การทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม 5. จอโขงประชาชน 6. การลักลอบหนีศุลกากร 7. การค้ามนุษย์และลักลอบค้าประเวณี 8. ความผิดเกี่ยวกับภาษี 9. อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน 10 ความผิดเกี่ยวกับการได้มาซึ่ง ส.ส.	11. การก่อการร้าย 12. การปลอมหรือละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา 13. การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย 14. ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น 15. ค่าอาวุธปืน หรืออุปกรณ์อาวุธปืน 16. องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ 17 การซื้อขายหลักทรัพย์ไม่เป็นธรรม 18. ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอียิปต์ 19. รับของโจร ลักษณะเป็นการค้า 20. การปลอมแปลงเอกสาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทาง	21. การกระทำความผิดอาชญากรรมโดยอ้างอำนาจอัยการ 22. การประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกาย 23. ความผิดเกี่ยวกับการได้มาซึ่ง ส.ว. 24. การปลอมหรือการแปลงเงินตรา 25. ยักยอก จอโขง (สถาบันการเงิน) 26. สนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธ 27. หน่วยงานหรือองค์กรกักขัง 28. โจรสลัด
--	--	--

อาชญากรรมและการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ราชการและยาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่มีความเสี่ยงในระดับสูงสุดซึ่งเป็นระดับร้ายแรงที่สามารถก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงที่จะต้องเข้าไปจัดการโดยเร่งด่วน

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
กุญแจต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	0.656	0.750	
ยาเสพติด	0.750	0.607	

การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการถือเป็นความผิดสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศ ผลประโยชน์ชาติ การลงทุนภาครัฐ และเป็นประเด็นความขัดแย้งที่นำมาซึ่งการชุมนุมประท้วงต่อต้านนักการเมืองมาโดยตลอด รวมถึงการทุจริตในด้านกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายเป็นปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในด้านอื่นและบั่นทอนประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จากการประเมินความเสี่ยงพบข้อมูลการทุจริตอย่างกว้างขวางทั้งนักการเมืองระดับชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความเชื่อมโยง

กับการเรียกรับสินบนในธุรกิจข้ามชาติ ซึ่งการดำเนินการปราบปรามและยึดทรัพย์สินผู้กระทำผิดยังน้อยอยู่ เมื่อเทียบกับความผิดที่พบ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2560-2563 ข้อมูลสถิติคดีในชั้นศาลของสำนักงาน ศาลยุติธรรมมีข้อมูลว่ามีคดีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ 1,668 คดี ที่ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดแต่ปรากฏว่ามีการรับทรัพย์สินในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพียง 10 คดี เท่านั้น

ในส่วนของการแก้ปัญหาการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ราชการในระยะต่อไปควรมีการพิจารณาถึงมาตรการติดตามฟ้องยึดทรัพย์สินและทรัพย์สินในต่างประเทศ การกำหนดรายชื่อบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (PEPs) ที่ชัดเจน ที่ผ่านมาเป็นเพียงการกำหนดหลักเกณฑ์อย่างกว้างให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคธุรกิจไปตรวจสอบและรายงานการทำธุรกรรมเท่านั้นจึงจากความครบถ้วน และการนำมาตรการต่อต้านการเรียกรับสินบน เช่น การไต่สวนและตรวจสอบงบการเงินของธุรกิจที่ ต้องสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ การต่อรองให้รับสารภาพในกรณีการเปิดเผยหรือให้หลักฐาน

ยาเสพติด

ยาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่การแพร่ระบาดสูงสุดและมีผลกระทบกับประชาชนถึงระดับรากหญ้าซึ่งมีเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดจำนวนมากกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ แม้จะมีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอย่างต่อเนื่องโดยมีการดำเนินการทั้งการจับกุมหลายเครือข่ายและการยึดอายัดทรัพย์สินผู้กระทำผิดอย่างต่อเนื่องแต่ยังมีจุดอ่อนในส่วนของการสกัดกั้นการขนเงินข้ามแดน การขนส่งยาเสพติดผ่านบริการพัสดุภัณฑ์ การซุกซ่อนยาเสพติดผ่านการขนส่งสินค้า การเปิดบัญชีหรือบริษัทบังหน้าซึ่งยังไม่ทันกับการขยายตัวของยาเสพติด จากการประเมินความเสี่ยงประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็นพื้นที่แพร่ระบาดสำคัญและเป็นศูนย์กลางการจัดจำหน่ายยาเสพติดไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งมีการขยายตัวของตลาดเพิ่มมากขึ้น สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดน่าจะมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากกลุ่มทุนภายนอกที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลทหารเมียนมาที่ขยายตัวมากขึ้น

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
การพนัน	0.781	0.500	
ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม	0.563	0.607	
ฉ้อโกงประชาชน	0.625	0.500	
ลักลอบหนีศุลกากร	0.531	0.571	
ค้ายาเสพติด	0.531	0.536	
ความผิดเกี่ยวกับภาษี	0.563	0.500	
อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน	0.594	0.429	

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน	0.594	0.429	
ความผิดในการได้มาซึ่ง ส.ส.	0.438	0.571	
ก่อการร้าย	0.375	0.607	
ปลอม/ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	0.563	0.357	

อาชญากรรมสำคัญที่มีความเสี่ยงในระดับสูงที่จะต้องเข้าไปจัดการอย่างจริงจังเพื่อลดระดับความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยอาชญากรรมให้น้อยลง ดังนี้

การพนัน

ความผิดการพนันซึ่งเป็นอาชญากรรมที่มีการแพร่ระบาดไปยังประชาชนในวงกว้างอันเป็นที่รับรู้ได้จากประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพนันออนไลน์ มีการประเมินว่าเม็ดเงินที่หมุนเวียนในธุรกิจการพนันผิดกฎหมายอาจมีมากถึงสี่แสนล้านบาทซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ ความผิดการพนันเป็นความผิดสำคัญที่อาจเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง

ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม

ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเป็นความผิดในส่วนการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่เป็นอาชญากรรมที่นานาชาติให้ความสำคัญภายใต้ข้อตกลงของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ (the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora:CITES) นอกจากนี้ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติยังรวมถึงความผิดอื่นด้วย เช่น การบุกรุกหรือเข้าถือครองที่ดินป่าไม้และทรัพยากรของรัฐ การตัดไม้ทำลายป่า การทำลายทรัพยากรธรรมชาติอื่น และการปล่อยมลภาวะ เป็นต้น ความผิดลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวงกว้างจากภัยพิบัติการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ผลผลิตการเกษตร และการจ้างงาน ซึ่งเป็นผลกระทบในวงกว้างที่มีผู้ได้รับผลกระทบทั่วประเทศ

โจ่งโกงประชาชน

โจ่งโกงประชาชนซึ่งพบว่ามีคามผิดขยายตัวขึ้นมากโดยมีประชาชนตกเป็นเหยื่อจำนวนมากจากการสำรวจเหยื่ออาชญากรรมพบว่าเป็นความผิดที่พบมากที่สุดในลำดับต้น ๆ ปัจจุบันมีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติโดยมีผู้ก่อเหตุที่มีฐานการกระทำผิดอยู่ในหลายประเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินทำให้คนร้ายก่อเหตุได้ง่ายขึ้นและทำให้ความเสี่ยงเพิ่มสูงขึ้น เริ่มมีการเข้าไปสืบสวนจับกุมความผิดในต่างประเทศ

ลักลอบหนีศุลกากร

การลักลอบหนีศุลกากรเป็นความผิดที่พบค่อนข้างมากตามแนวชายแดนและก่อให้เกิดความสูญเสียของรายได้ภาครัฐและมีผลกระทบต่อกลไกตลาดและทำให้เกิดการแข่งขันอันไม่เป็นธรรม การป้องกันและ

ปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากร ในปัจจุบันมีกรอบกฎหมายและกลไกที่ดีโดยมีการปราบปรามการกระทำผิดอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังมีประเด็นที่ควรเพิ่มความเข้มในการดำเนินการเพื่อลดระดับความเสี่ยง เช่น การขยายผลการดำเนินการตามมาตรการฟอกเงินในความผิดสำคัญแม้ได้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไปแล้ว การพัฒนารอบกฎหมายในการควบคุมการขนเงินข้ามแดน และการวางมาตรการป้องกันการขายนกอดตลาดทรัพย์สินที่อาจเอื้อให้มีการฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิด เช่น กรณีการตรวจยึดรถยนต์หรูที่ไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด

ค่านิยม

การค่านิยมและลักลอบค้าประเวณีเป็นความผิดสำคัญที่นานาชาติให้ความสำคัญและมีมาตรการกดดันประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันประเทศไทยมีการเพิ่มความจริงจังในการแก้ปัญหาแต่ยังถูกจับตามองในเรื่องของความจริงจังในการตรวจสอบการแสวงหาผลประโยชน์ต่อแรงงาน และการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กในช่องทางออนไลน์

ความผิดเกี่ยวกับภาษี

ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรเป็นความผิดที่มีการตรวจยึดทรัพย์สินไม่มากนักแต่พบว่ามีมูลค่าการยึดอายัดทรัพย์สินมากเป็นลำดับต้น ๆ และเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อก่อให้เกิดความสูญเสียของรายได้ภาครัฐและมีผลกระทบต่อกลไกตลาดและทำให้เกิดการแข่งขันอันไม่เป็นธรรม ปัจจุบันความผิดมูลฐานเกี่ยวกับภาษีอากรที่ถูกกำหนดในประมวลรัษฎากรได้ถูกยกเลิกไปโดยคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญ

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำเป็นอาชญากรรมซึ่งเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กระชอก รั้วเอาทรัพย์สิน ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ยักยอก จ้อโกง ซึ่งเป็นอาชญากรรมพื้นฐานที่มีคดีเกิดขึ้นมากในหลายรูปแบบ ความผิดที่น่าสนใจคือการลักทรัพย์และรถจักรยานยนต์ไปจำหน่ายในต่างประเทศที่อนุญาตให้มีการจดทะเบียนรถโดยไม่ต้องสำแดงที่มา การลักลอบลักทรัพย์และคำวัตถุโบราณ และการหลอกลวงจ้อโกงในรูปแบบต่าง ๆ (เช่น แก๊งคอลเซ็นเตอร์ การหลอกเอาข้อมูลบัญชีธนาคาร การหลอกขายสินค้า การหลอกโอนเงินเข้าบัญชีคนร้าย โรแมนซ์สแกม การหลอกลวงเกี่ยวกับสวัสดิการของรัฐ การเรียไบบริจาค ฯลฯ) ที่เพิ่มสูงขึ้นมาก

ความผิดในการได้มาซึ่ง ส.ส.

ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งอันเป็นความผิดตามกฎหมายเลือกตั้งอันเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงและทุจริตการเลือกตั้ง หลังจากการรัฐประหารในปี พ.ศ.2557 ประเทศไทยได้กลับมาจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ.2562 ภายหลังจากจัดให้มีการเลือกตั้งปรากฏว่าพบการกระทำผิดเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงและการทุจริตการเลือกตั้งอยู่ทั่วไปทั้งในรูปแบบของการจู่โจมในทางมิชอบให้ลงคะแนนให้และการกลั่นแกล้งให้เกิดความเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง การเสนอผลประโยชน์ทางตรงหรือทางอ้อมแก่บุคคลหรือชุมชน (เช่น ผู้นำชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น โรงเรียน สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด) ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงและทุจริตการเลือกตั้งดังกล่าวยังเป็นความผิดที่รับรู้ได้ทั่วไปและส่งต่อการได้มาซึ่งรัฐบาล ธรรมเนียมของรัฐบาลและสถาบันการเมืองที่มีคุณภาพ ในการจัดการเลือกตั้งทุกครั้งมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการทุจริตอย่าง

ต่อเนื่อง แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการตามมาตรการตามกฎหมายฟอกเงินแก่ผู้กระทำผิดทุจริตการเลือกตั้ง

ก่อการร้าย

ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายยังมีสถานการณ์การก่อเหตุความไม่สงบของกลุ่มผู้เห็นต่างยังคงเคลื่อนไหวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันเริ่มมีแนวโน้มการก่อเหตุลดน้อยลง ที่ผ่านมายังไม่ถึงกับเป็นความแตกแยกอย่างรุนแรงและยังไม่พบความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายสากลในประเทศไทยอย่างชัดเจน

ปลอม/ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

สำหรับความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่ปัจจุบันการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศคู่ค้า (รวมถึงไทย) ตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา 301 พิเศษ (Special 301 Report) ในปี พ.ศ.2564 องค์กรผู้แทนการค้าสหรัฐอเมริกา United State Trade Representative (USTR) ได้ประกาศสถานการณ์คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศคู่ค้า โดยประเทศไทยยังคงสถานะอยู่ในบัญชีที่ต้องจับตามอง (Watch List: WL) ซึ่งยังแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์อาชญากรรมที่ยังมีความรุนแรง ปัจจุบันมีการค้าสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาทางช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย	0.375	0.500	
ความผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่น	0.438	0.393	
คำอาชญากรรม/อุปกรณ์อาชญากรรม	0.469	0.357	
องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	0.500	0.321	
ซื้อขายหลักทรัพย์ไม่เป็นธรรม	0.375	0.357	
เป็นสมาชิกอั้งยี่	0.406	0.321	
รับของโจร	0.406	0.250	
ปลอมแปลงเอกสาร	0.344	0.286	
กรรโชก/ริดเอาทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอั้งยี่	0.313	0.250	
ประทุษร้ายต่อชีวิต/ร่างกาย	0.250	0.286	

อาชญากรรมสำคัญที่มีความเสี่ยงในระดับปานกลางที่ยังเป็นระดับที่กลไกและมาตรการในการควบคุมยังอยู่ในระดับที่สามารถจัดการได้ แต่จะต้องเฝ้าระวังและดำเนินมาตรการควบคุมอย่างเหมาะสมต่อไป เพื่อไม่ให้ความผิดขยายตัวยกระดับสูงขึ้น จากการประเมินความเสี่ยงพบความผิดที่น่าสนใจที่ควรจะต้องระวังและใช้มาตรการในการป้องกันและปราบปรามที่เหมาะสม อันได้แก่ การซื้อสิทธิขายเสียงและทุจริตการเลือกตั้งท้องถิ่นซึ่งแม้ว่าเป็นความผิดที่มีผลกระทบรุนแรงไม่เท่ากับการเลือกตั้งทั่วไปแต่ก็เป็นความผิดที่รับรู้ได้ทั่วไป การซื้อขายอาวุธในช่องทางออนไลน์และตามแนวชายแดนที่พบการก่อเหตุเพิ่มมากขึ้น องค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่พบความเคลื่อนไหวเกี่ยวข้องกัฏภูมิภาคต่าง ๆ และมีการใช้ประเทศไทยเป็นฐานกระทำความผิดและเป็นแหล่งฟอกเงิน ความผิดองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการข่มขู่เรียกค่าคุ้มครองและแก๊งทวงหนี้ ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงว่าที่เกี่ยวกับการข่มขู่มือปืนและองค์กรอาชญากรรม การฆ่าเอาประกันที่มีการก่อเหตุโดยชาวต่างชาติในประเทศไทย การจัดให้มีตลาดมืด (Black Market) สำหรับจัดจำหน่ายสิ่งผิดกฎหมายหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และการที่ประเทศไทยถูกระบุว่าเป็นแหล่งปลอมหนังสือเดินทางขนาดใหญ่

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ความผิดในการได้มาซึ่ง ส.ว.	0.000	0.500	
ปลอมแปลงเงินตรา	0.313	0.071	
ยักยอกฉ้อโกงสถาบันการเงิน	0.125	0.179	
สนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยาย WMD	0.125	0.143	
หน่วยงานนี้เกี่ยวข้อง	0.125	0.036	
โจรสลัด	0.000	0.071	

อาชญากรรมที่มีความเสี่ยงต่ำอันถือว่ามาตรการควบคุมในปัจจุบันยังถือว่าเพียงพอและอาจยังไม่จำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อลดความเสี่ยงแต่ยังต้องมีการเฝ้าระวังไม่ให้ความเสี่ยงยกระดับ อาชญากรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ การซื้อสิทธิขายเสียงและทุจริตการเลือกตั้ง ส.ว. เนื่องจากยังไม่มีมาตรการให้มีการเลือกตั้ง สว. ในประเทศไทยแต่หากมีการจัดให้มีการเลือกตั้งเมื่อใดก็จำเป็นต้องเฝ้าระวังต่อไป ความผิดเกี่ยวกับโจรสลัดที่แทบจะไม่มีเหตุเกิดขึ้นเลยในช่วงที่ผ่านมา ความผิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถาบันการเงินซึ่งแม้จะมีการตรวจพบความผิดอยู่บ้างแต่ก็เป็นจำนวนน้อยมากโดยมาตรการหลักที่ใช้ที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองของสถาบันการเงินและการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าสู่ตำแหน่งก็ยังคงมีความเหมาะสม การลักพาตัวเรียกค่าไถ่ที่ยังพบน้อยมากและไม่เกี่ยวข้องกับการหารายได้ของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม

ความผิดที่ก่อรายได้อื่นที่ยังไม่กำหนดเป็นความผิดมูลฐาน

แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะได้วินิจฉัยยกเลิกความผิดเกี่ยวกับการหลอกลวงและค้ายาเสพติด เนื่องจากเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนเกินจำเป็น แต่ยังคงควรกำหนดความผิดที่เกี่ยวกับการละเมิดภาษี

อย่างร้ายแรง (serious tax crime) อันมีลักษณะของการก่อเหตุเป็นขบวนการหรือเป็นอาชญากรอาชีพหรือมีเจตนาก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์รัฐอย่างร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐาน

นอกจากนี้ จากการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินพบว่า มีอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดรายได้อื่นไม่ได้อยู่ในมูลฐานฟอกเงินแต่พบว่าเป็นอาชญากรรมที่เป็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบสูงต่อประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการขยายความผิดมูลฐาน

ปล่อยเงินกู้ในระบบ
2,383 คดี

ลักลอบขนคนต่างด้าว
768 คดี

สื่อลามกอนาจารเด็ก
92 คดี

วางจ้างตั้งครุฑแทน
7 คดี

การปล่อยเงินกู้ในระบบ ประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจนอกระบบขนาดใหญ่จึงมีคนไทยจำนวนมาก ทั้งเกษตรกรผู้ไร่ที่ทำกินและผู้ประกอบการอาชีพในเศรษฐกิจนอกระบบส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือการกู้เงินผ่านสถาบันการเงินได้ ปัจจัยดังกล่าวได้ทำให้เกิดการเติบโตของเงินกู้ในระบบที่มีอัตรา ดอกเบี้ยสูงและเป็นปัญหาของประเทศมาโดยตลอด ธุรกิจการปล่อยเงินกู้ในระบบเป็นความผิดตาม กฎหมายของประเทศไทย³⁹ และอาจมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลหรือองค์กรอาชญากรรมในลักษณะของ การเรียกเก็บดอกเบี้ยในลักษณะขูดรีดหรือมีการข่มขู่ทวงหนี้และการทำสัญญาเงินกู้ในลักษณะฉ้อฉลโดยระบุ วงเงินกู้เกินจริงเกินกว่าลูกหนี้จะชำระหนี้ได้จนต้องสูญเสียที่อยู่อาศัยหรือที่ดินทำกินให้กับขบวนการดังกล่าว การกำหนดความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานจะช่วยให้การติดตามทรัพย์สินกลับคืนมาให้เหยื่อทำได้ ง่ายขึ้น และการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทำได้ดีขึ้น

การลักลอบขนคนต่างด้าว มีความเสี่ยงสูงในการเป็นต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางลักลอบนำคน ต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้านโดยมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการจัดหาแรงงาน ต่างด้าวและการค้าประเวณี ขบวนการลักลอบขนคนเข้าเมืองมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น อีกหลายอย่าง เช่น การปลอมหนังสือเดินทาง องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์

การค้าสื่อลามกอนาจารเด็กซึ่งประเทศไทยถือเป็นแหล่งการกระทำผิดสำคัญ มีรายงานจากรายงาน สถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report: TIP Report) พ.ศ. 2564 ของกระทรวง การต่างประเทศสหรัฐอเมริกาว่ามีกรณีเบาะแสต้องสงสัยเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็กที่อาจเกี่ยวข้องกับ ประเทศไทยกว่า 260,000 เรื่อง แต่ยังไม่มีการสืบสวนจับกุมบ่อยนักและยังไม่ได้ถูกกำหนดเป็นมูลฐานการ ฟอกเงินทั้งที่สภาพการก่อเหตุอาจก่อให้เกิดรายได้จำนวนมากจากสื่อที่สามารถทำได้ในวงกว้างผ่าน การซื้อขายออนไลน์ทั่วโลก

³⁹ พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 ห้ามเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้เกินอัตราร้อยละ 15 ต่อปีซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับ 200,000 บาท

สำหรับการว่าจ้างตั้งครรภ์แทน (อุ้มบุญ) ปัจจุบันกำหนดให้เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ.2558 แต่ปัจจุบันพบว่ามีความเคลื่อนไหวของกลุ่มทุนต่างชาติเข้ามาว่าจ้างหญิงไทยและหญิงชาวต่างชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาตั้งครรภ์แทนหรือสวมรอยเป็นมารดาที่แท้จริง โดยขบวนการดังกล่าวอาจมีความเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ด้วย

จากการประเมินความเสี่ยงโดยใช้กรอบการประเมินและวิธีการประเมินในลักษณะเดียวกันพบว่า ราชอาณาจักรดังกล่าวโดยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงที่มีความเสี่ยงสูงโดยเป็นความเสี่ยงในระดับที่รัฐจะต้องเข้าไปจัดการอย่างจริงจังเพื่อลดระดับความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยอาชญากรรมให้น้อยลงต่อไป

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปล่อยถิ่นอกระบบ	0.625	0.500	
ลักลอบขนคนต่างด้าว	0.594	0.536	
สื่อลามกอนาจารเด็ก	0.625	0.393	
ว่าจ้างตั้งครรภ์แทน	0.313	0.214	

ส่วนที่ 4

การประเมินความเสี่ยงด้านช่องทางการฟอกเงิน

การฟอกเงินเป็นการเปลี่ยนสภาพของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินซึ่งอาจทำให้สามารถเชื่อมโยงไปถึงเครือข่ายหรือขบวนการอาชญากรรมผู้กระทำความผิด หรือเป็นการยกย้าย ถ่ายเท เปลี่ยนสภาพ หรือปิดบังให้เข้าใจได้ว่าทรัพย์สินที่อาชญากรถือครองอยู่เป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหากประเทศไหนมีความเข้มงวดที่เพียงพอของมาตรการในการป้องกันและปราบปราม ซึ่งรวมถึงมาตรการกำกับดูแล และการตรวจสอบเส้นทางการทำธุรกรรมต่าง ๆ ก็จะทำให้การโยกย้ายทรัพย์สินของอาชญากรเป็นไปด้วยความยากลำบากซึ่งจะเป็นการตัดวงจรให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ยาก หรือเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็สามารถตรวจสอบติดตามเส้นทางการเงินเพื่อเอาผิดกับอาชญากรและเชื่อมโยงหลักฐานถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องได้โดยง่าย

รายงานในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงของช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงินและการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินในประเทศไทยเพื่อประเมินความเสี่ยงของช่องทางต่าง ๆ ที่อาชญากรอาจสามารถใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน

สถาบันการเงิน

สถาบันการเงินในประเทศไทยประกอบไปด้วย ภาครัฐกิจธนาคารและบริการรับฝากหรือให้กู้ยืมเงิน ภาครัฐกิจในตลาดทุน สหกรณ์ กลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการทางการเงิน กลุ่มธุรกิจประกันภัย และภาครัฐกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล

ภาครัฐกิจธนาคาร

จากการประเมินความเสี่ยงภาครัฐกิจพบว่าภาครัฐกิจธนาคารเป็นธุรกิจการเงินที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และมีจำนวนสาขามากที่สุด ประกอบกับมีบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายครอบคลุม เช่น การโอนเงิน แลกเปลี่ยนเงินตรา บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ชำระสินค้า โอนเงินข้ามพรมแดน ธนาคารพาณิชย์ไทยจึงมีความเสี่ยงสูงโดยธรรมชาติ อาชญากรยังนิยมสะสมเงินสดไว้ในบัญชีเงินฝากธนาคารหรือใช้บัญชีเงินฝากธนาคาร แต่เนื่องจากบัญชีธนาคารในปัจจุบันจะมีกระบวนการการจัดให้ลูกค้าแสดงตนและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) ที่เข้มงวด รวมทั้งการรายงานธุรกรรมตามวงเงินที่กำหนดหรือที่มีเหตุอันควรสงสัย กลุ่มอาชญากรจึงจำเป็นต้องมีการปิดบังตัวตนที่แท้จริงหรือใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ เช่น ไม่สะสมเงินจำนวนมากผิดปกติ หรือใช้การเปิดธุรกิจบังหน้าเพื่ออำพรางการหมุนเวียนของเงินในบัญชี หรือดำเนินการโอนเงินผ่านหลายทอด

จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2564⁴⁰ มีบัญชีเงินฝากรวมทุกประเภทบัญชี จากธนาคารทุกแห่ง จำนวนกว่า 108,589,708 บัญชี และมีวงเงินรวมมูลค่ากว่า 14,995,262 ล้านบาท ปัจจุบันธนาคารในประเทศไทยได้ทำการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่รูปแบบธุรกิจสมัยใหม่ที่เน้นการให้บริการทาง

⁴⁰ สถิติธุรกรรมภาพรวมระบบชำระเงิน, ธนาคารแห่งประเทศไทย

การเงินผ่านระบบออนไลน์หรือที่เรียกว่า ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Banking) ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าธุรกรรมการเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกรรมทางที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดมากที่สุดและมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payments) คิดเป็นร้อยละ 99.61 ของปริมาณการชำระเงินทั้งหมดในประเทศ⁴¹ จากความนิยมในการใช้งานที่เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก และการทำธุรกรรมสามารถทำได้สะดวกโดยไม่ต้องพบหน้าหรือไม่ต้องเดินทางไปธนาคาร ลักษณะของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นนี้อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน ใช้จ่ายซื้อสิ่งผิดกฎหมาย หรือใช้เป็นช่องทางในการโอนเงินของอาชญากรได้อย่างง่าย ช่องทางการโอนเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันได้กลายเป็นช่องทางหลักในการโอนเงินและยกย่าย้ายทรัพย์สินของอาชญากร

จากข้อมูลการตรวจสอบและวิเคราะห์ธุรกรรมที่กำหนดให้ต้องรายงานหรืออาจเชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกับการทำความผิดของสำนักงาน ปปง. พบว่าระหว่างปี พ.ศ.2561-2564 มีธุรกรรมที่นำมาวิเคราะห์เฉลี่ย 688,215 ธุรกรรมต่อปี มีธุรกรรมที่เป็นโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ 613,632 ธุรกรรมต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 89.16 ของธุรกรรมที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด

.....

ธุรกรรมทางการเงินที่นำมาวิเคราะห์เฉลี่ยต่อปี ระหว่าง พ.ศ.2561-2564

688,215 ธุรกรรม

46,863 (6.81%)
เงินสด

4,561 (0.66%)
เกี่ยวกับทรัพย์สิน

6,834 (0.99%)
ธุรกรรมต้องสงสัย

613,632 (89.16%)
ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

16,325 (2.37%)
ธุรกรรมระหว่างประเทศ

ตลาดทุน

ความผิดมูลฐานที่เป็นภัยคุกคามสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจตลาดหลักทรัพย์ คือ ความไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์โดยการสร้างราคาหลักทรัพย์และการใช้ข้อมูลภายใน รวมถึงการถือครองหลักทรัพย์ในตลาดทุนยังมีแนวโน้มที่จะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินในขั้นของการปกปิดอำพรางแหล่งที่มาของเงินผิดกฎหมาย (Layering) ให้ดูเหมือนกับการนำเงินมาลงทุนในตลาดทุน และสามารถรวบรวมนำเงินที่ผ่านการฟอกแล้วออกมา (Integration) ใช้จ่ายเหมือนทรัพย์สินถูกกฎหมายตามปกติ โดยทั่วไปแล้วการฟอกเงินในตลาดทุนจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหลายประเภท อาทิ การคอร์รัปชัน การฉ้อโกงประชาชน ยาเสพติด องค์กรอาชญากรรม การพนัน การค้ายาเสพติด และการหลีกเลี่ยงภาษี เป็นต้น

การฟอกเงินผ่านธุรกิจในตลาดทุนนั้นมีความยุ่งยากซับซ้อนและมีกระบวนการตรวจสอบและกำกับดูแลที่เข้มงวดจึงมักถูกใช้เป็นช่องทางการฟอกเงินของอาชญากรรมคอปกขาว (White Collar Crime) หรือทำโดยอาชญากรที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือผู้มีความรู้ทางการเงินการลงทุนอันไม่ได้เป็นการฟอก

⁴¹ สถิติปริมาณการชำระเงินผ่านระบบการชำระเงินและช่องทางต่าง ๆ, ธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินตามความผิดที่กระทำโดยอาชญากรทั่วไป การฟอกเงินผ่านการถือครองหลักทรัพย์ในตลาดทุนนั้นมักพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์ปชั่นของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมักเกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับการสร้างราคาในตลาดหลักทรัพย์ด้วย อย่างไรก็ตามความเกี่ยวพันกับการฟอกเงินในตลาดทุนนั้นมักจะเกี่ยวข้องกับการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดทุนไม่ได้เป็นการฟอกเงินผ่านตัวแทนนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์หรือธุรกิจจัดการการลงทุนหรือธุรกิจที่ปรึกษาการลงทุนแต่อย่างใด

สภกรณ์

โดยทั่วไปสภกรณ์จะมีโอกาสถูกใช้ในการฟอกเงินไม่มากนักเนื่องจากมีสมาชิกเป็นกลุ่มเฉพาะและมีข้อจำกัดด้านสัดส่วนการถือหุ้นไม่เกินกว่าหนึ่งในห้าของหุ้นสภกรณ์ทั้งหมด แต่บางครั้งก็พบว่าการฟอกเงินผ่านสภกรณ์ ทั้งนี้ เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วสภกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจขนาดเล็กจึงมักจะไม่มีระบบฐานข้อมูลลูกค้าที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ รวมถึงไม่มีระบบการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสถาบันการเงินอื่นเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของลูกค้าโดยละเอียด รวมถึงสภกรณ์เป็นองค์กรขนาดเล็กที่มีระบบการตรวจสอบภายในและการบริหารงานไม่เข้มงวดมากเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินในรูปแบบอื่น การฟอกเงินในสภกรณ์จึงอาจถูกใช้เป็นช่องทางเพื่อหลีกเลี่ยงกระบวนการจัดให้ลูกค้าแสดงตน (KYC) และตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD) ของธนาคารหรือสถาบันการเงินในรูปแบบอื่น

ปัญหาที่พบจากสภกรณ์ในประเทศไทยคือการกระทำผิดเกี่ยวกับการทุจริตในสภกรณ์ที่มีการยกยอกเงินของสภกรณ์ หรือโอนเงินของสภกรณ์ไปทำธุรกิจแชร์ลูกโซ่ รวมถึงอาจมีความเสี่ยงต่อการทุจริตภายในเกี่ยวกับการซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แล้วนำมารวบรวมและจัดจำหน่ายสินค้าในราคาแพงเกินจริงเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จากส่วนต่างหรือในราคาที่ถูกเกินจริงโดยมีส่วนแบ่งผลประโยชน์จากผู้รับซื้อหรือมีการทุจริตในการบริหารเงินทุนของสภกรณ์

ธุรกิจผู้ให้บริการทางการเงิน

จากสถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.2563 พบว่า ประเทศไทยมีธุรกิจรับซื้อแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีใบอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวนกว่า 2,399 แห่งทั่วประเทศ⁴² ธุรกิจโอนเงินไปต่างประเทศที่ขึ้นทะเบียน จำนวนทั้งสิ้น 7 ราย และมีสถานที่ตั้งของตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ 1,379 แห่ง จากการประเมินความเสี่ยงธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินและธุรกิจโอนเงินไปต่างประเทศอาจใช้เป็นแหล่งซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติที่มีเครือข่ายอยู่ในต่างประเทศ และมีการนำเงินมาจับจ่ายใช้สอย นำไปลงทุนธุรกิจ หรือใช้ประกอบในวงจรอาชญากรรมต่อ อย่างไรก็ตามดีในการประกอบธุรกิจดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ประกอบการในธุรกิจทำการบันทึกและเก็บข้อมูลลูกค้า และตรวจสอบข้อเท็จจริงของลูกค้า (CDD) นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดวงเงินในการใช้บริการต่อครั้งอีกด้วย ปัจจุบันสมาคมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและบริการทางการเงิน (Thai Association of Foreign Exchange and Money Service) มีการพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลลูกค้าต้องสงสัยระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของสมาคม

⁴² สถิติร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตราที่ขึ้นทะเบียน, ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความเสี่ยงของธุรกิจในกลุ่มนี้คือการที่ยังมีร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตราฉบับที่ไม่น่าเชื่อถือซึ่งมีอยู่จำนวนมากตามแนวชายแดน และตัวแทนแลกเปลี่ยนเงินข้ามประเทศที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน (โพยทวน) ซึ่งยังมีปัญหาในการผลักดันธุรกิจดังกล่าวเข้าระบบ

นอกจากธุรกิจร้านรับแลกเปลี่ยนเงินและธุรกิจโอนเงินไปต่างประเทศธุรกิจในกลุ่มนี้ยังครอบคลุมถึงผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) และผู้ให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ซึ่งเกี่ยวกับการให้บริการบัตรเครดิต และการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2563 มีจำนวนสะสมของบัตรเครดิตที่ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตออกให้ผู้ถือทั้งสิ้น 24,163,921 บัญชี⁴³ มีจำนวนบัญชี e-money ทั้งหมด 107.7 ล้านบัญชี มีจำนวนการเติมเงิน 314,424.94 ล้านบาท และมีมูลค่าการใช้จ่าย 309,550.86 ล้านบาท⁴⁴ แต่เดิมมีความเข้าใจว่าการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-money ส่วนใหญ่จะเป็นการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน และมูลค่าธุรกรรมในการใช้จ่ายแต่ละครั้งจะมีจำนวนไม่มากนักจึงไม่น่าจะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินได้ อย่างไรก็ตามมีข้อมูลว่าการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์อาจมีความเกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าผิดกฎหมายรายย่อย เช่น ยาเสพติด หรืออาวุธปืน การชำระเงินบนออนไลน์ การซื้อขายสื่อลามกอนาจาร แม้จะมีการเก็บข้อมูลบัญชีฝ่ายผู้รับโอนแต่ฝ่ายผู้ซื้อจะเชื่อว่าการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินได้ยากกว่าเงินในบัญชีธนาคารจากการที่สามารถเข้าไปเติมเงินในร้านสะดวกซื้อได้โดยง่าย ข้อมูลการสืบสวนคดีพบว่ามิจฉาชีพในการสืบสวนคดีค่านุ้ยเรื่องค้าสื่อลามกอนาจารเด็กของกรมสอบสวนคดีพิเศษพบกรณีผู้ต้องหาใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อกลางในการซื้อขายโดยให้ผู้ซื้อเติมเงินเข้าบัญชี และอาชญากรได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Application) ซึ่งเป็นโปรแกรมพิเศษสำหรับแปลงคะแนนจากบัญชีเป็นเงินเพื่อถอนเข้าระบบ PayPal โดยผู้พัฒนาโปรแกรมจะได้ค่าตอบแทนเป็นส่วนต่างจากผู้ถอนเงิน

ธุรกิจประกันภัย

ภาคธุรกิจการประกันภัยประกอบด้วยกลุ่มธุรกิจหลักสองกลุ่ม ได้แก่ ธุรกิจประกันชีวิต และธุรกิจประกันวินาศภัย ในภาพรวมความเสี่ยงที่ธุรกิจประกันภัยจะถูกเป็นช่องทางในการฟอกเงินอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากลักษณะของการประกันชีวิตหรือประกันวินาศภัยมักเป็นการจ่ายเงินคืนเปล่าซึ่งหากไม่เกิดเหตุร้ายย่อมไม่มีการสะสมมูลค่าของเงินเกิดขึ้น แต่อาจมีความเสี่ยงอยู่บ้างในการซื้อผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตที่มีลักษณะเป็นเงินออมระยะยาวหรืออาจเข้าไปเกี่ยวพันกับการกระทำผิดหลอกลวงฉ้อโกงประกันภัยหรือฆ่าเอาประกัน

ธุรกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล

ประเทศไทยได้ออกกฎหมาย พ.ร.ก. การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 ซึ่งไม่ได้ห้ามใช้สินทรัพย์ดิจิทัล แต่เป็นการรับรองให้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลโดยถูกต้องตามกฎหมายผ่านการควบคุมและกำกับดูแลของ สำนักงาน ก.ล.ต. ในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลหรือระดมทุนผ่านโทเคนดิจิทัล อันเป็นการระดมทุนหรือเสนอขายต่อประชาชนทั่วไปจะต้องดำเนินการผ่านผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. และให้มีการบันทึกข้อมูลลูกค้าและการบันทึกข้อมูลการนำเงินตราไปซื้อสินทรัพย์ดิจิทัลหรือ

⁴³ สถิติการให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต, ธนาคารแห่งประเทศไทย

⁴⁴ ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563

นำสินทรัพย์ดิจิทัลมาแลกเปลี่ยนเป็นเงินสด และจะต้องมีการรายงานการทำธุรกรรมในวงเงินที่กำหนด ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย การจัดให้ลูกค้าแสดงตน ตลอดจนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเช่นเดียวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วย

แม้จะมีการเก็บข้อมูลการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลและแสดงตัวตนลูกค้าแล้วก็ตามสินทรัพย์ดิจิทัลก็ยังคงมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินอยู่เนื่องจากสามารถทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ทั่วโลกโดยยากที่จะตรวจสอบที่มา รวมถึงในส่วนของการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันเองโดยไม่ได้ผ่านตัวแทนหรือผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลยังเป็นช่องว่างที่ไม่สามารถเข้าไปกำกับดูแลได้

ธุรกิจและผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (DNFBPs)

สำหรับธุรกิจและผู้ประกอบการวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือ Designated Non-Financial Businesses and Professions (DNFBPs) เป็นกลุ่มของธุรกิจและผู้ประกอบการวิชาชีพที่ FATF กำหนดว่าเป็นกลุ่มที่มีโอกาสในการถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง อันได้แก่ ธุรกิจผู้ค้าทองและอัญมณี นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ทนายความ/นักบัญชี และทราสต์ โดยในส่วนของธุรกิจกาสิโนตามมาตรฐานของ FATF นั้นประเทศไทยยังไม่เปิดให้มีธุรกิจการพนันถูกกฎหมาย

กลุ่มธุรกิจค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ

ปัจจุบันมีจำนวนร้านทองในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 7,500 ร้าน⁴⁵ และจำนวนผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่งอัญมณีและเครื่องประดับไทยในปี 2563 มีจำนวน 10,999 รายซึ่งในกลุ่มร้านค้าปลีกที่มีจำนวน 8,831 รายนั้นมีผู้ประกอบการรายเล็กอยู่มากถึงร้อยละ 63.73 ธุรกิจดังกล่าวจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินในขั้นตอนของการนำทรัพย์สินเข้าสู่ระบบ (Placement) โดยแปลงเป็นทรัพย์สินมีค่าที่ไม่ต้องขึ้นทะเบียนและติดตามเส้นทางการเงินยาก โดยทองคำและเครื่องประดับมีค่าก็เป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่อาชญากรนิยมใช้ในการสะสม นอกจากนี้ ธุรกิจค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ ยังเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามที่เชื่อมโยงกับความผิดฐานอื่น อาทิ การค้ายาเสพติด การฉ้อโกงและทุจริต การค้าอาวุธ โดยมักมีการทำให้กระบวนการซื้อขายซับซ้อน กล่าวคือ ให้ผู้ซื้อ ผู้รับของผู้จ่ายเงินเป็นคนละคนกัน หรือใช้นอมินีมาเปิดบัญชีซื้อขายซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อมูลที่ว่าธุรกิจส่วนหนึ่งเป็นกิจการขนาดเล็ก มีพนักงานจำนวนน้อย และมักไม่มีเทคโนโลยีหรือกระบวนการตรวจสอบตัวตนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้เป็นธุรกิจที่ถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินบ่อยครั้ง

นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยมี 2 ลักษณะ คือ บริษัทนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นนิติบุคคลซึ่งถูกกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงาน และนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นบุคคลทั่วไปซึ่งปัจจุบันไม่ได้ถูกกำหนดเป็นหน้าที่รายงาน ความเสี่ยงในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จะเกี่ยวข้องกับการนำทรัพย์สินเข้าสู่ระบบ (Placement) เนื่องจากบ้านและที่ดินถือเป็นทรัพย์สินมีค่าที่ระบุมูลค่าได้ชัดเจนและมีราคาสูง การสะสม

⁴⁵ สถิติจำนวนร้านค้าทองคำ, สมาคมค้าทองคำ

ทรัพย์สินเป็นอสังหาริมทรัพย์จึงเป็นที่นิยมของอาชญากรในทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีอาชญากรที่เป็นชาวต่างชาติที่นิยมเข้ามาฝากเงินและสะสมทรัพย์สินในประเทศไทยที่มักจะมีการสะสมห้องชุดซึ่งชาวต่างชาติสามารถซื้อได้ตามกฎหมาย และมีความพยายามในการครอบครองบ้านและที่ดินผ่านการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายของประเทศไทยที่ห้ามชาวต่างชาติถือครองที่ดินผ่านตัวแทนนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ หรืออาจใช้วิธีการตั้งบริษัทร่วมทุนผ่านตัวแทนอำพรางแล้วถือครองอสังหาริมทรัพย์ในนามบริษัท หรือใช้การเช่าระยะยาว ซึ่งการดำเนินการมักจะต้องดำเนินการผ่านตัวแทนนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่มีความรู้ทางกฎหมายที่สามารถชี้ช่องว่างหรือหาช่องทางให้กับอาชญากรได้ ปัจจุบันธุรกิจนายหน้าอสังหาริมทรัพย์จะมีสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยช่วยกำกับดูแลการรายงานธุรกรรม และมีกรมที่ดินซึ่งถูกกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานหากมีการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาสูง

วิชาชีพนักกฎหมายนักบัญชี

ผู้มีอาชีพนักกฎหมายหรือนักบัญชีอาจไม่ได้เป็นแหล่งระดมหรือสะสมทุนจากอาชญากรรมโดยตรง แต่ด้วยความเป็นผู้มีวิชาชีพที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการทำธุรกรรมทางการเงินอาจเข้าไปมีส่วนกับเครือข่ายอาชญากรรมในการหลบเลี่ยงกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบและรายงานธุรกรรมหรือเข้าไปมีส่วนในการให้คำแนะนำช่วยเหลือในการฟอกเงิน เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี การถือครองทรัพย์สินในประเทศไทย การจัดตั้งนิติบุคคลและหาบุคคลมาบังหน้าในการดำเนินการ การร่างสัญญาหรือการกู้ยืมเงินที่ไม่มีอยู่จริง การช่วยเหลือตกแต่งความเคลื่อนไหวทางบัญชีไม่ให้เกิดความผิดปกติ การช่วยเหลือในการตรวจสอบบัญชี การลักลอบเข้ามาถือครองอสังหาริมทรัพย์ในประเทศผ่านช่องว่างของข้อห้ามตามกฎหมาย หรือการให้คำปรึกษาทางกฎหมายในการหลีกเลี่ยงมาตรการทางการเงินต่าง ๆ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้ความช่วยเหลือกับอาชญากรชาวต่างชาติหรือองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ปัจจุบันยังไม่ได้กำหนดให้อาชีพนักกฎหมายหรือนักบัญชีเป็นผู้มีหน้าที่รายงานแต่ยังใช้สมาคมวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพในการกำกับดูแล โดยมีแนวคิดให้มีการกำหนดให้มีการรายงานลูกค้าที่มีพฤติกรรมต้องสงสัยและการตรวจสอบย้อนกลับกรณีตรวจพบการฟอกเงินว่าอาจเกี่ยวข้องกับนักกฎหมายหรือนักบัญชีคนใด

ทรัสต์

การก่อตั้งทรัสต์ในประเทศไทยไม่ได้มีการรับรองไว้ตามกฎหมาย เว้นแต่เป็นการจัดตั้งทรัสต์โดยการจดทะเบียนและดำเนินธุรกรรมในตลาดทุนหรือใช้เพื่อการระดมทุนตามหลักเกณฑ์การจัดตั้งทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุนภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น ปัจจุบันผู้ดำเนินการเป็นทรัสต์ (Trustee) ตามกฎหมายดังกล่าวได้จะต้องเป็นสถาบันการเงิน บริษัทหลักทรัพย์ หรือนิติบุคคล เฉพาะตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดย สำนักงาน ก.ล.ต. แม้กฎหมายไทยจะไม่ได้รับรองการจัดตั้งทรัสต์ตามกฎหมาย (เว้นแต่ทรัสต์เพื่อการลงทุนในตลาดทุน) แต่ก็ไม่ได้เป็นข้อห้ามที่ทรัสต์ในต่างประเทศจะเข้ามาลงทุนและดำเนินการในระบบเศรษฐกิจของไทย ความเสี่ยงของทรัสต์อยู่ที่การนำเงินผิดกฎหมายไปลงทุนผ่านทรัสต์ซึ่งหากไม่มีระบบการตรวจสอบควบคุมที่ตัดขาดจากการกำกับดูแลและเป็นช่องว่างในการฟอกเงินได้ ปัจจุบันได้มีการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดให้สถาบันการเงินและบริษัทหลักทรัพย์จะต้องจัดให้ทรัสต์ที่มีการนำเงินมาลงทุนในประเทศไทยจะต้องจัดการแสดงตนลูกค้าและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่เป็นทรัสต์ และในส่วนของทรัสต์เพื่อการลงทุนในตลาดทุนตามกฎหมาย

ไทยก็มีการกำหนดคุณสมบัติเงื่อนไขการขออนุญาตและต้องอยู่ภายใต้มาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ตัวทรัสต์ (Trustee) ซึ่งก็คือสถาบันการเงินหรือบริษัทหลักทรัพย์มีหน้าที่ต้องดำเนินการมาตรการทำความรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าด้วย

กลุ่มธุรกิจอื่นที่ถูกกำหนดเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน

นอกจากธุรกิจและผู้ประกอบการวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือ Designated Non-Financial Businesses and Professions (DNFBPs) ที่กำหนดโดย FATF แล้ว ประเทศไทยยังมีการกำหนดให้กลุ่มธุรกิจอื่นอันมีความเสี่ยงหรืออาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน ได้แก่

กลุ่มธุรกิจการยนต์และรถยนต์ใช้แล้ว

ในประเทศไทยธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อขายและเช่าซื้อรถยนต์ถือว่ามีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินค่อนข้างสูง เนื่องจากพบว่าธุรกิจดังกล่าวจะเกี่ยวข้องในขั้นตอนของการนำทรัพย์สินเข้าสู่ระบบ (Placement) โดยแปลงเป็นทรัพย์สินมีค่าเป็นรถยนต์หรือรถที่มีราคา

จากกรณีตัวอย่างในการตรวจสอบยึดอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดมักพบว่ามีมียอดรถยนต์หรือจากอาชญากรได้อยู่เสมอ โดยเฉพาะในกลุ่มยาเสพติด การทุจริตคอร์รัปชัน การหลีกเลี่ยงศุลกากร การพนัน การฉ้อโกงประชาชน และที่สำคัญในการกระทำความผิดการพนันและฉ้อโกงประชาชนที่ใช้รถยนต์หรือถือเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อดึงดูดล่อลวงเหยื่อด้วย ปัจจุบันหากเป็นการซื้อขายรถยนต์ด้วยเงินสดที่มูลค่าเกินกว่า 2 ล้านบาทขึ้นไปได้ถูกกำหนดให้มีการรายงานด้วย จากกรณีศึกษาการจับกุมการฟอกเงินที่พบประเด็นน่าสนใจของธุรกิจในกลุ่มนี้คือการซื้อขายรถยนต์ที่มีการลักลอบนำเข้ารถยนต์ผ่านผู้นำเข้ารถยนต์อิสระโดยรถยนต์ดังกล่าวอาจมีการสำแดงรายการภาษีต่ำกว่าความเป็นจริงซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์

การประกอบธุรกิจลิสซิ่งให้เช่าซื้อรถยนต์นั้นไม่ได้เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตและปัจจุบันไม่ได้อยู่ในกำกับของหน่วยงานของรัฐวันแต่ผู้ให้บริการเช่าซื้อเป็นธุรกิจผู้สถาบันการเงินที่ต้องอยู่ในการกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ มีเพียง สำนักงาน ปปง. ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมให้เช่าซื้อรถยนต์หรือให้สินเชื่อรถยนต์ในวงเงินที่กำหนดหรือกรณีมีพฤติกรรมของลูกค้าที่ต้องสงสัยว่าอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมหรือการฟอกเงินที่จะต้องรายงานให้กับสำนักงาน ปปง. แต่ครอบคลุมเฉพาะการให้เช่าซื้อรถยนต์ยังไม่ครอบคลุมธุรกิจให้เช่าซื้อทรัพย์สินอื่น (เช่น เครื่องจักร เรือ เครื่องบิน) ความเสี่ยงของธุรกิจธนาคารเช่าซื้อรถยนต์คล้ายกับธุรกิจการยนต์ที่คนร้ายมักนิยมสะสมทรัพย์สินเป็นรถยนต์จึงอาจมีการนำเงินทำสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทลิสซิ่งและนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปชำระค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อเพื่อให้ได้กรรมสิทธิ์รถยนต์นั้นมาแล้วนำไปขายต่อในราคาที่ลดลงไม่มากนักเพื่อปิดร่องรอยทางการเงิน หากเป็นธุรกิจลิสซิ่งที่มีใช้สถาบันการเงินซึ่งไม่มีกฎหมายควบคุมและไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลก็อาจมุ่งเน้นในเรื่องการหาทำไรจนขาดการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอย่างจริงจังจนอาจละเลยเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมได้

ธุรกิจค้าของเก่า

ผู้ประกอบการอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ถูกกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยและธุรกรรมเกินกว่าวงเงินที่กำหนด กลุ่มธุรกิจดังกล่าวถือว่ามีความเสี่ยงเกี่ยวกับการฟอกเงินค่อนข้างสูงเนื่องจากอาชญากรมักจะมีการสะสมทรัพย์สินเพื่อทำการเปลี่ยนทรัพย์สินสกปรกเหล่านี้ให้เป็นทรัพย์สินมีค่าที่ไม่ต้องขึ้นทะเบียนและติดตามเส้นทางการเงินยาก เช่น วัตถุโบราณ วัตถุมงคล นาฬิกา ของสะสมต่าง ๆ สินค้าในกลุ่มธุรกิจนี้มักไม่มีราคากลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของเก่าหรือวัตถุโบราณที่ราคาอาจสูงกว่าราคาที่ควรจะเป็นหลายเท่าที่ไม่ใช่เรื่องผิดปกติเนื่องจากเป็นสินค้าที่วัดด้วยความชอบส่วนบุคคลและสินค้าเหล่านี้ยังสามารถโอนเปลี่ยนมือได้ง่าย รวมถึงผู้ประกอบการส่วนใหญ่มักเป็นผู้ประกอบการรายย่อยจึงยากแก่การกำกับดูแล

ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับคือกลุ่มธุรกิจสินเชื่อรายย่อยหรือสินเชื่อที่ไม่มีหลักทรัพย์เป็นหลักประกันที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังโดยธุรกิจในกลุ่มนี้ต้องขออนุญาตกับกระทรวงการคลังและถูกกำหนดเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน กลุ่มธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลมีความเสี่ยงในลักษณะเดียวกับธุรกิจที่มีการให้สินเชื่อในรูปแบบอื่น ๆ ที่อาชญากรอาจใช้เป็นช่องทางการฟอกเงินผ่านการให้บริการสินเชื่อโดยการนำเงินสกปรกมาผ่านกระบวนการกู้เงินให้ดูเหมือนมีแหล่งที่มาของรายได้ที่ถูกต้อง แต่การใช้สินเชื่อส่วนบุคคลน่าจะมีค่อนข้างน้อยเนื่องจากมุ่งให้บริการกับผู้ที่มีรายได้น้อยและวงเงินที่ให้บริการสินเชื่อมีน้อย ประกอบกับธนาคารแห่งประเทศไทยมีข้อกำหนดเรื่องวงเงินในการทำธุรกรรมของลูกค้าย่อยที่อิงกับรายได้ ทำให้ความเสี่ยงข้างต้นลดลง อย่างไรก็ตามธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับนั้นมีการกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศทำให้มีความเสี่ยงในด้านพื้นที่สำหรับกลุ่มอาชญากรรายย่อยอยู่บ้าง

ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้มีนโยบายให้มีการขยายการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับประชาชนรายย่อยโดยจัดให้มีการจัดตั้งธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด (สินเชื่อฟิโกไฟแนนซ์) และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ (นาโนไฟแนนซ์) ซึ่งยังไม่ถูกกำหนดเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน

กลุ่มธุรกิจอื่นที่มีความเสี่ยงและไม่ได้ถูกกำหนดเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน

จากการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินพบว่าประเทศไทยยังมีการกลุ่มธุรกิจอื่นอันมีความเสี่ยงหรืออาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินแต่ยังไม่ได้ธุรกิจที่อยู่ในการกำกับดูแลหรือเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน หรือเป็นช่องทางการฟอกเงินที่มีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ

ธุรกิจโรงรับจำนำ

ธุรกิจโรงรับจำนำ เป็นแหล่งกักเงินที่สำคัญสำหรับประชาชน ในปี พ.ศ.2564 มีข้อมูลว่าประเทศไทยมีโรงรับจำนำของรัฐซึ่งมีจำนวน 277 แห่งและโรงรับจำนำของเอกชนซึ่งมีจำนวน 453 แห่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ และมีเงินหมุนเวียนเป็นจำนวนเงินจำนำประมาณ 76,000 ล้านบาท⁴⁶ โดยทรัพย์สินที่นำมาจำนำมากที่สุดคือทอง นาก เงิน และเครื่องรูปพรรณ ความเสี่ยงของโรงรับจำนำคือเป็นแหล่งจำนำทรัพย์สินมือสองซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดได้แต่เนื่องจากวงเงินการรับจำนำเพียงครั้งละไม่เกินหนึ่งแสน

⁴⁶ สถิติเงินให้กู้ยืมเงินภาคครัวเรือน, ธนาคารแห่งประเทศไทย

บาทจึงยังมีความเสี่ยงต่ำอยู่ ปัจจุบันผู้ประกอบการโรงรับจำนำจะต้องขอรับใบอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยโรงรับจำนำมีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลผู้จำนำโดยจดทะเบียนรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนของผู้จำนำไว้ให้ชัดเจนในต้นขั้วของตัวรับจำนำ และมีหน้าที่รายงานเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองทราบหากพบพฤติกรรมต้องสงสัยแต่ยังไม่ได้ถูกกำหนดเป็นผู้มีหน้าที่รายงานตามกฎหมายฟอกเงิน

การใช้ทรัพย์สินดิจิทัลที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล

เทคโนโลยีทางการเงินเป็นนวัตกรรมที่ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว แต่ถูกนำมาใช้ในทางที่ผิด ลักษณะและรูปแบบการกระทำความผิด ได้แก่ การใช้คริปโทเคอร์เรนซีในระบบปฏิบัติการ (Platform) ที่ไม่สามารถกำหนดให้ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย การแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการในเว็บมืด (Dark Web) โดยผู้ใช้จะมีสถานะไร้ตัวตนบนอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้หาซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผิดกฎหมาย ด้วยเทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่จะหลบเลี่ยงการเปิดเผยตัวตน มีความสะดวกรวดเร็วในการโอนระหว่างกัน มีความเป็นนิรนาม (Anonymity) ที่สามารถปกปิดตัวตนของผู้ใช้ และมีสภาพคล่องค่อนข้างสูง รวมถึงเป็นธุรกรรมแบบไม่พบหน้า ทำให้มีความเสี่ยงสูงที่อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน โดยอาจถูกใช้ในขั้นตอนการปกปิดแหล่งที่มาของเงิน (Layering) และการรวบรวมเงินออกมาใช้จ่าย (Integrating) ได้โดยง่าย ประกอบกับมีข้อจำกัดที่รัฐไม่สามารถเข้าไปกำกับดูแลได้ แม้จะมีข้อกำหนดของรัฐให้จัดให้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ต่าง ๆ ต้องมาขึ้นทะเบียนกับรัฐ แต่ในทางปฏิบัติก็มีสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันเอง เช่น กรณีของประเทศไทยพยายามที่จะกดดันให้เว็บศูนย์กลางการซื้อขายทางดิจิทัลแห่งหนึ่งมาขึ้นทะเบียนกับรัฐโดยถูกกฎหมายโดยประกาศว่าเป็นแพลตฟอร์มที่ผิดกฎหมายและถูกห้ามดำเนินกิจการในประเทศไทย แต่เว็บไซต์ดังกล่าวเป็นศูนย์กลางการซื้อขายทางดิจิทัลที่เปิดบริการให้มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายเงินสกุลดิจิทัล หรือแลกเปลี่ยนเงินสกุลดิจิทัลกับเงินตราประเทศต่าง ๆ ในลักษณะแลกเปลี่ยนกันเอง (Peer to peer) ที่ประชาชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกสามารถดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลที่ขึ้นทะเบียนกับรัฐ การห้ามประกอบธุรกิจในประเทศไทยอาจไม่ได้ส่งผลกระทบอะไรมากกับเว็บไซต์ดังกล่าวเพราะยังสามารถเปิดให้บริการได้โดยปกติและลูกค้าก็ยังเข้ามาใช้งานได้ตามปกติ

นอกจากจะใช้เทคโนโลยีทางการเงินเป็นช่องทางในการฟอกเงินแล้วยังพบว่ามีคนนำมาใช้ในการก่ออาชญากรรมในลักษณะของการเรียกค่าไถ่ ตัวอย่างหนึ่งของอาชญากรรมสำคัญที่พบคือการลักลอบเข้าโจมตีระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์แล้วเรียกค่าไถ่เป็นเงินสกุลดิจิทัล ในประเทศไทยก็เกิดเหตุในลักษณะนี้บ่อยครั้งขึ้นที่สำคัญคือ กรณีการโจมตีระบบข้อมูลคนไข้ที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง และมีการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเรียกค่าไถ่ที่พบหลายครั้งทั้งในระบบของภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ

นิติบุคคลบังหน้า

การใช้นิติบุคคลบังหน้าสามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและการฟอกเงินในประเทศไทยได้ในหลายลักษณะ ทั้งที่เกี่ยวกับการรับส่งสิ่งผิดกฎหมาย (เช่น การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ) หรือเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือเกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าส่งออกสินค้าผิดกฎหมาย (เช่น กรณีรถยนต์หรู) และการทุจริตคอร์รัปชัน โดยจากข้อมูลกรณีศึกษาพบว่าการกระทำผิดที่แอบใช้นิติบุคคลบังหน้าในหลายลักษณะ ได้แก่ การใช้บริษัทที่ไม่มี การประกอบธุรกิจบังหน้าเป็นตัวแทนในการถือครองทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด (Shell Company)

การใช้ธุรกิจที่มีอยู่จริงแต่มีการนำเงินที่ได้จากการกระทำผิดไปลงทุนเพื่อเปลี่ยนให้กลายเป็นรายได้ธุรกิจที่เหมือนรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมาย (Front Company) การนำเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดมาซื้อกิจการเก่า (Shelf Company) การเข้าไปถือหุ้นหรือซื้อขายหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีการดำเนินอย่างถูกต้องตามปกติ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการปั่นราคาหลักทรัพย์ด้วยการเปิดนิติบุคคลบังหน้าในประเทศที่เป็นศูนย์กลางการเงินข้ามประเทศ (Offshore Financing Centre) หรือแดนปลอดภาษี (Tax Havens) นอกจากนี้ ยังพบการใช้นิติบุคคลที่ดูเหมือนเป็นการประกอบธุรกิจตามปกติแต่ใช้เป็นช่องทางในการโอนเงินข้ามแดนเพื่อนำมาฟอกเงินในประเทศไทยด้วย

การฟอกเงินผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้า (Trade-based Money Laundering)

การฟอกเงินผ่านการค้านั้นผู้กระทำความผิดจะมีพฤติกรรมนำเข้าหรือส่งออกสินค้า โดยกำหนดราคาให้สูงหรือต่ำเกินกว่าราคาตลาด หรือมีการออกบัญชีราคาสินค้าและบริการหลายใบสำหรับสินค้าและบริการเดียวกัน การขนส่งสินค้าหรือให้บริการในปริมาณที่ไม่เท่ากับความเป็นจริง การสำแดงสินค้าที่เป็นเท็จ จากนั้นจะฟอกเงินที่ได้จากการกระทำผิดผ่านส่วนต่างของมูลค่าซื้อขายที่เกิดขึ้น การฟอกเงินผ่านการค้านั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีความท้าทายต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากการตรวจสอบการกระทำผิดทำได้ยากเพราะปริมาณสินค้าเข้าและออกในประเทศไทยในแต่ละวันมีจำนวนมากและประเภทของสินค้ามีความหลากหลายสูง รวมถึงในกระบวนการกระทำผิดในอาชญากรรมหลายประเภทมักจะมีการซุกซ่อนสิ่งผิดกฎหมายแล้วนำส่งไปถึงมือผู้รับซื้อผ่านช่องทางการขนส่งสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการค้าอาวุธ ยาเสพติด สินค้าหลักเสี่ยงศุลกากร สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่า ไม้หวงห้าม รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ฯลฯ ปัจจุบันหากเป็นการลักลอบขนส่งผิดกฎหมายข้ามประเทศจะมีมาตรการตามกฎหมายในการตรวจยึดทรัพย์สินเหล่านี้แต่ถ้าเป็นทรัพย์สินถูกกฎหมายแต่ใช้การสำแดงบัญชีการค้าเท็จเพื่อบังหน้าการส่งเงินไปฟอกเงินจะยังไม่มีมาตรการหรือบทบัญญัติทางกฎหมายที่ชัดเจนในการให้อำนาจในการตรวจยึดทรัพย์สินนั้น เว้นแต่จะตรวจสอบได้ความว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดมูลฐานการฟอกเงินแต่ในทางปฏิบัติเป็นเรื่องยากที่จะเชื่อมโยงหลักฐานถึงการฟอกเงินโดยดูจากความผิดปกติในการซื้อขายสินค้าเท่านั้น รวมถึงมูลค่าสินค้าที่ตรวจยึดนั้นก็อาจไม่ส่งผลกระทบต่อมากกับขบวนการฟอกเงิน

การขนเงินข้ามแดน

การขนเงินข้ามแดนยังเป็นเรื่องสำคัญที่อาชญากรอาจนำเงินที่ขนข้ามแดนไปใช้ในการก่ออาชญากรรมซื้อ-ขายสิ่งผิดกฎหมายตามแนวชายแดนหรือการขนเงินสดเข้า-ออกประเทศเพื่อนำไปฟอกเงิน การขนเงินข้ามแดนหากเป็นการนำเงินสดผ่านเข้า-ออกตามด่านศุลกากรในวงเงินที่กำหนดจะต้องมีการสำแดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือต้องขออนุญาตกับธนาคารแห่งประเทศไทย⁴⁷ หากเป็นการนำเงินสดผ่าน

⁴⁷ บุคคลธรรมดา นำเงินไทยออกนอกประเทศได้ครั้งละไม่เกิน 50,000 บาท เกินกว่านั้นต้องขออนุญาตกับธนาคารแห่งประเทศไทย ยกเว้นนำออกไปยังประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย เช่น กัมพูชา ลาว เมียนมา มาเลเซีย เวียดนาม และมณฑลยูนนานเพิ่มเป็นครั้งละ 450,000 บาท ต้องสำแดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร หรือเกินกว่า 2,000,000 บาท ต้องขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนเงินบาทเข้าประเทศไทยจะนำเข้าเท่าไรก็ได้ไม่จำกัด ส่วนเงินตราต่างประเทศสามารถนำออกนอกหรือเข้ามาในราชอาณาจักรไม่จำกัด แต่ถ้าเกินกว่า 15,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเทียบเท่าต้องสำแดงรายการเงินตราต่างประเทศต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรขณะผ่านด่าน

เข้า-ออกประเทศโดยไม่ได้สำแดงหรือขออนุญาตแล้วแต่กรณีดังกล่าวถือเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งหากตรวจพบเจ้าพนักงานศุลกากรสามารถจับกุมและเปรียบเทียบปรับได้

ปัจจุบันในการป้องกันและปราบปรามการขนเงินข้ามแดนยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากติดขัดปัญหาหลายประการ อาทิ แม้จะมีการกำหนดว่าการขนเงินข้ามแดนเป็นความผิดศุลกากรซึ่งน่าจะสามารถยึดอายัดทรัพย์สินได้ แต่กระบวนการยุติธรรมของไทยมักจะตีความการขนเงินข้ามแดนเป็นเพียงการไม่สำแดงรายละเอียดสินค้าซึ่งการยึดทรัพย์สินหรืออายัดทรัพย์สินเป็นการดำเนินการที่รุนแรงไปไม่ได้ สอดคล้องกับการกระทำผิดจำเป็นต้องมีการสืบสวนพยานหลักฐานประกอบด้วยซึ่งทางปฏิบัติทำได้ยาก เมื่อเจ้าพนักงานศุลกากรทำการเปรียบเทียบปรับแล้วมักจะไม่ได้ส่งข้อมูลมายังสำนักงาน ปปง. เพื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงเครือข่ายการกระทำผิด การยึดทรัพย์สินไว้ตรวจสอบอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลซึ่งเจ้าพนักงานอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเรียกค่าเสียหายในภายหลังได้

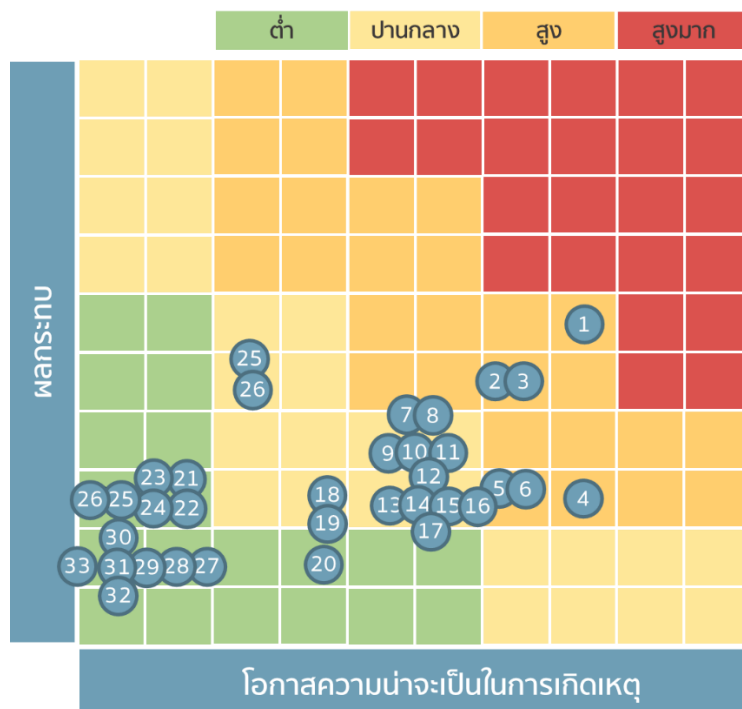
องค์กรไม่แสวงหากำไร

องค์กรไม่แสวงหากำไรที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 84,099 แห่ง องค์กรไม่แสวงหากำไรจัดเป็นองค์กรที่มีความเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน เนื่องจากเป็นแหล่งที่มีกระแสเงินสดไหลเข้าออกจำนวนมากและเงินในบัญชีที่ไม่สามารถระบุที่มาของเงินอย่างชัดเจน เช่น การบริจาคเงินแบบไม่ประสงค์ออกนาม หรือการบริจาคทำบุญรายย่อยซึ่งไม่สามารถระบุตัวตนได้ เป็นต้น รวมถึงลักษณะของรายได้ซึ่งเกิดจากการระดมเงินทุน การทำบุญ หรือการรับบริจาคซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินสด จึงยากแก่การตรวจสอบถึงมูลค่าและเจ้าของผู้รับผลประโยชน์

ความเสี่ยงขององค์กรไม่แสวงหากำไรคือการบริหารและการจัดทำบัญชีซึ่งเป็นเรื่องภายในที่ไม่ได้มีการเปิดเผยทั่วไป รวมถึงการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไรบางส่วนขาดการตรวจสอบบัญชีและการจัดทำรายงานงบดุลที่ชัดเจน แม้ในปัจจุบันจะมีข้อกำหนดให้องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรมีการขึ้นทะเบียนและรายงานงบดุลบัญชีรายรับรายจ่ายประจำปี แต่อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีกฎหมายกำกับดูแลเป็นการเฉพาะสำหรับองค์กรไม่แสวงหากำไรเพื่อความโปร่งใสและการตรวจสอบอย่างเหมาะสม

ผลการประเมินความเสี่ยง

จากการประเมินความเสี่ยงด้านช่องทางและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ประเทศไทยมีกลไกและมาตรการในการกำกับดูแลภาคธุรกิจต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินที่ค่อนข้างเข้มแข็งและมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก และมีมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจต่าง ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินค่อนข้างจะครอบคลุม

1. ธนาคารพาณิชย์ไทย
2. สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIS)
3. การใช้ทรัพยากรดิจิทัลที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล
4. บิตคอยล์บิงก์
5. ขนเงินข้ามแดน
6. การฟอกเงินผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้า TBML
7. ธุรกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล
8. ธุรกิจผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ
9. ธุรกิจการยกย่องและรถยนต์ใช้แล้ว
10. ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ
11. ร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตรา

12. นายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์
13. กลุ่มธุรกิจค้าของเก่า
14. ธุรกิจค้าอัญมณี ทองคำ
15. โรงรับจำนำ
16. องค์กรไม่แสวงหากำไร
17. ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
18. ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายและบัญชี
19. สหกรณ์
20. ธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์
21. บริษัทเงินทุน
22. บริษัทเครดิตฟองซิเอร์

23. ธุรกิจนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์และธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
24. ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ
25. ธุรกิจจัดการกองทุน
26. ทริสต์
27. ประกันชีวิต
28. ประกันภัย
29. ธุรกิจนายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุน
30. บริษัทบริหารสินทรัพย์
31. ธุรกิจที่ปรึกษาทางการเงิน
32. ธุรกิจหลักทรัพย์จัดการเงินร่วมลงทุน
33. ธุรกิจที่ปรึกษาการลงทุน

จากการประเมินความเสี่ยงยังไม่พบช่องทางการฟอกเงินที่มีความเสี่ยงในระดับสูงสุดหรือระดับที่เป็นอันตรายร้ายแรงโดยระดับสูงที่สุดที่ได้จากการประเมินคือระดับสูงหรือระดับที่เป็นอันตราย โดยช่องทางในการฟอกเงินที่ถูกใช้มากที่สุดและมีผลกระทบสูงที่สุดยังคงเป็นการฟอกเงินผ่านช่องทางธนาคารและสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีการรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป (ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และธนาคารอิสลาม) จากการที่ธุรกิจดังกล่าวเป็นภาคธุรกิจการเงินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีสาขาครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกภูมิภาค ประกอบกับมีบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายครอบคลุม เช่น การโอนเงิน แลกเปลี่ยนเงินตรา บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ชำระสินค้า โอนเงินข้ามพรมแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องทางการโอนเงินและชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความนิยมเพิ่มสูงขึ้นมาก ธุรกิจดังกล่าวจึงมีความเสี่ยงสูงตามธรรมชาติ จุดอ่อนที่สำคัญที่ทำให้การกระทำผิดขยายตัวคือการหรือการใช้บัญชีผู้อื่นรับโอนเงินผิดกฎหมายเพื่อปิดบังร่องรอยและเส้นทางการเงินไม่ทำให้สามารถสืบสวนถึงตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริง

ในส่วนช่องทางอื่นที่มีความเสี่ยงสูงส่วนใหญ่แล้วช่องทางการฟอกเงินที่มีความเสี่ยงสูงมักจะเป็นช่องทางในการฟอกเงินที่ยังไม่มีมาตรการในการกำกับดูแลอย่างเพียงพอ เช่น สินทรัพย์ดิจิทัลที่ปัจจุบันจัดเป็นธุรกิจควบคุมเฉพาะในส่วนของผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลและโทเคนดิจิทัล ซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มอื่น ๆ การฟอกเงินโดยใช้นิติบุคคลบังหน้าที่ยังขาดมาตรการที่เพียงพอในการพิสูจน์ทราบถึงการประกอบธุรกิจและผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงซึ่งรวมถึงการฟอกเงินไปยังนิติบุคคลต่างประเทศไปยังดินแดนปลอดภาษี (Tax Haven) การขนเงินข้ามแดนที่แม้จะมีการกำหนดเป็นความผิดแต่ก็มีปัญหาข้อขัดข้องในทางกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติในการประสานงานอยู่มากและการฟอกเงินโดยผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้า (TBML) ที่ยังไม่มีมาตรการหรือข้อบัญญัติทางกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินและผู้ซื้อขายและขนส่งสินค้าสำคัญบางตัวซึ่งมีอำนาจในการตรวจสอบแหล่งที่มาของสินค้ากรณีที่น่าสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับความผิดฐานฟอกเงิน

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ธนาคารพาณิชย์ไทย	0.750	0.572	
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs)	0.625	0.464	
การใช้ทรัพย์สินดิจิทัลที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล	0.625	0.464	
นิติบุคคลบังหน้า	0.750	0.250	
ขนเงินข้ามแดน	0.625	0.286	
การฟอกเงินผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้า (TBML)	0.625	0.286	

ประเทศมีความตื่นตัวเกี่ยวกับการรายงานและวิเคราะห์ข้อมูลธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ในปี พ.ศ.2563 มีการรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินที่นำมาวิเคราะห์ 1,051,129 ธุรกรรม โดยพบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย 6,983 ธุรกรรม ในจำนวนนี้เป็นเรื่องคณะกรรมการธุรกรรมสามารถดำเนินการต่อจนมีคำสั่งมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบทรัพย์สินจำนวน 655 คำสั่ง ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการรายงานและการวิเคราะห์ข้อมูลธุรกรรมทางการเงินจะเป็นในส่วนของกลุ่มธุรกิจและวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (DNFBPs) ที่มีการรายงานข้อมูลน้อย และมีข้อจำกัดจากที่ประเทศไทยใช้แนวทางตามกฎหมายความผิดมูลฐานที่แนบมาสำหรับการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (legislative definite listing of predicate offences) ที่การรับทรัพย์สินหรืออายัดทรัพย์สินจะสามารถดำเนินการได้เฉพาะเมื่อมีหลักฐานปรากฏว่าเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานฟอกเงินตามกฎหมายก่อนเท่านั้น ทำให้บางครั้งที่ตรวจพบว่ามีธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยแต่ยังไม่ปรากฏหลักฐานว่าเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานใดแนบมาจึงไม่สามารถเข้ายึดอายัดทรัพย์สินได้

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ธุรกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล	0.500	0.357	
ธุรกิจผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ	0.500	0.357	
ธุรกิจคาร์รยนต์และรถยนต์ใช้แล้ว	0.500	0.322	
ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	0.500	0.322	
ร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตรา	0.500	0.322	
นายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์	0.500	0.286	
กลุ่มธุรกิจค้าของเก่า	0.500	0.250	
ธุรกิจค้าอัญมณี ทองคำ	0.500	0.250	
โรงรับจำนำ	0.500	0.250	
องค์กรไม่แสวงหากำไร	0.500	0.250	
ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	0.500	0.214	
ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายและบัญชี	0.375	0.250	
สหกรณ์	0.375	0.214	

ในกลุ่มที่พบการประเมินความเสี่ยงปานกลางพบว่าปัจจุบันประเทศไทยมีการกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลภาคธุรกิจต่าง ๆ ที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินอย่างครอบคลุม แต่ความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญจะอยู่ในกลุ่มธุรกิจนอกกรอบที่ไม่ได้ขออนุญาตประกอบธุรกิจตามกฎหมายที่กลายเป็นช่องว่างให้เกิดการกระทำผิด เช่น ธนาคารใต้ดินหรือโพยก๊วน (Underground Banking) หรือฮวาลา (Hawala) ร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตรา โดยเฉพาะตามแนวชายแดน ร้านรับซื้อของเก่านอกกรอบหรือการค้าบนตลาดมืด การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลโดยไม่ผ่านผู้ให้บริการ เป็นต้น โดยในส่วนนี้ยังมีการปราบปรามการจับกุมเพื่อผลักดันให้เข้าระบบน้อยอยู่

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์	0.375	0.179	
บริษัทเงินทุน	0.250	0.143	
บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	0.250	0.143	
ธุรกิจนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์และธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า	0.250	0.107	
ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ	0.250	0.107	
ธุรกิจจัดการกองทุน	0.250	0.072	
ทรัสต์	0.250	0.036	
ประกันชีวิต	0.125	0.143	
ประกันภัย	0.125	0.107	
ธุรกิจนายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุน	0.125	0.072	
บริษัทบริหารสินทรัพย์	0.125	0.036	
ธุรกิจที่ปรึกษาทางการเงิน	0.125	0.036	
ธุรกิจหลักทรัพย์จัดการเงินร่วมลงทุน	0.125	0.036	
ธุรกิจที่ปรึกษาการลงทุน	0.125	0.000	

กลุ่มธุรกิจและวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (DNFBPs) ยังมีบางภาคธุรกิจที่ไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานอันได้แก่ กาสีโน วิชาชีพนักกฎหมายและนักบัญชี ธุรกิจผู้ให้บริการสินเชื่อบางประเภท (เช่น ฟิคโไฟแนนซ์ และนาโนไฟแนนซ์) ทรัสต์ ไร่รับจำนำ ซึ่งจะต้องพิจารณามาตรการและแนวทางในการกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจและวิชาชีพเหล่านี้ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง อย่างไรก็ตามก็มีภาคธุรกิจหลายประเภทที่ปัจจุบันยังไม่พบสถานการณ์ความเสี่ยงที่ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญซึ่งการกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจเพิ่มเติม หรือการกำหนดภาระให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงาน

ส่วนที่ 5

การประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่ การก่อการร้าย

การก่อการร้ายถือเป็นภัยคุกคามอันตรายแรงต่อประชาคมโลก ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการแสวงหาการสนับสนุนทางการเงิน สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการก่อการร้าย การฝึกฝน การบริหารจัดการองค์การก่อการร้าย และในงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยในปัจจุบันมีหลายประเทศที่ให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการฟอกเงิน เพื่อตัดตอนแหล่งเงินทุนและตัดช่องทางการสนับสนุนเครือข่ายการก่อการร้ายเนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้และแสวงหาแหล่งเงินทุนการดำเนินกิจการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาอาวุธ การฝึกฝนผู้ก่อเหตุ การรักษาและบริหารจัดการองค์การก่อการร้าย การจัดเตรียมการและปฏิบัติการ

ปัจจุบันได้กำหนดให้เป็นพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประชาคมโลกจะต้องให้ความร่วมมือและดำเนินการมาตรการในการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายควบคู่ไปกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดด้วย ในการจัดทำรายงานการประเมินความเสี่ยงระดับชาติด้าน ML/TF/PF ในครั้งนี้ได้มีการแยกการประเมินความเสี่ยงด้าน TF ออกจากการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินโดยทั่วไป

สถานการณ์ความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ประเทศไทยยังมีสถานการณ์การก่อความไม่สงบจากกลุ่มผู้เห็นต่างในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดียังเป็นการก่อเหตุของกลุ่มผู้เห็นต่างจากภาครัฐกลุ่มย่อยกระจายไป โดยในหลายพื้นที่ยังไม่เคยมีการยกระดับถึงขั้นมีการยึดพื้นที่หรือก่อสงครามกลางเมือง และยังไม่พบหลักฐานอย่างชัดเจนว่ามีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายสากล

สำนักงาน ปปง.ได้เริ่มดำเนินการมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายใต้อำนาจตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559 โดยมีการประกาศรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย จำนวน 226 ราย⁴⁸ มีการระงับการทำธุรกรรมทรัพย์สินรวม 5,308,962.52 บาท เป็นบัญชีเงินฝากธนาคาร กรมธรรม์ประกันภัย สินค้าฟ่อนชำระ และที่ดิน และมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายระหว่างปี พ.ศ.2561 – 2563 จำนวน 24 คดี เจสียี่ละ 8 คดี⁴⁹

⁴⁸ รายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด (Designated Persons) ตามมาตรา 7 (Thailand List) แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559, สำนักงาน ปปง.

⁴⁹ สถิติสารบบคดีตำรวจ, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ประกอบกับดัชนีสถานการณ์การก่อการร้ายโลก ค.ศ. 2020 (Global Terrorism Index 2020) ได้จัดอันดับให้ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 21 จาก 135 ประเทศ โดยมีสถานการณ์การก่อการร้ายระดับปานกลางจากการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีจำนวนเหตุรุนแรงและผู้บาดเจ็บเสียชีวิตค่อนข้างสูง โดยรวมแล้วในระหว่างปี พ.ศ.2547 จนถึงเมษายน พ.ศ.2564 นั้นมีเหตุรุนแรงเกิดขึ้นจำนวนทั้งสิ้น 9,444 ครั้ง มีผู้เสียชีวิตรวม 5,780 ราย บาดเจ็บรวม 12,131 ราย และพิการ/กျပพพลาพ รวม 867 ราย อย่างไรก็ตามการก่อความไม่สงบและการบาดเจ็บเสียชีวิตจากการก่อเหตุในพื้นที่ชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 และลดต่ำที่สุดเหลือเพียง 51 ราย ในปี พ.ศ.2564 อย่างไรก็ตามการก่อเหตุจะลดน้อยลงแต่ก็ยังมีมีการก่อเหตุอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องนั้นจำเป็นต้องมีการสนับสนุนทางการเงินเกี่ยวกับการปฏิบัติการ การจัดหาอาวุธ การฝึกอบรม การจัดหาแหล่งกบดานซ่อนตัว รวมถึงค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการของผู้ก่อเหตุ ดังนั้น การก่อเหตุความไม่สงบที่ยังคงดำเนินอยู่ในปัจจุบันแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงของการสนับสนุนด้านการเงินแก่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่เห็นต่างจากรัฐ

การดำเนินการตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559 ระหว่าง ปี พ.ศ.2561-2563

มีการประกาศรายชื่อบุคคล

226

ราย

มีการระจงบการทำธุรกรรม

5,308,962.52

บาท

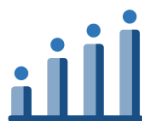

มีการดำเนินคดี

24

คดี

ผลกระทบจากการก่อเหตุ พ.ศ.2547-2564

ประเทศไทยอยู่อันดับที่

21th

จากดัชนีสถานการณ์การก่อการร้ายโลก

มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้น

9,444

ครั้ง

5,780 ผู้เสียชีวิต

12,131 ผู้บาดเจ็บ

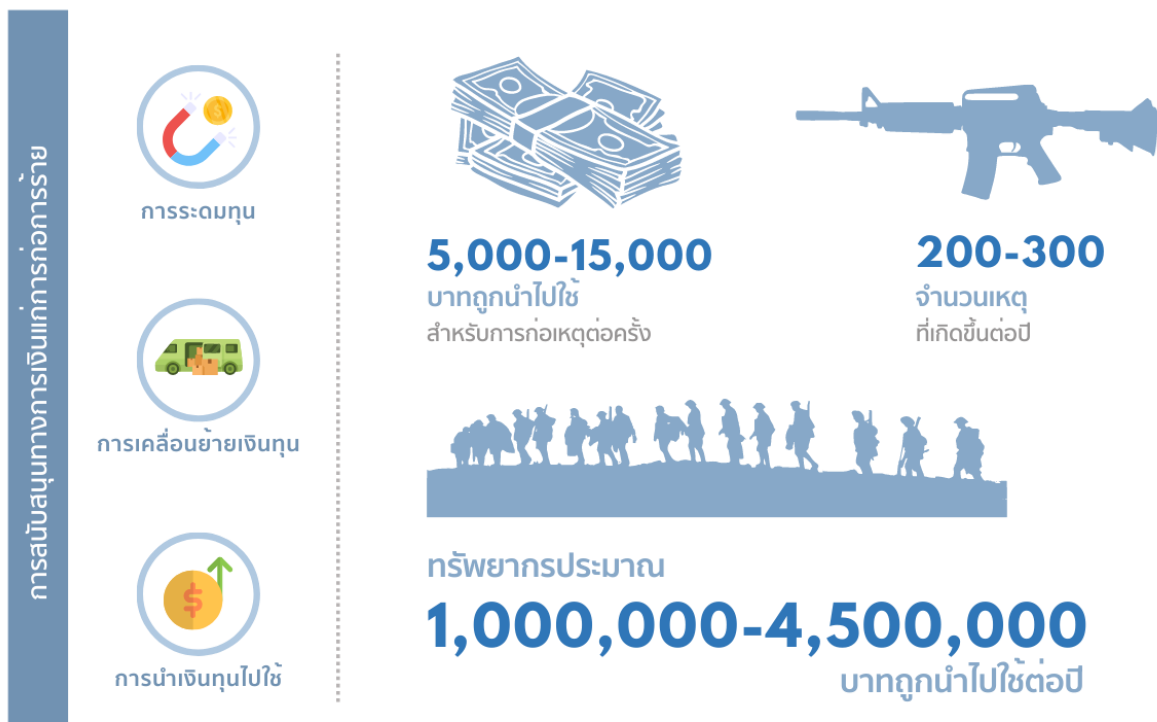
867 กျပพพลาพ

การสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงนั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรม 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ การระดมทุน (Raising Funds) การเคลื่อนย้ายเงินทุน (Moving Funds) และการนำเงินทุนที่ได้มาไปใช้ (Using Funds) ความเสี่ยงที่สำคัญที่อยู่ในระดับอันตรายส่วนใหญ่มักจะอยู่ในชั้นระดมทุน ได้แก่ การระดมทุนด้วยความศรัทธา (Self – funding) การก่ออาชญากรรมเพื่อนำรายได้มาเป็นแหล่งเงินทุนซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้า

ยาเสพติด การลักทรัพย์รถจักรยานยนต์ การลักลอบขนแรงงานต่างด้าว การลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมาย และการเรียกค่าคุ้มครอง ฯลฯ และการระดมทุนผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร (NPOs) ในฐานะแหล่งรับเงินสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชนผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

สำหรับการเคลื่อนย้ายเงินทุนนั้น กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมักจะใช้ช่องทางนอกระบบที่ยากต่อการตรวจสอบและสังเกตเห็นโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งวิธีที่ใช้กันมากที่สุดคือ การเคลื่อนย้ายโดยผ่านบุคคลโดยผู้กระทำความผิดสามารถเดินถือเงินสดผ่านทางช่องทางธรรมชาติหรือหากเป็นเงินสดในจำนวนที่ไม่มากนักก็สามารถผ่านด่านชายแดนคล้ายกับการพกเงินสดของนักท่องเที่ยวทั่วไปได้ นอกจากนี้พบว่ามีการใช้วิธีการโอนเงินผ่านธนาคาร ร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตรา บริการโอนเงินไปต่างประเทศ การใช้สินทรัพย์ดิจิทัลที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล และองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งยากแก่การตรวจสอบพบ

นอกจากนั้น ในการศึกษาเกี่ยวกับการนำเงินทุนที่ได้มาไปใช้นั้น พบว่าการก่อเหตุแต่ละครั้งนั้นใช้ทรัพยากรไม่มากนัก ประมาณ 5,000 – 15,000 บาทต่อครั้ง และหากประมาณการจากจำนวนเหตุ 200 – 300 ครั้งต่อปี จะมีการใช้ทรัพยากรประมาณ 1,000,000 – 4,500,000 บาทต่อปีเท่านั้น และโดยทั่วไปการสนับสนุนทางการเงินไม่ได้ถูกนำไปใช้ในการก่อเหตุแต่ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเป็นส่วนใหญ่ ทั้งการจัดหาสถานที่ซ่อนตัวและฝึกร่างกาย การดูแลฐานปฏิบัติการ เงินสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ และค่าใช้จ่ายของฝ่ายกฎหมายและทนายความในการต่อสู้คดีความ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดูแลครอบครัวของผู้ก่อเหตุที่ถูกจับกุมหรือเสียชีวิต นอกจากนี้ ยังพบว่ามีค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งในการโฆษณาชวนเชื่อแต่ส่วนใหญ่การชักชวนแนวร่วมมักจะเป็นแบบปากต่อปากหรือผ่านสื่อออนไลน์ที่ไม่เปิดเผยตัวตนหรือวัตถุประสงค์ที่แท้จริง แต่ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จะมีไม่มากนัก ประเด็นที่น่าสนใจจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและการข่าวเห็นตรงกันว่าจำนวนเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายจริงในการดำเนินงานน่าจะน้อยกว่าเงินที่ได้รับสนับสนุนและเงินส่วนต่างนั้นอาจตกเป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคลแก่แกนนำหรือสมาชิกระดับสูงมากกว่าที่จะใช้ในการดำเนินงาน

ในประเด็นเกี่ยวกับจุดเปราะบาง (Vulnerabilities) นั้น การดำเนินการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นสามารถยึดทรัพย์สินที่ใช้ในการสนับสนุนการก่อการร้าย แต่ก็ยังคงมีความเสี่ยงอยู่ในหลายประเด็น อย่างเช่น ประเด็นละเอียดอ่อนเกี่ยวกับการดำเนินการทางกฎหมายกับโรงเรียนสอนศาสนาซึ่งอาจกระทบต่อความเชื่อที่ว่าโรงเรียนสอนศาสนาเป็นสมบัติของส่วนรวมและมีประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา และอาจถูกกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐบิดเบือนให้เกิดความเข้าใจผิดว่าถูกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่รัฐ ทางหน่วยงานจึงต้องใช้วิธีการตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559 โดยขึ้นบัญชีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลนั้นและดำเนินคดีเป็นรายบุคคลไป

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นจุดเปราะบางเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเจ้าหน้าที่มีข้อจำกัดในเรื่องของการป้องกันเหตุและการดูแลตรวจตราในบางพื้นที่ ด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัยของตัวเจ้าหน้าที่เองอันอาจส่งผลให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงสามารถก่อเหตุอาชญากรรมเพื่อหาเงินทุนมาสนับสนุนการก่อการร้าย

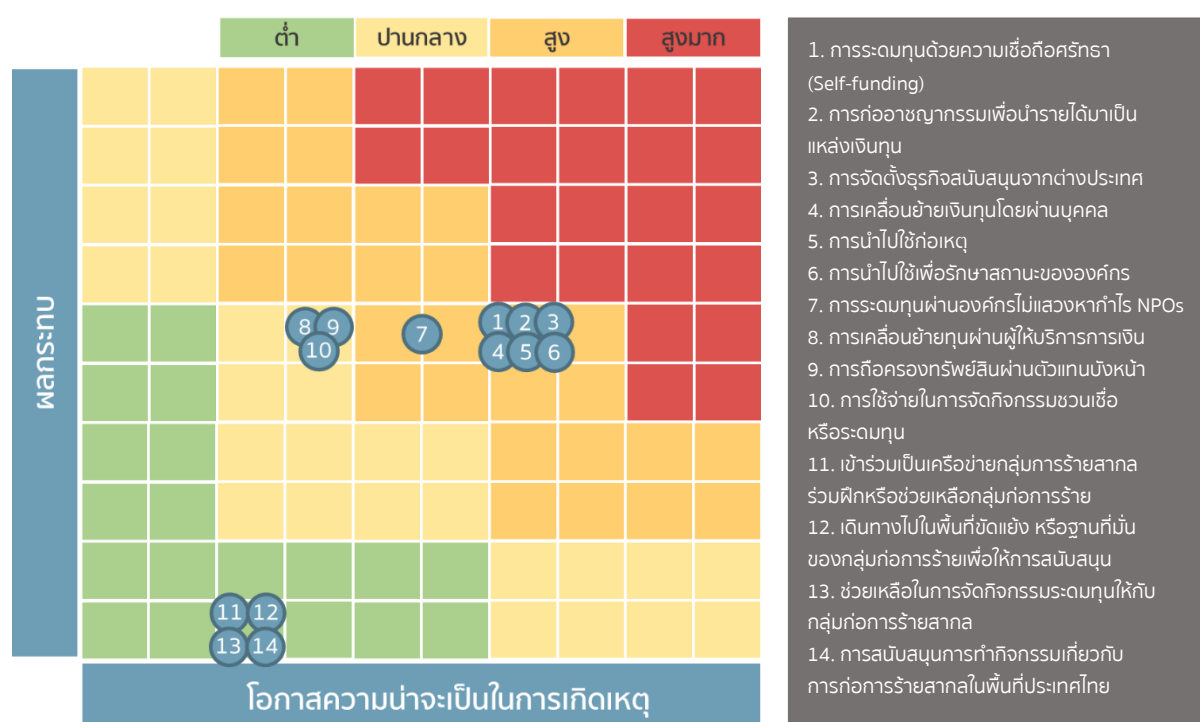
ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายควบคุมองค์กรพัฒนาภาคเอกชน (Non – Governmental Organisations) หรือองค์กรไม่แสวงหากำไร (Non – Profit Organisations) เป็นการเฉพาะ แม้้องค์กรพัฒนาภาคเอกชนและองค์กรไม่แสวงหากำไรส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะดำเนินการโดยสุจริตและไม่ได้เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุรุนแรง แต่มาตรการกำกับดูแลในปัจจุบันทำให้มีการขึ้นทะเบียนและการตรวจสอบบัญชีแต่เพียงอย่างเดียวจึงเป็นเรื่องยากที่จะใช้ในการตรวจสอบและควบคุมองค์กรไม่แสวงหากำไรที่เกี่ยวข้องกับ TF ได้ ตลอดจนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจสนับสนุนจากต่างประเทศ เช่น การรวมกลุ่มของร้านอาหารไทยในต่างประเทศซึ่งมีการตกลงให้สมาชิกร่วมจ่ายเงินเป็นค่าบำรุงชมรมเพื่อใช้จ่ายในการดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอิทธิพล และบางส่วนอาจนำไปสนับสนุนเครือข่ายผู้ก่อเหตุรุนแรงด้วยเช่นกัน การดำเนินมาตรการต่อกลุ่มธุรกิจเป็นเรื่องยากเพราะอาจผลกระทบต่อกิจการส่วนใหญ่ซึ่งเป็นธุรกิจสุจริต รวมถึงต้องใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการซึ่งทำได้ลำบาก

ผลการประเมินความเสี่ยงในการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (TF)

การประเมินความเสี่ยงพิจารณาจากองค์ประกอบปัจจัยความเสี่ยงทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สถานการณ์ภัยคุกคาม (Threats) จุดเปราะบาง (Vulnerabilities) และผลกระทบ (Consequences) โดยจะต้องคำนึงถึงโอกาสความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ (Likelihood) ของการสนับสนุนเงินทุนแก่การก่อการร้ายในประเทศไทยด้วยเช่นกัน ผลการประเมินโอกาสและความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุของการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ด้านพฤติกรรมในการก่อเหตุและด้านช่องทางในการก่อเหตุ

การประเมินด้านพฤติกรรมในการก่อเหตุ

จากการวิเคราะห์พบว่าในด้านพฤติกรรมการก่อเหตุนั้นการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในประเทศไทยจะมุ่งเป้าไปที่การสนับสนุนการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งยังเกิดขึ้นต่อเนื่อง อันแสดงให้เห็นถึงภัยคุกคามด้าน TF ต่อประเทศไทย การประเมินความเสี่ยงพบพฤติกรรมในการสนับสนุนการก่อการร้ายได้ในลักษณะต่าง ๆ แต่กว่ายังไม่สามารถดำเนินการป้องกันหรือยังมีการดำเนินคดีในจำนวนที่น้อยมาก รวมไปถึงอุปสรรคด้านความเชื่อและข้อจำกัดในพื้นที่ทำให้การควบคุมหรือกำกับดูแลยังทำได้ไม่เต็มที่อันเปิดช่องโอกาสให้กับการกระทำผิด

จากการประเมินความเสี่ยงด้าน TF ของประเทศไทยยังไม่พบระดับความเสี่ยงที่เป็นระดับสูงสุดหรืออันตรายร้ายแรง ส่วนใหญ่แล้วการก่อเหตุยังจำกัดวงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และสถานการณ์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ความเสี่ยงที่สำคัญที่สุดซึ่งเป็นความเสี่ยงในระดับสูงหรือระดับอันตรายโดยมีทั้งกิจกรรมในชั้นระดมทุน (Raising Funds) เคลื่อนย้ายทุน (Moving Funds) และการนำเงินทุนที่ได้มาไปใช้ (Using Funds)

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
การระดมทุนด้วยความเชื่อถือศรัทธา (Self-funding)	0.625	0.571	
การก่ออาชญากรรมเพื่อนำรายได้มาเป็นแหล่งเงินทุน	0.625	0.571	
การจัดตั้งธุรกิจสนับสนุนจากต่างประเทศ	0.625	0.571	
การระดมทุนผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร NPOs	0.500	0.571	
การเคลื่อนย้ายเงินทุนโดยผ่านบุคคล	0.625	0.571	
การนำไปใช้ก่อเหตุ	0.625	0.571	
การนำไปใช้เพื่อรักษาสถานะขององค์กร	0.625	0.571	

การระดมทุนด้วยความเชื่อถือศรัทธา (Self-funding) โดยผู้ก่อเหตุสามารถสร้างความเชื่อถือศรัทธาให้กับแนวร่วมสมัครใจบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนขบวนการกันเองโดยเชื่อว่าเป็นหลักการต่อสู้ทางศาสนาและใช้หลักการบริจาคทานและการต่อสู้กับศัตรูตามหลักศาสนาเป็นเครื่องมือระดมทุน

การก่ออาชญากรรมเพื่อนำรายได้มาเป็นแหล่งเงินทุนโดยเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหลายประเภท เช่น ยาเสพติด ลักทรัพย์ ปล้นชิงทรัพย์ เรียกค่าคุ้มครอง ลักลอบขนสินค้าหลบหนีภาษี และลักลอบขนคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่มีข้อจำกัดเนื่องจากเจ้าหน้าที่มักจะตกเป็นเป้าหมายของการก่อเหตุ

การจัดตั้งธุรกิจสนับสนุนจากต่างประเทศซึ่งพบความเคลื่อนไหวว่ามีกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงบางกลุ่มไปตั้งธุรกิจในประเทศเพื่อส่งเงินมาสนับสนุนการก่อเหตุรุนแรงหรือเป็นแหล่งจ้างงานและเป็นที่พักพิงของเครือข่ายขบวนการที่หลบหนีการจับกุมจากประเทศไทย อย่างไรก็ตามก็เป็นที่ยังระมัดระวังว่าเครือข่ายธุรกิจคนไทยในต่างประเทศส่วนใหญ่แล้วเป็นธุรกิจสุจริตไม่ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงแต่อาจมีเพียงส่วนน้อยที่เกี่ยวข้อง หรือกลุ่มนักธุรกิจอาจรวมตัวเป็นชมรมแล้วมีข้อตกลงว่าสมาชิกจะต้องร่วมจ่ายเงินเป็นค่าบำรุงชมรมซึ่งจะถูกใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอิทธิพล ซึ่งอาจมีบางส่วนที่จะถูกแบ่งเข้าร่วมการสนับสนุนเครือข่ายผู้เห็นต่างด้วย

การระดมทุนผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร (NPOs) พบความเคลื่อนไหวอย่างน่าห่วงขององค์กรไม่แสวงหากำไรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐซึ่งอาจเป็นองค์กรทางศาสนาหรือองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ด้านพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย องค์กรทางวัฒนธรรม หรือการพัฒนาท้องถิ่น องค์กรไม่แสวงหากำไรเหล่านี้โดยทั่วไปก็มักจะมีการดำเนินการโดยสุจริตตามปกติ แต่ก็อาจมีความเคลื่อนไหวขององค์กรไม่แสวงหากำไรบางแห่งที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ โดยอาจมีการนำรายได้ไปใช้สนับสนุนการก่อเหตุได้ การ

ดำเนินการกิจการขององค์กรเหล่านี้โดยทั่วไปเป็นการระดมทุนขององค์กร ไม่ได้เป็นการแสดงออกเพื่อหาทุนสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงโดยตรงและมักเป็นการจัดกิจกรรมในเชิงบวก เช่น การระดมทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ การสนับสนุนการศึกษา เป็นกิจกรรมทำบุญทางศาสนา หรือ การขอรับทุนสนับสนุนจากต่างประเทศ

ในส่วนของการเคลื่อนย้ายเงินทุน (Moving Funds) มีกิจกรรมการเคลื่อนย้ายเงินทุนโดยผ่านการโอนเงินผ่านบุคคลซึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุนครั้งละไม่มากนักซึ่งยากแก่การตรวจสอบ และในการนำเงินทุนไปใช้ (Using Funds) ก็มีความเสี่ยงสำคัญอยู่ที่การนำไปใช้ก่อเหตุและการนำไปใช้เพื่อรักษาสถานะขององค์กร

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
การเคลื่อนย้ายทุนผ่านผู้ให้บริการการเงิน	0.375	0.571	
การถือครองทรัพย์สินผ่านตัวแทนบัญชี	0.375	0.571	
การใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมชวนเชื่อหรือระดมทุน	0.375	0.571	

ในส่วนความเสี่ยงระดับกลางพบลักษณะความผิดที่น่าสนใจได้แก่ การเคลื่อนย้ายเงินทุนผ่านธุรกิจผู้ให้บริการทางการเงินทั้งในส่วนของบริษัทรับแลกเปลี่ยนเงินตรา และธุรกิจรับโอนเงินข้ามแดนอยู่เป็นจำนวนมากตามแนวชายแดน ทั้งนี้ทั้งธุรกิจที่ขึ้นทะเบียนโดยถูกต้อง และธุรกิจที่เปิดเป็นตัวแทนอิสระโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียน การถือครองทรัพย์สินหรือเงินทุนที่ใช้ในการก่อการร้ายหรือแหล่งทุนสนับสนุนที่ได้ผ่านตัวแทนบัญชี และการใช้จ่ายเงินเพื่อการจัดกิจกรรมชวนเชื่อหรือระดมทุน

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
เข้าร่วมเป็นเครือข่าย ร่วมฝึก หรือช่วยเหลือ (FTOs)	0.250	0.000	
เดินทางไปในพื้นที่ขัดแย้ง หรือฐานที่มั่นของกลุ่มก่อการร้าย (FTOs)	0.250	0.000	
ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมระดมทุน (FTOs)	0.250	0.000	
การสนับสนุนการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการก่อการร้ายสากลในประเทศไทย (FTOs)	0.250	0.000	

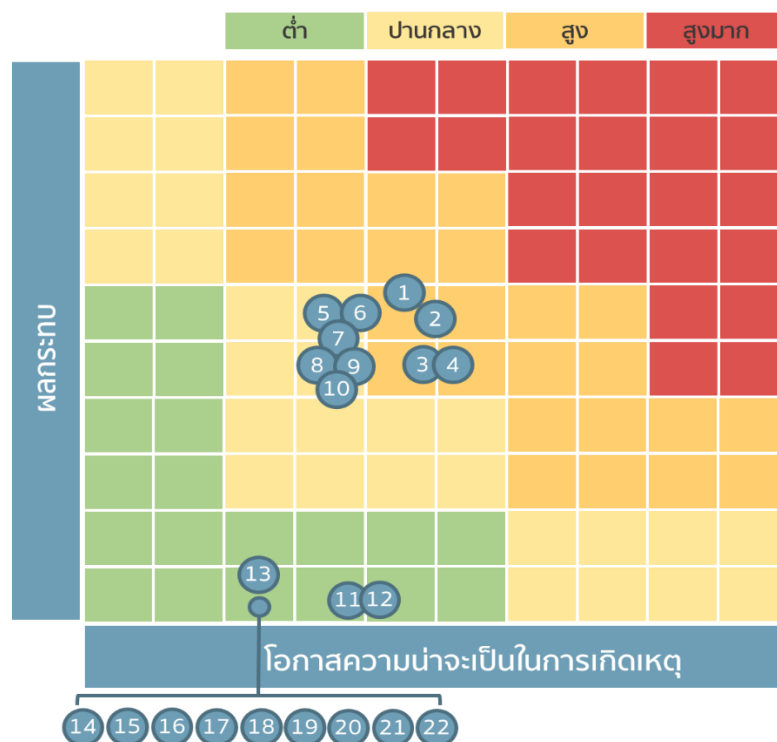
FTOs = กลุ่มก่อการร้ายสากล

ในส่วนของการสนับสนุนองค์กรก่อการร้ายข้ามชาติหรือองค์กรก่อการร้ายสากลนั้นยังไม่พบว่ามี ความเชื่อมโยงถึงกันหรือมีการสนับสนุนถึงกัน ทั้งจากกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐในไทยเป็นฝ่ายให้หรือได้รับการ

สนับสนุนจากกลุ่มก่อการร้ายสากล การประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรก่อการร้ายข้ามชาติหรือองค์กรก่อการร้ายสากลยังอยู่ในระดับต่ำซึ่งต้องเฝ้าระวังต่อไป

การประเมินความเสี่ยงด้านช่องทาง

การประเมินความเสี่ยงในด้านช่องทางนั้นเป็นการประเมินความเสี่ยงในด้านของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ธุรกิจ บุคคลหรือผู้ประกอบการอาชีพเฉพาะซึ่งอาจใช้เป็นช่องทางในการระดมทุน (raising funds) เคลื่อนย้ายเงินทุน (moving funds) และใช้เงินทุน (using funds)

1. ขนเงินข้ามแดน	12. กลุ่มธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์
2. ธนาคาร	13. ภาครัฐกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลและโทเคนดิจิทัล
3. การใช้ทรัพยากรสินทรัพย์ที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล	14. กลุ่มธุรกิจค้าอาวุธปืน เพรสพลอย ทองคำ
4. องค์กรไม่แสวงหากำไร	15. ตลาดทุน
5. ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนเงิน	16. สหกรณ์
6. ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ	17. ธุรกิจการประกันภัย
7. ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์	18. นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์
8. ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายและบัญชี	19. กลุ่มธุรกิจค้าของเก่า
9. การใช้นิติบุคคลสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย	20. กลุ่มธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
10. การระดมทุนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Crowdfunding)	21. โรงรับจำนำ
11. กลุ่มธุรกิจคาร์บอนและรถยนต์ใช้แล้ว	22. ทริสต์

จากการประเมินความเสี่ยงในด้านช่องทาง ช่องทางการถือครองเงินสด สถาบันการเงิน เทคโนโลยีทางการเงินรูปแบบใหม่ และองค์กรไม่แสวงหากำไรเป็นช่องทางที่มีการประเมินความเสี่ยงด้าน TF สูงสุด จากการประเมินแล้วแต่มีระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
โอนเงินข้ามแดน	0.625	0.464	
ธนาคาร	0.500	0.536	
การใช้ทรัพยากรดิจิทัลที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล	0.500	0.464	
องค์กรไม่แสวงหากำไร	0.500	0.464	

สำหรับช่องทางการถือครองเงินสดนั้นเป็นวิธีการที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายจำนวนมากเลือกใช้เนื่องจากป้องกันได้ยากและไม่สามารถติดตามเส้นทางการเงินได้ การโอนเงินผ่านธนาคารเป็นช่องทางที่ทำให้สะดวกหากมีการแตกย่อยการโอนเงินครั้งละเป็นจำนวนไม่มากก็ยากที่จะสังเกตเห็นและดำเนินคดีได้ นอกจากนี้เทคโนโลยีทางการเงินรูปแบบใหม่นั้นหากเป็นเทคโนโลยีทางการเงินบางรูปแบบที่ยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลหรือเป็นการโอนเงินระหว่างกันเฉพาะตัวโดยไม่ผ่านตัวกลาง (peer-to-peer) การดำเนินการตรวจสอบนั้นทำได้ยากมาก ในส่วนขององค์กรไม่แสวงหากำไรนั้นมีข้อมูลความเชื่อมโยงของกลุ่มผู้ก่อเหตุและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรบางแห่งโดยใช้อำนาจขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไรเป็นช่องทางในการระดมทุนและเคลื่อนย้ายทุนในขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายในการกำกับดูแลองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรเป็นการเฉพาะทำให้การควบคุมตรวจสอบทำได้ยาก

การใช้จ่ายเงินเพื่อการก่อเหตุต้องการเงินทุนไม่มากนัก ดังนั้นการเคลื่อนย้ายทุนมักจะกระทำในแต่ละครั้งในจำนวนเล็กน้อย หรือเป็นการเคลื่อนย้ายทุนผ่านการถือครองเงินสดซึ่งยากแก่การตรวจพบการกระทำผิด แม้จะกำหนดให้เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีหน้าที่รายงานก็ยากจะตรวจสอบความเคลื่อนไหวของ TF ได้ แม้ธนาคารจะเป็นธุรกิจที่มักจะพบว่าถูกใช้เป็นช่องทาง TF จากการที่การโอนเงินผ่านธนาคารสามารถทำได้รวดเร็วมากที่สุดและสามารถส่งผ่านเงินในระยะไกลจึงทำให้ผลการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง ประกอบกับในด้านผลกระทบธุรกิจธนาคารอาจมีผลให้เกิดการแทรกแซงจากต่างประเทศหากไม่มีการดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตามในกรณีกลุ่มธุรกิจธนาคารมีกฎหมายการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายกำหนดให้มีมาตรการแทรกแซงทางการเงินแก่บุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กรที่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย จากการตรวจสอบการดำเนินการมาตรการในการดำเนินการตามมาตรการแทรกแซงทางการเงินของประเทศไทยโดยสถาบันการเงินและธนาคารต่าง ๆ มีการดำเนินการกับผู้ที่ถูกกำหนดรายชื่ออย่างเข้มงวด มีระบบการควบคุมตรวจสอบที่ดี และสามารถใช้เป็นหลักฐานในการติดตามเส้นทางการเงินได้ จึงทำให้ระดับความเสี่ยง TF ของธนาคารต่ำกว่าการโอนเงินข้ามแดน

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนเงิน	0.375	0.500	
ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ	0.375	0.500	
ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์	0.375	0.500	
ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายและบัญชี	0.375	0.464	
การใช้นิติบุคคลสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย	0.375	0.464	
การระดมทุนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Crowdfunding)	0.375	0.464	

ช่องทางที่มีความเสี่ยงในระดับปานกลางเนื่องจากพบการก่อเหตุอยู่บ้างแต่ไม่บ่อยครั้งนักหรือยังไม่พบความเคลื่อนไหวแน่ชัด อันได้แก่ การขนเงินจากต่างประเทศมาแลกเปลี่ยนเงินผ่านผู้ให้บริการทางเงิน ทั้งร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตราและธุรกิจรับโอนเงินข้ามแดน เคยมีการใช้การโอนเงินผ่านระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (E-money) แต่พบไม่บ่อยครั้งนัก อาจมีความเสี่ยงอยู่บ้างจากกรณีผู้ประกอบการวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมายในการให้การสนับสนุนโดยการให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดี และให้คำแนะนำในประเด็นช่องว่างหรือประเด็นละเอียดอ่อนทางกฎหมายในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด มีการพบพฤติกรรมต้องสงสัยด้าน TF เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาซึ่งถูกแสวงประโยชน์ใช้เป็นองค์กรบังหน้า และจากข้อมูลทางการข่าวเชื่อว่ามีความเป็นไปได้ว่าคนร้ายอาจใช้ช่องทาง Crowd Funding หรือการระดมทุนในวงกว้าง แต่ยังไม่พบการก่อเหตุที่ชัดเจนและไม่มีการจับกุมดำเนินคดีในประเทศไทย

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
กลุ่มธุรกิจคาร์ยนต์และรถยนต์ใช้แล้ว	0.375	0.036	
กลุ่มธุรกิจให้เช่ารถยนต์	0.375	0.036	
ภาคธุรกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลและโทเคนดิจิทัล	0.250	0.072	
กลุ่มธุรกิจค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ	0.250	0.036	
ตลาดทุน	0.250	0.036	
สภกรณ์	0.250	0.036	
ธุรกิจการประกันภัย	0.250	0.036	

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์	0.250	0.036	
กลุ่มธุรกิจค้าของเก่า	0.250	0.036	
กลุ่มธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ	0.250	0.036	
โรงรับจำนำ	0.250	0.036	
ทริสต์	0.250	0.036	

ในส่วนช่องทางการเงินอื่น ๆ นั้น ทั้งจากข้อมูลของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานด้านการข่าวยังไม่พบว่ามีพฤติกรรมต้องสงสัยหรือความเคลื่อนไหวของผู้ก่อเหตุ TF เข้าไปเกี่ยวข้องชัดเจน จึงมีระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 6

การประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

การประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Proliferation of Weapons of Mass Destruction Financing: PF) เป็นข้อแนะนำหนึ่งในการดำเนินการมาตรฐานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของ FATF (FATF Recommendation) เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นจากการใช้ พัฒนา รวมถึงการดำเนินการใด ๆ อันเป็นการสนับสนุนทางการเงินหรือจัดหาทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงทุกประเภท ในปี ค.ศ.2020 (พ.ศ.2563) FATF ได้ทำการปรับปรุงข้อแนะนำในการดำเนินการมาตรฐานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของ FATF 40 ข้อ (FATF Recommendation)⁵⁰ โดยมีการเพิ่มขอบเขตของข้อแนะนำที่ 1 เกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงระดับชาติให้ทำการประเมินความเสี่ยงให้ครอบคลุมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Proliferation of Weapons of Mass Destruction Financing: PF) ด้วย

รายงานประเมินความเสี่ยงฉบับนี้ได้แยกประเมินความเสี่ยงด้าน PF เป็นการเฉพาะแยกต่างหากออกจาก การประเมินความเสี่ยงด้าน ML และ TF การประเมินความเสี่ยงในส่วนนี้เน้นการประเมินกิจกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอัน ได้แก่ อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพและอาวุธเคมี ซึ่งหมายรวมถึงการช่วยเหลือทางเทคโนโลยี วัตถุดิบ หรือเครื่องมือในการผลิตหรือพัฒนาอาวุธ การช่วยเหลือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงในการพัฒนาหรือสะสมอาวุธ การช่วยเหลือกิจกรรมทางธุรกิจการค้าที่อาจมีการนำรายได้มาสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาวุธ การหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจกับประเทศที่เสี่ยงต่อการเป็นผู้ใช้หรือพัฒนาอาวุธ การหลีกเลี่ยงการดำเนินการมาตรฐานทางการเงินของบุคคล กลุ่มบุคคล นิติบุคคล องค์กร ที่ถูกขึ้นบัญชีว่าเกี่ยวข้องกับ PF และรวมถึงช่องทางต่าง ๆ ที่ทำให้เกิด PF

สถานการณ์ความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มี อานุภาพทำลายล้างสูง

แม้ว่าการผลิต พัฒนา และสะสมอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงนั้นเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยระดับโลก (Global Security) แต่ทว่าจากข้อมูลการดำเนินคดีและตรวจสอบพฤติกรรมต้องสงสัยเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงในประเทศไทยนั้นไม่พบความเคลื่อนไหวหรือพฤติกรรมการณ์การกระทำผิดใด ๆ ที่มีความเสี่ยงระดับสูง รวมถึงยังไม่มีเคยมีการดำเนินคดีในข้อหาสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการกำหนด

⁵⁰ FATF Recommendations

รายชื่อบุคคลตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559 ที่เสนอรายชื่อจากประเทศไทย

ประเทศไทยมีการใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นทางด้านอุตสาหกรรม การตรวจสอบอัญมณี การเกษตร อุตสาหกรรมการถนอมอาหาร และการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ แต่ก็เป็นการใช้นิวเคลียร์ในทางสันติไม่ได้มีการเสริมสมรรถนะของวัสดุนิวเคลียร์ (ซึ่งได้แก่ ยูเรเนียม พลูโตเนียม ทอเรียม) ที่จะนำไปสู่การผลิตอาวุธนิวเคลียร์ได้ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ประโยชน์จากวัสดุนิวเคลียร์ซึ่งเป็นเชื้อเพลิงของเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเพียงแห่งเดียวก็อยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐอันได้แก่สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) อันเป็นเครื่องมือที่ใช้อยู่ในระดับการวิจัยเท่านั้น จากการประเมินความเสี่ยงพบว่าประเทศไทย กลุ่มธุรกิจ หรือกลุ่มบุคคลในประเทศไทยยังไม่มีเทคโนโลยีนิวเคลียร์หรือเครื่องมือทางเทคโนโลยีนิวเคลียร์ในระดับที่จะให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการส่งออกหรือช่วยจัดหาหรือจัดจำหน่ายเครื่องมือหรือเทคโนโลยีด้านการผลิตหรือพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ไปยังกลุ่มบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล องค์กร หรือประเทศที่มีความเสี่ยงต่อการผลิตหรือพัฒนาอาวุธได้

ประเด็นความเสี่ยงด้านการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ของประเทศไทยน่าจะอยู่ในส่วนของสินค้าที่เป็นเคมีภัณฑ์หรือเครื่องมือเทคโนโลยีเคมี หรือสินค้าทางแพทย์หรือเครื่องมือเทคโนโลยีห้องทดลองทางชีวภาพซึ่งเป็นสินค้าที่ใช้ได้สองทาง (Dual Use Items) คือเป็นสินค้าที่อาจถูกนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์หรือในอุตสาหกรรมทั่วไปแต่อาจถูกนำไปประยุกต์ใช้ในทางทหารเพื่อนำไปใช้ในการผลิตอาวุธ WMD

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมาย พ.ร.บ.การควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2562 สาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวได้ให้อำนาจรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง มีอำนาจออกประกาศกำหนดสินค้าที่ต้องขออนุญาต สินค้าที่ต้องมีการรับรองว่าไม่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยาย WMD และมาตรการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการควบคุมสินค้า ซึ่งรวมถึงไปถึงมาตรการเกี่ยวกับสินค้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้สุดท้ายหรือผู้ใช้สุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยาย WMD และมีการกำหนดความผิดทางอาญาอย่างชัดเจนหากมีการฝ่าฝืนประกาศ รวมถึงการลงโทษทางแพ่งหากมีการนำอาวุธไปใช้จนเกิดความเสียหาย

โดยในประเด็นการซื้อขายสินค้าที่สามารถใช้ประโยชน์ได้สองทางนั้น พบว่าในประเทศไทยมีจำนวนผู้ประกอบการซึ่งประกอบธุรกิจที่อาจเกี่ยวข้องกับสินค้าที่สามารถใช้ประโยชน์ได้สองทางหรือเข้าข่ายใช้ประโยชน์ได้สองทางอยู่เป็นจำนวนมากกว่าสองแสนราย การควบคุมในปัจจุบันจะเน้นหลักการควบคุมเฉพาะในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต้องสงสัยไม่ให้มาตรการในควบคุมสินค้าเป็นอุปสรรคต่อการพาณิชย์และอุตสาหกรรมภายในประเทศมากเกินไป รวมถึงยังมีการพัฒนาหลักเกณฑ์การรับรองระบบการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยาย WMD ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล⁵¹ โดยมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือที่เรียกว่า e-TCWMD (The Control of Item in Relation to the Proliferation of Weapons

⁵¹ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2564 เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองระบบงานควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2564

of Mass Destruction) เพื่ออำนวยความสะดวกในการจำแนกสินค้า การยื่นขอรับรองระบบงานภายในองค์กรของไทย (Internal Compliance Program: ICP) และการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ติดตามการหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ พบนักธุรกิจชาวเกาหลีเหนือซึ่งอาจมีความพยายามจะหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจโดยใช้ประเทศไทยเป็นตัวกลางในการจัดตั้งธุรกิจหรือเป็นตัวแทนการค้า

สำหรับประเด็นการหลีกเลี่ยงมาตรการทางการเงินของบุคคลที่ถูกกำหนด ประเทศไทยได้ประกาศรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงมากถึง 239 ราย โดยเป็นบุคคลและนิติบุคคลจากเกาหลีเหนือจำนวน 155 รายและจากอิหร่าน 84 ราย แต่ยังไม่เคยมีการเสนอรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดในบัญชีรายชื่อของ UN จากประเทศไทยเนื่องจากยังไม่พบความเคลื่อนไหวหรือหลักฐานอย่างชัดชัดของบุคคล กลุ่มบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรในประเทศไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับ PF นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ติดตาม ผู้ที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในบัญชีรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดกรณีกระทำการอันเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (WMD) ในระหว่างปี พ.ศ.2560- พ.ศ.2561 มีการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ติดตามผู้ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวมากกว่า 10 ราย⁵²

การหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตร/มาตรการทางการเงิน

155

บุคคล/นิติบุคคลที่ถูกกำหนด
จากเกาหลีเหนือ

84

บุคคล/นิติบุคคลที่ถูกกำหนด
จากอิหร่าน

13

ผู้ที่มีพฤติกรรมต้องสงสัย
ถูกเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ติดตาม

ผลการประเมินความเสี่ยงในการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (PF)

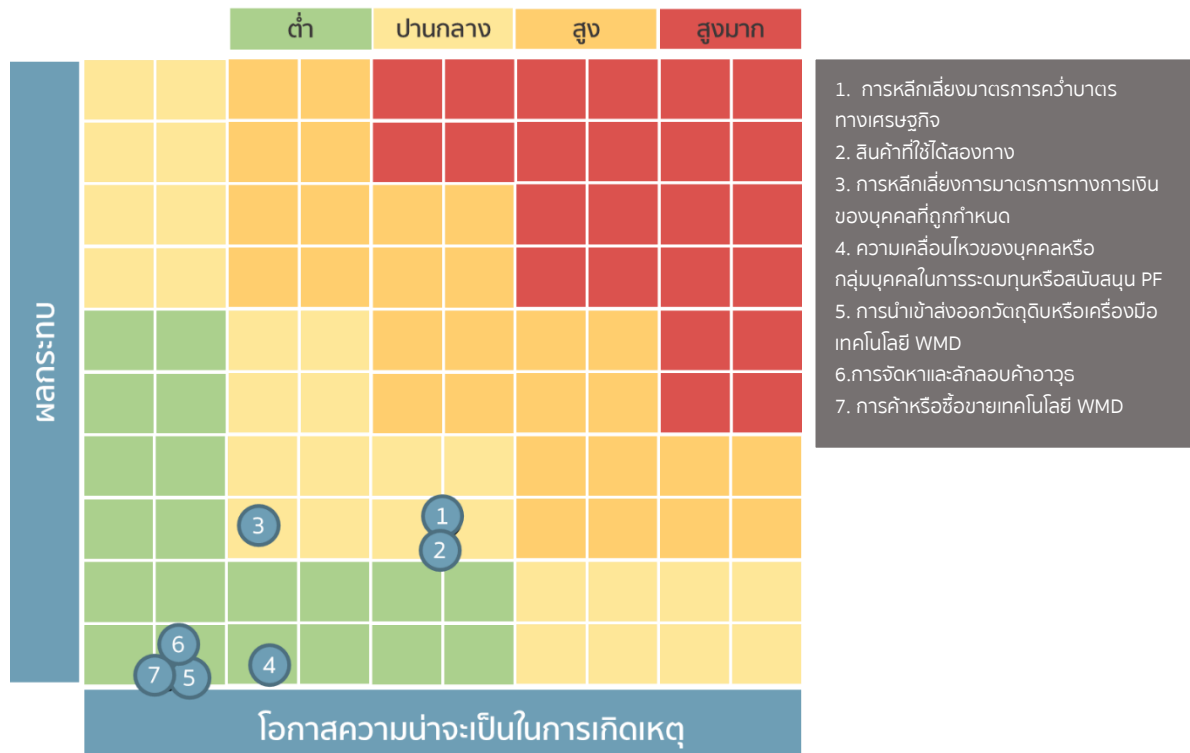
โดยเป็นการประเมินผลกระทบโดยพิจารณาจากองค์ประกอบปัจจัยความเสี่ยงทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สถานการณ์ภัยคุกคาม (Threats) จุดเปราะบาง (Vulnerabilities) และผลกระทบ (Consequences) โดยจะต้องคำนึงถึงโอกาสความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ (Likelihood) ของการสนับสนุนเงินทุนแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงด้วยเช่นกัน

⁵² สถิติการดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง, สำนักงาน ปปง.

ผลการประเมินโอกาสและความน่าจะเป็นและผลกระทบในการเกิดเหตุของการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ด้านพฤติกรรมในการก่อเหตุและด้านช่องทางในการก่อเหตุ

การประเมินความเสี่ยงด้านพฤติกรรมในการก่อเหตุ

การประเมินความเสี่ยงด้าน PF ของประเทศไทยไม่พบพฤติกรรมการกระทำผิดใดมีความเสี่ยงในระดับสูงและไม่ปรากฏหลักฐานความเคลื่อนไหวด้าน PF ในประเทศไทยอย่างชัดเจนจากการที่ประเทศไทยไม่ได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีในการผลิตอาวุธ

จากการวิเคราะห์พบว่าในด้านพฤติกรรมแห่งการก่อเหตุ นั้น การหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การหลีกเลี่ยงมาตรการทางการเงินของบุคคลที่ถูกกำหนด และการซื้อขายสินค้าที่สามารถใช้ประโยชน์ได้สองทาง ทั้ง 3 ประเด็นมีระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลางอันหมายความว่ายังคงมีความเสี่ยงจากการก่อเหตุอยู่บ้าง แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ต้องคงมาตรการในการป้องกันและกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
การหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ	0.500	0.250	
สินค้าที่ใช้ได้สองทาง	0.500	0.214	
การหลีกเลี่ยงมาตรการทางการเงินของบุคคลที่ถูกกำหนด	0.250	0.250	

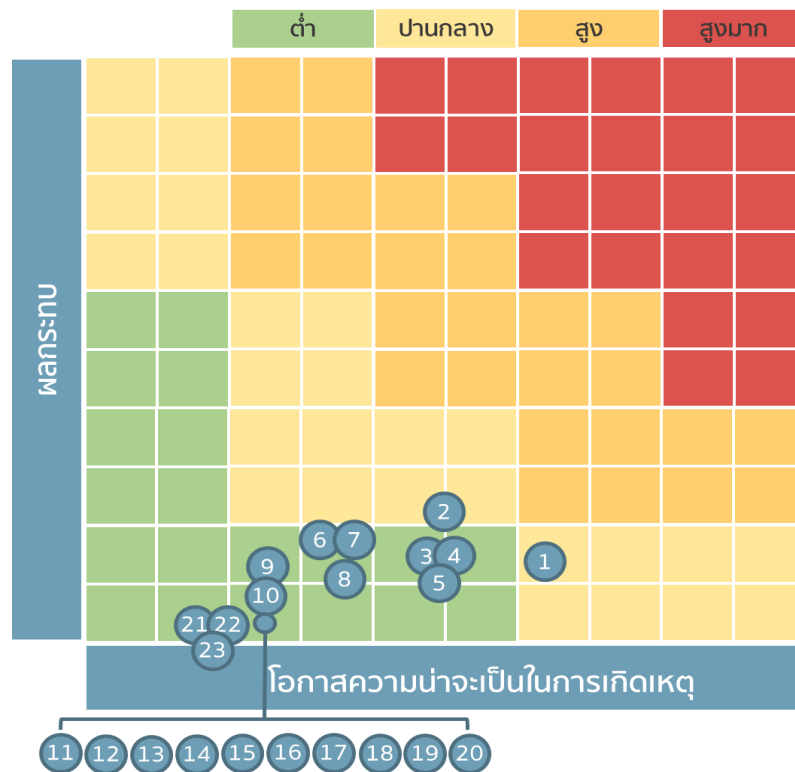
ความเคลื่อนไหวที่อาจเกี่ยวข้อง เช่น การเปิดบัญชีและตั้งธุรกิจในประเทศไทยของนักธุรกิจชาวเกาหลีเหนือ และการที่ประเทศไทยมีการซื้อขายสินค้าที่สามารถใช้ประโยชน์ได้สองทางจำนวนมากและอาจตรวจสอบได้ไม่ทั่วถึง ประเทศไทยยังไม่พบความเคลื่อนไหวด้าน PF อย่างชัดเจน มีพบรายงานต้องสงสัยเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลชาวเกาหลีเหนือเข้ามาเปิดบัญชีธนาคารและดำเนินธุรกิจในประเทศไทยอันเป็นการหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ และมีเพียงข้อมูลทางการข่าวที่ยังไม่มีหลักฐานยืนยันหรือการจับกุมคดีที่เกี่ยวข้องกับความพยายามในการหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจผ่านการนำเข้าส่งออกสินค้าผ่านไปยังประเทศที่สามแทนการนำเข้าส่งออกไปยังประเทศที่ถูกคว่ำบาตรโดยตรง ส่วนประเด็นอื่น ๆ นั้นล้วนอยู่ในระดับต่ำและมีความเสี่ยงน้อยมากหรือยังไม่ปรากฏความเสี่ยงในประเทศไทย

ความผิด	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ความเคลื่อนไหวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการระดมทุนหรือสนับสนุนการแพร่ขยาย WMD	0.250	0.036	
การนำเข้าส่งออกวัตถุอันตรายหรือเครื่องมือเทคโนโลยี WMD	0.125	0.107	
การจัดหาและลักลอบค้า WMD	0.125	0.036	
การค้าหรือซื้อขายเทคโนโลยี WMD	0.125	0.036	

WMD = อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง

การประเมินความเสี่ยงด้านช่องทาง

ในส่วนของช่องทางในการก่อเหตุมีเพียงภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้สินค้าสองทางและการดำเนินกิจกรรม PF ผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้าที่เป็นความเสี่ยงที่สำคัญที่สุดโดยเป็นความเสี่ยงในระดับปานกลางซึ่งหมายความว่าถึงเป็นความเสี่ยงที่มีอันตรายจากการก่อเหตุอยู่บ้างแต่ยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ซึ่งจะต้องคงมาตรการป้องกันและกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

1. PF ผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้า
2. ภาครัฐกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้ได้สองทาง
3. สถาบันการเงิน
4. การใช้ทรัพย์สินดิจิทัลที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล
5. นิติบุคคลบังหน้า
6. ขนเงินข้ามแดน
7. ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายและบัญชี
8. ภาครัฐกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลและโทเคนดิจิทัล
9. นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์
10. ตลาดทุน
11. สหกรณ์
12. ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนเงิน

13. ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ
14. ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
15. กลุ่มธุรกิจค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ
16. กลุ่มธุรกิจการยนต์และรถยนต์ใช้แล้ว
17. กลุ่มธุรกิจให้เช่ารถยนต์
18. กลุ่มธุรกิจค้าทองคำ
19. กลุ่มธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
20. ธุรกิจการประกันภัย
21. โรงรับจำนำ
22. องค์กรไม่แสวงหากำไร
23. ทริสต์

ช่องทางซื้อขายและขนส่งสินค้า และภาครัฐกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้ได้สองทาง โดยช่องทางทั้ง 2 เป็นช่องทางที่สามารถตรวจสอบได้ยากเนื่องจากมีปริมาณการซื้อขายสินค้านี้จำนวนมากส่งผลให้ผู้กระทำความผิดอาจเลือกใช้ช่องทางทั้ง 2 มากกว่าช่องทางอื่น ๆ ความเสี่ยงที่พบเป็นความเสี่ยงในระดับที่มีอันตรายจากการก่อเหตุอยู่บ้างแต่ยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ซึ่งจะต้องคงมาตรการป้องกันและกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประเทศไทยยังมีการเปิดให้ทำการค้าขายกับสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีซึ่งจากการประเมินยังไม่พบหลักฐานความเคลื่อนไหวที่ชัดเจนแต่อาจมีการลักลอบกระทำผิดบังหน้าได้หากไม่มีการควบคุมตรวจสอบและกำกับดูแลที่เพียงพอ

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
PF ผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้า	0.625	0.143	
ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้ได้สองทาง	0.500	0.214	

PF = การสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ประเทศไทยยังไม่ได้มีการออกประกาศหรือกำหนดมาตรการในการควบคุมสินค้าสองทางในลักษณะของการขออนุญาตนำเข้าส่งออก ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ หรือการรับรองตนเองของภาคธุรกิจว่าการใช้สินค้าไม่เกี่ยวกับ PF แต่มีการออกกฎหมายรองรับให้มีอำนาจในการกำหนดมาตรการในการควบคุมสินค้าต่าง ๆ ดังกล่าวไว้แล้ว ปัจจุบันใช้วิธีการตรวจสอบเฉพาะกรณีที่มีความผิดปกติ ต้องสงสัย หรือได้รับแจ้งเบาะแสจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการมาตรการในการควบคุมสินค้าในปัจจุบันดำเนินการเท่าที่จำเป็นให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง สินค้าสองทางที่นำเข้าส่งออกผ่านประเทศไทยมีเพียงส่วนน้อยที่มีคุณสมบัติเข้าข่ายที่จะใช้ในการผลิต WMD ได้ซึ่งจะต้องมีการพิจารณามาตรการควบคุมเป็นรายสินค้าต่อไป

ส่วนช่องทางอื่น ๆ ยังไม่พบหรือยังไม่เคยปรากฏความเคลื่อนไหวในการหลีกเลี่ยงจากการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจหรือพยายามสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาวุธ WMD แต่อย่างใด

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
สถาบันการเงิน	0.500	0.143	
การใช้ทรัพย์สินดิจิทัลที่ไม่ผ่านผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล	0.500	0.143	
นิติบุคคลบังหน้า	0.500	0.143	
โอนเงินข้ามแดน	0.375	0.072	
ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายและบัญชี	0.375	0.072	
ภาคธุรกิจผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลและโทเคนดิจิทัล	0.375	0.036	
นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์	0.250	0.107	
ตลาดทุน	0.250	0.072	
สภกรณ์	0.250	0.036	
ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนเงิน	0.250	0.036	

ช่องทาง	ความเป็นไปได้	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ	0.250	0.036	
ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์	0.250	0.036	
กลุ่มธุรกิจค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ	0.250	0.036	
กลุ่มธุรกิจรถยนต์และรถยนต์ใช้แล้ว	0.250	0.036	
กลุ่มธุรกิจให้เช่ารถยนต์	0.250	0.036	
กลุ่มธุรกิจค้าทองคำ	0.250	0.036	
กลุ่มธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ	0.250	0.036	
ธุรกิจการประกันภัย	0.250	0.036	
โรงรับจำนำ	0.250	0.000	
องค์กรไม่แสวงหากำไร	0.250	0.000	
ทรัสต์	0.250	0.000	

ส่วนที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประสิทธิภาพ ของระบบ AML/CTF/CPF

จากการศึกษาและประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของประเทศไทยพบว่า อาชญากรมีการใช้ช่องทางในการกระทำความผิดที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน อันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางการเงินและการสนับสนุนทางการเงินก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น จึงมีเสนอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบ AML/CTF/CPF ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนี้

ข้อเสนอแนะระยะสั้น

ข้อเสนอแนะระยะสั้นเป็นการดำเนินการในการเพิ่มความเข้มหรือกำหนดมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงอาชญากรรมกับอาชญากรรมที่มีความเสี่ยงสูงในอันดับต้น ๆ หรือแก้ปัญหาในประเด็นที่ยังเป็นจุดอ่อนหรือขาดมาตรการในการควบคุมที่เหมาะสมที่อาจทำให้ความเสี่ยงยกระดับสูงขึ้นดังนี้

อาชญากรรมที่มีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ

1) กำหนดรายชื่อบุคคลบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (Political Exposed Persons: PEPs) ให้ชัดเจน เพิ่มความเข้มในการใช้มาตรการยึดทรัพย์รับทรัพย์ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่มีการจับกุมคดีจำนวนมากแต่ยังมีการสืบสวนและดำเนินการยึดทรัพย์น้อยอยู่ รวมถึงดำเนินการเชิงรุกในการสืบสวนไปยังธุรกิจที่อาจเกี่ยวข้องกับการรับสินบน เพื่อลดความเสี่ยงในการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

2) ใช้มาตรการลดทอนความเป็นอาชญากรรมของยาเสพติด (Decriminalization) กับยาเสพติดไม่ร้ายแรง เพื่อมุ่งเน้นการดำเนินการกับเครือข่ายยาเสพติดและการค้ายาเสพติดให้โทษร้ายแรง โดยเพิ่มความเข้มของการป้องกันและปราบปรามให้สอดคล้องกับการขยายตัวของตลาดยาเสพติด และให้มีการใช้มาตรการลดทอนความเป็นอาชญากรรม ตลอดจนเพิ่มความเข้มในการปฏิบัติให้มีความเข้มแข็งหรือปฏิบัติได้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงมากยิ่งขึ้น

3) มุ่งจัดการกับปัญหาอาชญากรรมซึ่งยังมีจุดอ่อนในการควบคุม หรือจากการประเมินความเสี่ยงยังพบว่ามีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญที่ควรให้ความสำคัญ เช่น อาชญากรข้ามชาติ มือปิ่นรับจ้าง การยอมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในคดียกยอกฉ้อโกงที่เป็นความผิดอันยอมความได้โดยไม่ดำเนินการมาตรการทางการเงินต่อ ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีตรวจพบความผิดแต่ยังไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับยึดทรัพย์และความผิดอาญาตามมูลฐานการฟอกเงินที่มีการเปรียบเทียบปรับแล้วคดีเสร็จสิ้นโดยไม่ได้ดำเนินคดีเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ต่อ (เช่น ความผิดสุลกากร)

4) หลังจากที่ได้มีการดำเนินมาตรการ CTF พบว่าการเกิดเหตุได้ลดน้อยลงอย่างต่อเนื่องจึงควรเพิ่มความเข้มงวดการดำเนินมาตรการ CTF โดยให้มีการใช้มาตรการทางการเงินกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่พบ เช่น ผู้เรียกรับเงินบริจาคที่นำเงินทุนไปสนับสนุนการก่อการร้าย แหล่งรับซื้อหรือจำหน่ายสินค้าที่ได้มาจากก่ออาชญากรรม และเครือข่ายแกนนำบุคคลที่เป็นผู้บริหารหรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรไม่แสวงหากำไรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

5) การประเมินความเสี่ยงด้าน PF ยังไม่พบความเสี่ยงระดับสูง ให้มีการเฝ้าระวังและดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้ความเสี่ยงเพิ่มสูงขึ้น เพิ่มการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อดำเนินมาตรการด้าน CPF ทั้งในส่วนของการสร้างความรู้ความตระหนักถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาระบบการทำงานภายในของภาคธุรกิจเพื่อควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าควบคุมฯ และสินค้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้สุดท้ายหรือผู้สุดท้ายเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ซึ่งรวมถึงสินค้าที่ใช้ได้สองทาง

ช่องทางการฟอกเงินที่มีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ

กำหนดมาตรการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงของช่องทางที่อาจถูกใช้ในการกระทำผิด เช่น การใช้บัญชีตัวแทนอำพราง นิติบุคคลบังหน้า การขนเงินสดข้ามแดน การฟอกเงินผ่านการซื้อขายและขนส่งสินค้า และการใช้เทคโนโลยีหรือการให้บริการทางการเงินที่ไม่ผ่านการกำกับดูแลโดยเฉพาะอย่างยิ่งสกุลเงินดิจิทัล (Crypto Currency) โดยมุ่งเป้าไปที่การแก้ปัญหาจุดอ่อนสำคัญและเพิ่มความเข้มแข็งในการดำเนินการ AML/CFT/CPF เช่น

1) ผลักดันธุรกิจนอกกระบวน เช่น ร้านรับแลกเปลี่ยนเงินตรา ผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล ธุรกิจโพยทิวน์ ให้เข้าสู่ระบบเพื่อให้อยู่ในการกำกับดูแลและไม่ถูกใช้เป็นช่องทางในการกระทำผิด โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจหรือสมาคมธุรกิจที่อยู่ในระบบในการตรวจสอบดูแลและแจ้งเบาะแส

2) พิจารณากำหนดมาตรการเฝ้าระวังการกระทำผิดและมาตรการอื่นในการกำกับดูแลภาคธุรกิจที่ยังไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานหรืออาจพิจารณากำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานเพิ่มเติมอันได้แก่ วิชาชีพนักกฎหมาย และนักบัญชี ธุรกิจผู้ให้บริการสินเชื่อบางประเภท (เช่น ฟิโคไฟแนนซ์ และนาโนไฟแนนซ์) ทรัสต์ และโรงรับจำนำ อย่างไรก็ตามลักษณะของการรายงานอาจมีความแตกต่างกับผู้มีหน้าที่รายงานทั่วไปที่กำหนดให้รายงานธุรกรรมตามวงเงินที่กำหนดหรือที่มีเหตุอันควรสงสัย แต่ควรเน้นที่การรายงานพฤติกรรมต้องสงสัยที่สอดคล้องกับลักษณะการประกอบธุรกิจหรือการประกอบวิชาชีพของผู้มีหน้าที่รายงาน เช่น ลักษณะต้องสงสัยของการประกอบธุรกิจ ลูกค้ายที่มีพฤติกรรมต้องสงสัย การรายงานที่เกี่ยวกับตัวผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้น หรือ การกำหนดมาตรฐานในการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารของธุรกิจ เป็นต้น

3) ใช้มาตรการทางภาษีและการตรวจสอบทางบัญชีในการกำกับดูแลนิติบุคคลบังหน้าและการตรวจสอบพฤติกรรมในการประกอบธุรกิจที่มีลักษณะต้องสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เชื่อมโยงระบบข้อมูลทางภาษีกับระบบการตรวจสอบบัญชีและมีศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลความผิดปกติใน

การดำเนินธุรกิจของนิติบุคคล และพัฒนาโครงสร้างของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในการตรวจสอบและกำกับดูแลนิติบุคคล

การเพิ่มความเข้มมาตรการปฏิบัติ

1) จากการประเมินความเสี่ยงมักพบว่าคดีอาชญากรรมตามความผิดมูลฐานส่วนใหญ่กว่า 100,000 คดีต่อปี เป็นความผิดที่ถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับพื้นที่ แต่ความผิดที่มีการดำเนินการสืบสวนสอบสวนในเรื่องการฟอกเงินต่อมากจะเป็นคดีที่ดำเนินการโดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ดังนั้นในการเพิ่มความเข้มมาตรการปฏิบัติจึงควรมีการขยายผลการสืบสวนในคดีฟอกเงินโดยขยายหน่วยงานสำนักงาน ปปง. ในระดับพื้นที่เพื่อร่วมทำคดีและสืบสวนเส้นทางการเงินกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับท้องถิ่นในการทำคดีตั้งแต่แรก หรือเพิ่มการประสานงานกับตำรวจและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่นในระดับท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาองค์ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ และให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรายงานการจับกุมคดีตามความผิดมูลฐานตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 (ฉบับ 1 พ.ศ.2544 และฉบับ 2 พ.ศ.2547) อย่างไรก็ตามหากมีการรายงานคดีตามความผิดมูลฐานทุกคดีมายังสำนักงาน ปปง. ก็อาจจะเกินขีดความสามารถของสำนักงาน ปปง. ที่จะสืบสวนในคดีฟอกเงินได้หมด อาจต้องพิจารณาขยายหน่วยงานสำนักงาน ปปง. ระดับภาคหรือระดับพื้นที่ หรือหากมีข้อจำกัดในการเพิ่มกำลังพลของส่วนราชการก็อาจใช้วิธีพิจารณามอบหมายเจ้าพนักงานในระดับท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ปปง. ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เพื่อช่วยดำเนินการสืบสวนคดีฟอกเงินในระดับพื้นที่ต่อไป

2) กำหนดช่องทางในการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร (Information Sharing System) และกำหนดผู้ประสานงานที่ได้รับมอบหมายที่ชัดเจนของแต่ละองค์กร/หน่วยงานเป็นการเฉพาะ ในการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการใช้ประโยชน์ของข้อมูลซึ่งเป็นผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นเจ้าของข้อมูลเพื่อร่วมพิจารณาในการอนุญาตข้อมูลในประเด็นใดและร่วมพิจารณาแนวทางการดำเนินการหากมีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบเพื่อแก้ปัญหาความไม่ไว้วางใจและขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นระหว่างกัน

3) ใช้มาตรการการดำเนินคดีความผิดข้ามพรมแดนโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการภายในเขตอำนาจในเขตแดนต่างประเทศเพื่อลดข้อจำกัดของความยุ่งยากในการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ยกตัวอย่างเช่น หากมีการจับกุมการค้าประเวณีในลักษณะแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในทางมิชอบในประเทศไทยก็ควรมีการส่งหลักฐานให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในต่างประเทศทำการสืบสวนดำเนินคดีกับเครือข่ายนายหน้าจัดหาหญิงค้าประเวณีในต่างประเทศด้วยโดยไม่จำเป็นต้องใช้การขอความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา มาดำเนินคดีในประเทศไทยแต่อย่างเดียว

4) การประเมินความเสี่ยงด้าน TF พบว่าผู้ก่อเหตุมักจะใช้การหลบเลี่ยงมาตรการตรวจสอบโดยโอนเงินครั้งละไม่มากนักไม่ถึงกับที่จะต้องมีการรายงานธุรกรรมซึ่งยากต่อการตรวจสอบเส้นทางการเงินและตรวจจับความผิดปกติ อย่างไรก็ตามในการดำเนินมาตรการทาง CTF แม้จะไม่พบหลักฐานเส้นทางการเงินแต่ก็อาจสามารถใช้หลักฐานอื่นหรือใช้แนวทางการสืบสวนทางเครือข่ายเพื่อยืนยัน

ความเคลื่อนไหวของบุคคลมาทดแทน เช่น การกระหายความสัมพันธ์ของผู้ก่อเหตุ ข้อมูลทางภาษี หรือ เบาะแสจากแนวร่วมที่ถูกจับกุม รวมถึงการกำกับดูแล TF ผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไรที่มีข้อจำกัด ในการดำเนินการยึดทรัพย์หรือรับทรัพย์คืนก็อาจใช้การดำเนินมาตรการทางทรัพย์สิน กับเครือข่ายบุคคล ที่เป็นผู้บริหารหรือมีบทบาทสำคัญในองค์กรไม่แสวงหากำไรแทนได้

5) กำหนดมาตรการเพื่อจัดการกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทนกัน การโอนเงินข้ามแดน เทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะระยะยาว

ข้อเสนอแนะระยะยาวเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมาย หรือการปรับปรุงระบบ โครงสร้างของส่วนราชการหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปราม ML/TF/PF ดังนี้

ขยายความผิดมูลฐาน

ขยายความผิดมูลฐานให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับสถานการณ์อาชญากรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ ความผิดภาษีอากรซึ่งมีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญว่าการกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานเป็นกฎหมายที่ขัดต่อ รัฐธรรมนูญ โดยเสนอให้กำหนดเฉพาะอาชญากรรมเกี่ยวกับภาษีอากรที่มีลักษณะร้ายแรงเท่านั้น (serious tax crimes) เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การเพิ่ม ความผิดเกี่ยวกับการปล่อยเงินกู้ในระบบเป็นความผิดมูลฐานเนื่องจากมีลักษณะของการข่มขู่ทวงหนี้และ การกระทำความผิดเป็นองค์รวมอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนสูงและกระทบกับคนจำนวนมาก การลักลอบขน คนต่างด้าวเพื่อให้การควบคุมอาชญากรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการค้าประเวณี ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น สืบจากอนาจารเด็ก เนื่องจากปัจจุบันเป็นความผิดที่นานาชาติให้ความสำคัญแม้จะมิ การตีความว่าเป็นการค้ำมนุษย์ในรูปแบบหนึ่งแต่คำนึงตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ยังไม่ครอบคลุมไปถึง และการว่าจ้างตั้งครรภ์แทน (อุ้มบุญ) เป็นพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงสูงว่าอาจมีการนำ เด็กที่ได้จากเทคโนโลยีเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ดังกล่าวไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและมีกลุ่มผู้กระทำ ผิดเป็นเครือข่ายอาชญากรรม

กำหนดความผิดฐานรับจ้างเปิดบัญชี

การว่าจ้างเปิดบัญชีเป็นพฤติกรรมการกระทำผิดที่มีความเสี่ยงสูงที่เอื้อให้เกิดการฟอกเงิน ในประเทศไทยโดยมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความผิดมูลฐานฟอกเงินในหลายลักษณะ เช่น การพนัน ออนไลน์ การหลอกลวงฉ้อโกง ธุรกิจการซื้อขายสิ่งผิดกฎหมาย ในการแก้ปัญหาการเปิดบัญชีแทนกันควรมี การแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการนำมาตรการต่าง ๆ มาใช้ในการควบคุมป้องกันการกระทำผิดให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น ได้แก่ กำหนดความผิดผู้ใช้หรือยอมให้บุคคลอื่นใช้ข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานหรือเป็นตัวกลาง ในการจัดหาข้อมูลของบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกับประมวลกฎหมายยาเสพติดซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึง ความผิดมูลฐานฟอกเงินอื่น หากมีการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการเปิดบัญชีธนาคารหรือบัญชีการเงินเป็น การเฉพาะแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่จะสามารถเข้าตรวจสอบบัญชีต้องสงสัยได้ทันที โดยอาศัยมูลเหตุเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเปิดบัญชีต้องสงสัยโดยไม่จำเป็นต้องรอให้ปรากฏความผิดมูลฐานฟอกเงินก่อน รวมถึง มาตรการสนับสนุนการปราบปราม เช่น เปิดช่องให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการลดหย่อนโทษกรณีผู้กระทำผิดได้ให้ ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ นอกจากนี้

ยังควรมีการกำหนดมาตรการทางปกครอง เช่น การให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของบัญชีมาชี้แจงหรือแสดงหลักฐานอันเกี่ยวกับที่มาและเส้นทางการเงินของบัญชี การห้ามเปิดหรือใช้บัญชีภายในระยะเวลาที่กำหนด และการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหรือข้อตกลงระหว่างสถาบันการเงินในเชิงป้องกัน เป็นต้น

กำหนดมาตรการดำเนินการต่ออาชญากรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ทุกประเภท

ประเทศไทยใช้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายตามความผิดมูลฐานที่แน่ชัด ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (legislative definite listing of predicate offences) แต่ในทางปฏิบัติการกำหนดความผิดมูลฐานที่แน่ชัดก็ก่อให้เกิดปัญหาในการสืบพยานหลักฐานจากบัญชีต้องสงสัยเพื่อเชื่อมโยงไปหาความผิดมูลฐานนั้นในทางปฏิบัติเป็นเรื่องยาก รวมถึงเป็นช่องว่างให้อาชญากรสามารถทำการยักย้ายถ่ายโอนทรัพย์สินในระหว่างการสอบสวนหรือตรวจสอบความผิดมูลฐานได้ ในการแก้ปัญหาดังกล่าวจึงควรมีการกำหนดความผิดมูลฐานอย่างกว้างโดยใช้ความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดมูลฐานหลักและสามารถปรับใช้กับอาชญากรรมที่อาจก่อให้เกิดรายได้ทุกประเภทที่มีลักษณะร้ายแรง (All Crimes Basis) เช่นเดียวกับกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรปและสหราชอาณาจักร หากมีการแก้ไขกฎหมายให้ใช้การกำหนดความผิดมูลฐานอย่างกว้าง (All Crimes Basis) ก็จะช่วยทำให้สามารถใช้มาตรการอายัดทรัพย์สินกับบัญชีหรือธุรกรรมต้องสงสัยชั่วคราวสำหรับตรวจสอบได้หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการนำรายได้จากอาชญากรรมมาฟอกเงินโดยไม่จำเป็นต้องระบุแน่ชัดว่าเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานใด แต่อย่างไรก็ดีการใช้มาตรการดังกล่าวควรกำหนดให้ใช้เท่าที่จำเป็นและจะต้องขอความเห็นชอบต่อศาลเพื่อตรวจสอบความสมเหตุสมผล ความได้สัดส่วนและความจำเป็น เชื้อไขและระยะเวลากับการให้สิทธิในการโต้แย้งได้ตามสมควร และจะต้องมีการรายงานผลการตรวจยึดและตรวจสอบการดำเนินการอย่างใกล้ชิดไม่ให้มีการละเมิดสิทธิของบุคคลหรือเป็นการละเมิดของผู้ประกอบธุรกิจเกินจำเป็น

กำหนดกฎหมายผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

ประเทศไทยควรกำหนดให้มีการจัดทำกฎหมายเพื่อทราบถึงผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงโดยกำหนดมาตรฐานการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงต่อสาธารณะเพื่อป้องกันไม่ให้นิติบุคคล บริษัท ห้างหุ้นส่วน คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล ทรัสต์ สหกรณ์ รวมถึงองค์กรไม่แสวงหากำไร มีการเปิดใช้ เป็นนิติบุคคลบังหน้า และกำหนดความรับผิดแก่ตัวบุคคลผู้รับผิดชอบหากมีการรายงานข้อมูลอันเป็นเท็จ โดยตรวจสอบพบการกระทำผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการใช้นิติบุคคลบังหน้าในภายหลัง รวมถึงควรกำหนดมาตรการทางปกครองโดยให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ง. มีอำนาจแจ้งไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลนิติบุคคลแต่ละประเภทห้ามมิให้บุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นตัวแทนอำพราง (Nominee) เข้าไปเป็นผู้ถือหุ้นหรือถือครองธุรกิจ จัดการ บริหาร ควบคุมองค์กรธุรกิจหรือองค์กรอุตสาหกรรมหรือบริษัทการค้า นิติบุคคล ภายในเวลาที่กำหนด เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันไม่ให้ตัวแทนอำพรางกลับมาก่อการพิดซ้ำในนิติบุคคลอื่นอีกได้โดยง่าย

กฎหมายกำกับดูแลการดำเนินกิจการขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไร

ประเทศไทยได้มีความพยายามในการนำเสนอกฎหมายร่าง พ.ร.บ.การดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ... อันเป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญในการวางมาตรฐานให้องค์กรไม่แสวงหากำไร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบสมาคม มูลนิธิ หรือคณะบุคคลต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรเพื่อให้รัฐและ

สาธารณชนเข้าถึง กำหนดข้อห้ามในการดำเนินกิจการอันอาจเป็นภัยต่อสังคม กำหนดให้นายทะเบียน ได้แก่ เจ้าพนักงานกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีคำสั่งให้องค์กรไม่แสวงหากำไรหยุดการดำเนินกิจกรรมได้ รวมถึงมีมาตรการความโปร่งใสทางการเงินโดยให้องค์กรไม่แสวงหากำไรจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายและเปิดเผยบัญชีดังกล่าวต่อบุคคลทั่วไปให้เข้าถึงได้ง่าย หากกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ก็จะช่วยให้การกำกับดูแลการดำเนินการขององค์กรไม่แสวงหากำไรทำได้ง่ายขึ้นและป้องกันการนำรายได้ไปใช้ในการกระทำผิดหรือเป็นช่องทางในการกระทำผิด ML/TF/PF ได้ดีขึ้น

การพนันถูกกฎหมาย

ปัจจุบันประเทศไทยมีแนวคิดที่จะให้มีการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) โดยให้มีกาสิโนถูกกฎหมายรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสถานบันเทิงครบวงจรดังกล่าว หากมีการเปิดให้มีกาสิโนและการพนันถูกกฎหมายแล้ว ธุรกิจการพนันดังกล่าวก็ต้องถูกกำหนดเพิ่มเติมให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานเพื่อให้สามารถตรวจสอบเส้นทางการทางการเงินของผู้ที่นำเงินมาเล่นการพนันและมีรายได้จากการพนันเพื่อป้องกันการนำเงินผิดกฎหมายมาฟอกเงินในธุรกิจการพนันด้วย

